

Vejledning til uddannelsesinstitutioner

Vejledning om udbud, tilrettelæggelse og gennemførelse af arbejdsmarkedsuddannelser m.v.

September 2015

Forord

Denne vejledning om udbud, tilrettelæggelse og gennemførelse af arbejdsmarkedsuddannelser og enkeltfag i fælles kompetencebeskrivelser er en gennemgang af reglerne på området.

Denne seneste opdatering har til formål at sikre, at vejledningen afspejler den ændrede bekendtgørelse fra foråret 2015. Der er derfor tale om mindre justeringer i afsnittene om lærernes ansættelsesforhold (afsnit 3.5.2), udlagt undervisning (afsnit 3.3.1), optagelse (afsnit 4.2.3) og vurdering af basale færdigheder (afsnit 4.4).

Desuden er vejledningen opdateret i forhold til initiativerne i vækstpakken, hvor der er ændrede vilkår i forhold til bl.a. takster på virksomhedsforlagt undervisning (afsnit 3.2), afskaffelse af deltagerbetaling på AMU-dansk og AMU-matematik, når dette tages i sammenhæng med anden arbejdsmarkedsuddannelse samt lavere deltagerbetaling for personer med videregående uddannelse, der ikke har været anvendt de seneste 5 år (afsnit 4.8). Endelig er der sket en opdatering i afsnittet om specialpædagogisk støtte (afsnit 3.5.4), hvor blandt andet kontaktoplysningerne ændret.

Vejledningen er målrettet offentlige og private uddannelsesinstitutioner, der er godkendt til at udbyde arbejdsmarkedsuddannelser.

Vejledningen uddyber love og bekendtgørelser på området og giver en sammenhængende beskrivelse af, hvad institutionerne skal være særligt opmærksomme på i forbindelse med afholdelse af arbejdsmarkedsuddannelser m.v.. Vejledningen indeholder desuden en oversigt over love og bekendtgørelser med relevans for området.

Der er udsendt en tilsvarende vejledning rettet mod efteruddannelsesudvalgene. Vejledningerne kan findes på Uddannelsesadministration.dk under opslaget ”vejledninger”. Tilsammen beskriver vejledningerne processen fra uddannelsesudvikling til gennemført og evalueret arbejdsmarkedsuddannelse og arbejdsdelingen mellem efteruddannelsesudvalg, uddannelsesinstitutioner og Ministeriet for Børn, Undervisning og Ligestilling.

Indhold

2. AMU's opbygning, programansvar og lovgrundlag	8
2.1 Formål med AMU	8
2.2 Arbejdsmarkedsrelevante og landsdækkende kompetencer	8
2.3 Samarbejdsparter og opbygning af AMU	9
2.3.1 Fælles kompetencebeskrivelser som beskrivelsessystem	9
2.3.2 Jobområder og tilhørende arbejdsmarkedsrelevante kompetencer	10
2.3.3 Arbejdsmarkedsuddannelser og enkeltfag i FKB	11
2.3.4 Handlingsorienteret målformulering	12
2.3.5 Kernemål og moder-FKB	13
2.3.6 Tilrettelæggelse af strukturer og forløb	13
2.4 Uddannelsesinstitutionernes programansvar	14
2.5 Oversigt over lovgrundlaget	16
2.5.1 Lov om arbejdsmarkedsuddannelser m.v.	16
2.5.2 Lov om åben uddannelse (erhvervsrettet voksenuddannelse) m.v.	16
3. Forvaltning af udbudsgodkendelse og fagligt miljø	18
3.1 Udbudsrettigheder og -pligter	18
3.1.1 Godkendelse til udbud af FKB	18
3.1.2 Minimumsaktivitet på kernemål	20
3.1.3 Udbudsret og geografisk dækningsområde	20
3.1.4 Udbudspligt	21
3.1.5 Lokale uddannelsesudvalg	23
3.1.6 Opretholdelse og ophør af udbud	23
3.1.7 Udbuddets overgang til en anden udbyder, fx ved fusion eller spaltning af en godkendt institution	25
3.2 Virksomhedsforlagt undervisning	26
3.3 Udlagt undervisning og udlicitering	27
3.3.1 Udlagt undervisning	27
3.3.2 Udlicitering	29
3.4 Uddannelsesinstitutionens ansvar for udvikling af et voksenpædagogisk, fagligt miljø	37
3.4.1 VEU-centrenes opgaver	37
3.4.2 Lærernes ansættelsesforhold	39
3.4.3 Undervisningsmateriale og udstyr	39
3.4.4 Specialpædagogisk støtte	40
4. Institutionernes vilkår for tilrettelæggelse og afholdelse af uddannelserne	42
4.1 Institutionernes markedsføring af arbejdsmarkedsuddannelser	44
4.2 Adgangsbetænelser, tilmelding og optagelse	47
4.2.1 Adgangsbetænelser	47
4.2.2 Tilmelding	48
4.2.3 Optagelse	49
4.3 Tilrettelæggelse og afholdelse	51
4.3.1 Afholdelsesformer	52
4.3.2 Sprog m.v.	53
4.3.3 Normeret varighed	53
4.3.4 Undervisningstid	54
4.3.5 Opsplittet undervisning	56
4.3.6 Fjernundervisning	56
4.3.7 Åbent værksted	57

4.4	Vurdering af basale færdigheder	57
4.5	Individuel kompetencevurdering (IKV)	59
4.6	Tilbud til tosprogede	60
4.7	Bedømmelse, bevis og certifikater.....	61
4.7.1	Oversættelse af uddannelsesbevis til engelsk	63
4.8	Deltagerbetaling	64
4.8.1	Tillægspris for særlig tilrettelæggelse	65
4.8.2	Tillægspris for hold med færre kursister end det annoncerede minimumsantal.....	66
4.8.3	Afmeldegebyr.....	67
4.9	Indtægtsdækket virksomhed.....	67
4.10	Kvalitetssikring af undervisningen	69
4.10.1	Afsæt i en fælles definition af god kvalitet	70
4.10.2	Guidelines og gode råd til overholdelse af regelsættet	70
4.10.3	Systematisk arbejde med kvalitet	70
4.10.4	Kvalitetsudvikling og -opfølgning ved brug af VisKvalitet	70
4.11	Tilskudsindberetning.....	71
5.	Vilkår for kursister og virksomheder.....	72
5.1	VEU-godtgørelse	72
5.1.1	Uddannelsesstedets ansvar vedrørende fejludbetalt VEU-godtgørelse	72
5.2	Tilskud til befordring.....	73
5.2.1	Uddannelsesstedets ansvar vedrørende fejludbetalte befordringstilskud.....	73
5.3	Tilskud til kost og logi.....	74
5.3.1	Uddannelsesstedets ansvar vedrørende fejludbetalte tilskud til kost og logi.....	74

1. Vejledningens formål og indhold

Denne vejledning om udbud, tilrettelæggelse og gennemførelse af arbejdsmarkedsuddannelser m.v. retter sig til ledere, lærere og administrative medarbejdere på de offentlige og private uddannelsesinstitutioner, der er godkendt til at udbyde arbejdsmarkedsuddannelser. Vejledningen har til formål at bidrage til, at der på institutionerne er et fælles grundlag for de strategiske beslutninger om AMU-indsatsen og for selve undervisningens gennemførelse.

Arbejdsmarkedsuddannelser udvikles og beskrives af efteruddannelsesudvalg og godkendes af Undervisningsministeriet, når der konstateres et udækket behov for kvalificeringsmuligheder inden for ufaglærte eller faglærtes jobområder.

Hver arbejdsmarkedsuddannelse udvikles inden for en faglig ramme i en fælles kompetencebeskrivelse, som ligeledes afgør, hvilke institutioner der bliver godkendt til udbud af uddannelsen. Hver arbejdsmarkedsuddannelse har desuden en økonomisk ramme med et taxametertilskud og en deltagerbetaling.

For at sikre at arbejdsmarkedsuddannelserne bliver udbudt til medarbejdere, virksomheder og ledige, der har behov for de pågældende kompetencer, følger der med godkendelsen til udbud en forpligtelse til at markedsføre og afholde arbejdsmarkedsuddannelse inden for det geografiske område, godkendelsen til udbud dækker.

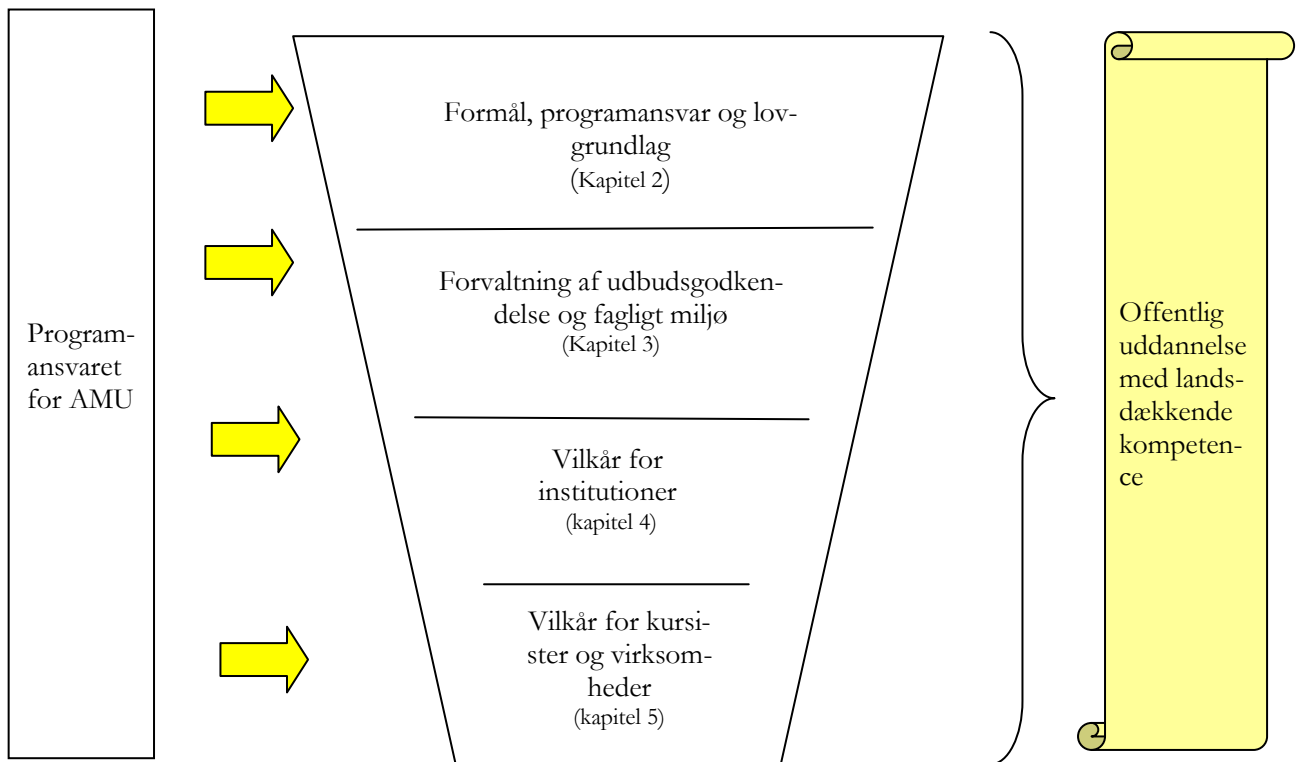
Inden for disse rammer og inden for lovens formål og rammevilkår er det den enkelte uddannelsesinstitution forpligtet at omsætte den enkelte arbejdsmarkedsuddannelse til undervisning, som er aktuel og relevant i forhold til medarbejdernes og virksomhedernes behov. Institutionerne skal således træffe beslutning om lærernes kompetencer i forhold til den enkelte arbejdsmarkedsuddannelse, om undervisningsmateriale, om undervisningens udstyr og om hvilken afholdelsesform, der er mest attraktiv i forhold til medarbejdernes og virksomhedernes behov.

Uddannelsesinstitutionerne har hermed et programansvar i forhold til markedsføringen af uddannelserne og gennemførelsen af den konkrete undervisning. Dette programansvar forudsætter en strategisk satsning fra de enkelte uddannelsesinstitutioner.

I ministeriets praksis er der lagt vægt på, at lovgivningen sikrer lige vilkår for institutionerne og brugere, og at den strategiske satsning på AMU også fører til den ønskede AMU-aktivitet. Dette har fundet udtryk i ministeriets udbudsgodkendelser, i forskellige konkrete afgørelser og i en række udmeldinger omkring udbud, markedsføring og gennemførelse af arbejdsmarkedsuddannelser. Overtrædelse af de gældende regler vil føre til en sanktion, og en konsekvens kan være, at den pågældende institution mister sin godkendelse til udbud af den fælles kompetencebeskrivelse, som er grundlag for den uddannelsesaktivitet, hvor regelsættet ikke er overholdt samt evt. andre godkendelser.

Institutionernes samlede programansvar består af en række delelementer, som er sammenfattet i følgende figur, som også illustrerer vejledningens opbygning:

Figur 1: Programansvaret for AMU og vejledningens opbygning.

I vejledningens kapitel 2 præciseres det overordnede programansvar, formålet med AMU og indholdet i de fælles kompetencebeskrivelser. Desuden gives en oversigt over lovgrundlaget for AMU.

I kapitel 3 er udgangspunktet de forpligtelser og muligheder, der knytter sig til en udbudsgodkendelse til en fælles kompetencebeskrivelse. Det drejer sig om forvaltningen af udbudsgodkendelsen, samarbejdet med de øvrige aktører samt forventninger til det faglige og pædagogiske miljø.

I kapitel 4 sættes fokus på institutionernes administrative forpligtelser, når de fælles kompetencebeskrivelser skal omsættes til konkret undervisning, og på institutionernes vilkår for tilrettelæggelsen af arbejdsmarkedsuddannelser. De enkelte opgaver indplaceres i forhold til de særlige muligheder, der findes på området.

I kapitel 5 beskrives kursisters og virksomheders muligheder for subsidier under arbejdsmarkedsuddannelser. Det drejer sig om VEU-godtgørelse samt tilskud til hhv. kost, logi og befordring.

2. AMU's opbygning, programansvar og lovgrundlag

2.1 Formål med AMU

[Lov om arbejdsmarkedsuddannelser m.v.](#) § 1 (uddrag):

”Uddannelsesindsatsen har til formål i kombination med beskæftigelse og uddannelse efter anden lovgivning at dække samfundets behov for grundlæggende arbejdsmarkedsrelevante kompetencer. Den erhvervsrettede voksen- og efteruddannelse skal

- 1) bidrage til at vedligeholde, udbygge og forbedre deltagernes kvalifikationer i overensstemmelse med arbejdsmarkedets behov og bidrage til deltagernes videre kompetenceudvikling.
- 2) medvirke til at afhjælpe omstillings- og tilpasningsproblemer på arbejdsmarkedet i overensstemmelse med arbejdsmarkedets behov på kortere og længere sigt.
- 3) give voksne muligheder for at forbedre såvel erhvervskompetencen som den personlige kompetence gennem mulighederne for at opnå grundlæggende formel kompetence inden for erhvervsrettet grunduddannelse.”

Formålet med AMU er at bidrage til at fastholde og videreudvikle arbejdsstyrkens kompetencer og sikre, at ufaglærte og faglærte er bedst muligt rustet til udfordringerne på det nutidige og fremtidige arbejdsmarked. Dette betyder, at AMU's funktion er at give ufaglærte og faglærte mulighed for at udvikle deres faglige kompetencer i forhold til kravene på arbejdsmarkedet. Ufaglærte og faglærte kaldes også AMU-målgruppen.

Konkurrencedygtige private og offentlige virksomheder forudsætter et højt kompetenceniveau blandt medarbejderne. Der er derfor fokus på at styrke voksen- og efteruddannelsesindsatsen for alle på arbejdsmarkedet, og der er særligt fokus på de kortest uddannede. Flere undersøgelser af virksomhedernes brug af voksen- og efteruddannelse (VEU) viser samstemmende, at gruppen af ufaglærte underprioriteres, når virksomhederne lægger planer for uddannelse af deres medarbejdere. Samtidig er ufaglærte og faglærte, som ikke har udviklet deres kompetencer i løbet af deres arbejdsliv, blandt de mest udsatte, når der sker omlægninger i virksomhedernes produktion, eller når virksomheder lukker.

Med AMU stiller samfundet gode muligheder for kompetenceudvikling af medarbejderne til rådighed for dermed at bidrage til fortsat udvikling og vækst - ikke kun i den enkelte virksomhed, men i det danske samfund som helhed. AMU indtager dermed en central placering i forhold til behovet for livslang læring.

2.2 Arbejdsmarkedsrelevante og landsdækkende kompetencer

[Bekendtgørelse om arbejdsmarkedsuddannelser m.v.](#) § 7 stk. 4:

”Arbejdsmarkedsuddannelse giver landsdækkende arbejdsmarkedsrelevant kompetence og kan give merit til de grundlæggende erhvervsrettede uddannelser.”

Det er afgørende, at en arbejdsmarkedsuddannelse fører til samme kompetence, uanset på hvilken uddannelsesinstitution den er erhvervet, da et af formålene med arbejdsmarkedsuddannelserne er at give

faglærte og ufaglærte kompetencer, som kan anvendes bredt på arbejdsmarkedet og ikke alene i den virksomhed, som deltageren aktuelt arbejder i.

Arbejdsmarkedsuddannelser har derfor et alment relevant uddannelsesindhold, der kan anvendes bredt i branchen. Undervisningen må ikke tilrettelægges således, at den får karakter af konsulenthjælp rettet mod den enkelte virksomheds konkrete forhold. Dette er forudsætningen for, at uddannelse inden for arbejdsmarkedsuddannelseslovens rammer ikke EU-retligt betragtes som støtte til den virksomhed, hvis medarbejdere uddannes, og at tilskud og andre vilkår ikke er underlagt de begrænsninger, som gælder for statsstøtte til virksomheder jf. formålsbestemmelsen i lov om arbejdsmarkedsuddannelser mv.

Kurser, der har specifikke forhold i den enkelte virksomhed som mål, kan ikke afholdes som arbejdsmarkedsuddannelse, og de skal i stedet gennemføres som indtægtsdækket virksomhed, hvis de afholdes af en institution, der er godkendt til at afholde arbejdsmarkedsuddannelse.

I undervisningen kan der inddrages cases fra en eller flere konkrete virksomheder. Det er dog en grundlæggende forudsætning 1) at de centralt godkendte handlingsorienterede uddannelsesmål nås, 2) at undervisningen fører til samme landsdækkende kompetence for alle deltagere og, 3) at undervisningen ikke gennemføres med henblik på produktion for kursistens virksomhed.

Arbejdsmarkedsuddannelser, der gennemføres virksomhedsforlagt, skal - som arbejdsmarkedsuddannelser altid skal - gennemføres med henblik på de godkendte uddannelsesmål, i overensstemmelse med AMU-lovens formål og bestemmelser og i overensstemmelse med AMU's administrative regler.

Den landsdækkende arbejdsmarkedsrelevante kompetence dokumenteres gennem bedømmelse af deltagerne og udstedelse af uddannelsesbevis til deltagere, der har nået det fastsatte mål med arbejdsmarkedsuddannelsen.

2.3 Samarbejdsparter og opbygning af AMU

AMU realiseres i et samarbejde mellem Undervisningsministeriet, arbejdsmarkedets parter repræsenteret i efteruddannelsesudvalgene (EUU), Rådet for Voksen- og Efteruddannelse (VEU-rådet) samt de uddannelsesinstitutioner, som udbyder AMU. De forskellige roller og opgaver i forhold til AMU er fastsat i lovgivningen, og de udvikles og udfoldes i det daglige samarbejde.

2.3.1 Fælles kompetencebeskrivelser som beskrivelsessystem

Lovgivningen regulerer samarbejdet om et beskrivelsessystem bygget op omkring fælles kompetencebeskrivelser (FKB)¹.

Beskrivelsessystemet har følgende hovedfunktioner:

- At afgrænse og beskrive de områder på AMU-målgruppens arbejdsmarked, hvortil EUU kan udvikle erhvervsrettet voksen- og efteruddannelse (AMU)
- At afgrænse hvilke arbejdsmarkedsuddannelser, der kan godkendes, samt give grundlag for tilkobling af fag fra erhvervsuddannelser (EUD)

---

¹ I Vejledning til efteruddannelsesudvalgene findes en mere udførlig gennemgang af beskrivelsessystemet med fokus på FKB, TAK, kernemål, tilkoblede mål, enkeltfag, fælleskatalog mm. Vejledningen kan findes på uddannelsesadministration.dk under vejledninger, vejledninger for AMU.

- At danne grundlag for Undervisningsministeriets godkendelse af uddannelsesinstitutioner til udbud
- At danne grundlag for institutionernes udbud af arbejdsmarkedsuddannelser/enkeltfag i FKB
- At danne grundlag for institutionernes tilrettelæggelse af AMU-undervisningen og bedømmelse af kursisternes målopfyldelse
- At danne grundlag for institutionernes vurdering og anerkendelse af en persons individuelle kompetencer (IKV i AMU).

Efteruddannelsesudvalgene udvikler løbende nye fælles kompetencebeskrivelser, som godkendes af Undervisningsministeriet efter udtalelse fra VEU-rådet.

De fælles kompetencebeskrivelser er tænkt som en ramme om et fleksibelt og dynamisk tilbud af uddannelser, som hurtigt kan opfange udviklingen på arbejdsmarkedet, og som sikrer det bedst mulige samspil mellem læringsmiljøet i uddannelsesinstitutionen og læringsmiljøet på arbejdspladserne.

De fælles kompetencebeskrivelser består af to hovedelementer: 1) jobområdet med tilhørende arbejdsmarkedsrelevante kompetencer (TAK) og 2) arbejdsmarkedsuddannelser og udvalgte enkeltfag fra erhvervsuddannelserne.

Betegnelsen ”fælles” kompetencebeskrivelser er et udtryk for, at den beskrevne kompetenceudvikling kan opfyldes enten gennem deltagelse i en arbejdsmarkedsuddannelse eller gennem deltagelse i et enkeltfag fra en erhvervsuddannelse, der er tilkoblet en FKB. (Disse benævnes i det følgende ”enkeltfag i FKB”.)

AMU omfatter aktuelt ca. 150 fælles kompetencebeskrivelser, som tilsammen har tilkoblet ca. 3.600 arbejdsmarkedsuddannelser og enkeltfag.

Alle aktuelle oplysninger om fælles kompetencebeskrivelser og arbejdsmarkedsuddannelser fremgår af Uddannelsesadministration.dk. Institutionerne opfordres til at abonnere på den ugentlige rapport fra www.uddannelsesadministration.dk for herigennem løbende at modtage oplysninger om nye fælles kompetencebeskrivelser og/eller nye arbejdsmarkedsuddannelser og enkeltfag i fælles kompetencebeskrivelser samt om nedlæggelse af fælles kompetencebeskrivelser og/eller arbejdsmarkedsuddannelser og enkeltfag i FKB.

2.3.2 Jobområder og tilhørende arbejdsmarkedsrelevante kompetencer

Et jobområde er en beskrivelse af et område på AMU-målgruppens arbejdsmarked. Jobområdet kan omfatte en eller flere brancher. Til jobområdet beskrives et antal tilhørende arbejdsmarkedsrelevante kompetencer (TAK'er). Efteruddannelsesudvalgene beskriver jobområder og tilhørende arbejdsmarkedsrelevante kompetencer inden for deres respektive uddannelsesområder.

Jobområder skal afspejle udviklingen af arbejdsmarkedets teknologi og organisering, og derfor må efteruddannelsesudvalgene løbende beskrive nye jobområder og nedlægge andre. Beskrivelsen skal favne bredden i jobområdet og være dækkende både for spydspidsvirksomheder og for mere traditionelle virksomheder.

Hvert jobområde beskrives med følgende punkter:

- Definition af jobområdet

- Typiske arbejdspladser inden for jobområdet
- Medarbejdernes typiske uddannelses- og erhvervsbaggrund
- Arbejdsorganisering på arbejdspladserne inden for jobområdet.

Jobrådets tilhørende arbejdsmarkedsrelevante kompetencer er beskrivelsen af kompetencer, som på et samlet niveau er nødvendige for udførelsen af en større del af arbejdet i jobområdet. Kompetencerne kan tage udgangspunkt i jobrådets produktion og ydelser eller i den måde, arbejdet i jobområdet er organiseret. Der kan være tale om kompetencer, der anvendes inden for enkelte funktioner i jobområdet, eller kompetencer, der er mere eller mindre fælles for hele jobområdet.

Et jobråde og dets tilhørende arbejdsmarkedsrelevante kompetencer udgør en ramme, inden for hvilken der kan udvikles og tilkøbes arbejdsmarkedsuddannelser og/eller enkeltfag, og inden for hvilken institutionerne kan tilrettelægge og gennemføre arbejdsmarkedsuddannelse. Et jobråde med de tilhørende arbejdsmarkedsrelevante kompetencer er derimod ikke en beskrivelse af en uddannelse eller et uddannelsesforløb.

Uddannelsesinstitutioner kan på baggrund af beskrivelsen af de enkelte jobråder planlægge investeringer på området, herunder læreruddannelse eller anskaffelse af udstyr og undervisningsmateriale.

2.3.3 Arbejdsmarkedsuddannelser og enkeltfag i FKB

En arbejdsmarkedsuddannelse er en beskrivelse af et eller flere jobs/arbejdsfunktioner, der kan findes i et jobrådes arbejdsmarkedsrelevante kompetencer (TAK'er). Undervisningens konkrete indhold kan variere, men arbejdsmarkedsuddannelsen udbydes, gennemføres og bedømmes i forhold til uddannelsens centralt godkendte handlingsorienterede målformulering, der lægger rammerne for blandt andet valg af undervisningens indhold.

Arbejdsmarkedsuddannelser udvikles og beskrives af efteruddannelsesudvalg inden for deres respektive fælles kompetencebeskrivelses jobområder.

Arbejdsmarkedsuddannelser, der retter sig mod generelle og tværgående kompetencer, som ikke knytter sig til et enkelt jobområde, udvikles af et efteruddannelsesudvalg eller Undervisningsministeriet. Disse uddannelser administreres i fælleskataloget. Der findes to typer af fælleskataloguddannelser, hvor den ene type består af uddannelser, der af efteruddannelsesudvalgene med godkendelse fra Undervisningsministeriet konkret kobles til relevante fælles kompetencebeskrivelser, mens den anden type består af uddannelser, der på baggrund af en generel forståelse mellem efteruddannelsesudvalgene og ministeriet automatisk tilkøbes alle fælles kompetencebeskrivelser. (Den sidstnævnte gruppe kaldes "den obligatoriske del af fælleskataloget".)

Hvis en godkendt uddannelsesinstitution, f.eks. gennem kontakt til medarbejdere eller virksomheder, bliver opmærksom på, at AMU-målgruppen har et behov for erhvervsrettet kompetenceudvikling, som ikke er dækket af en arbejdsmarkedsuddannelse eller et enkeltfag i FKB, kan institutionen henvende sig til det relevante efteruddannelsesudvalg, som derefter vil tage stilling til, om der er grundlag for at udvikle en arbejdsmarkedsuddannelse på området.

Et enkeltfag er "en fagligt afgrænset del af en uddannelse, hvortil der er knyttet en prøve, eksamen eller selvstændig bedømmelse i øvrigt", jf. § 2, stk. 4, i lov om åben uddannelse. Efteruddannelsesudvalgene kan tilkøbe udvalgte enkeltfag fra erhvervsuddannelserne til de fælles kompetencebeskrivelser. Dermed

udnytter AMU-systemet den uddannelsesudvikling, der finder sted i EUD-systemet, ligesom arbejdsmarkedsuddannelser kan optages som fag i EUD på de faglige udvalgs initiativ.

Enkeltfag tilkobles fælles kompetencebeskrivelser med den målbeskrivelse, de har i erhvervsuddannelsen. Varighed og bedømmelse følger bestemmelserne i den erhvervsuddannelse, som faget er en del af.

2.3.4 Handlingsorienteret målformulering

En arbejdsmarkedsuddannelse beskrives med en handlingsorienteret målformulering, der afgrænser den job-/arbejdsfunktion, som uddannelsen skal kompetenceudvikle til. Den handlingsorienterede målformulering kan endvidere indeholde forhold og perspektiver, som er en forudsætning for udøvelsen af job-/arbejdsfunktionen, hvis efteruddannelsesudvalget vurderer, at der er et behov for at skærpe opmærksomheden herpå. Som udgangspunkt overlades det dog til den uddannelsesinstitution, der gennemfører undervisningen, at vurdere, hvilke forhold og perspektiver der skal vægtes i forhold til undervisningen på det enkelte hold.

Det er institutionernes ansvar at vælge den mest relevante afholdelse og tilrettelæggelse i forhold til et givent udbud. Derfor indeholder handlingsorienterede målformuleringer ikke anvisninger på undervisningens afholdelse og tilrettelæggelse. Undervisningen skal dog altid afspejle den handlingsorienterede målformulering og sigte mod, at målgruppen får gode muligheder for at gennemføre uddannelsen.

Undervisningen i en arbejdsmarkedsuddannelse kan omfatte teoretisk viden og/eller metodiske kvalifikationer, som er en forudsætning for udførelsen af funktionen, men som ikke nævnes i den handlingsorienterede målformulering, da disse forudsætninger opfattes som en naturlig del af jobfunktionen. Det er en del af uddannelsesinstitutionens opgave at tilrettelægge undervisningen, således at den nødvendige teoretiske viden og de nødvendig faglige metodiske kvalifikationer kan opnås gennem undervisningen.

Den handlingsorienterede målformulering beskriver normalt ikke, hvilket niveau en job-/arbejdsfunktion skal udføres på. Uddannelsesinstitutionen vurderer i forbindelse med den konkrete undervisning, på hvilket niveau de enkelte kursister kan opnå kompetencer i forhold til en job-/arbejdsfunktion.

Hvis institutionen er usikker på, hvilke forhold og perspektiver der skal inddrages i undervisningen, hvilket niveau der sigtes til med en handlingsorienteret målformulering, eller om funktionen skal udføres af faglærte eller ufaglærte medarbejdere, kan institutionen i beskrivelsen af jobområde og de tilhørende arbejdsmarkedsrelevante kompetencer få afklaret, i hvilken sammenhæng den handlingsorienterede målformulering er tænkt ind, samt hvem der er målgruppen for undervisningen.

I den handlingsorienterede målformulering beskrives ikke generelle arbejdsmarkedskompetencer. Med dette menes kompetencer, som er en grundforudsætning for at fungere på arbejdsmarkedet, f.eks. at kunne møde til tiden, efterkomme en ordre, modtage og give en besked samt have relevante basale skoleforudsætninger. Det forudsættes, at medarbejderne i AMU-målgruppen er i besiddelse af disse kompetencer.

Arbejdsmarkedsuddannelser kan heller ikke rette sig mod medarbejdernes personlighed eller deres psykiske og sociale forhold, hvorfor disse forhold ikke beskrives i den handlingsorienterede målformulering og ikke kan indgå i undervisningen. Målformuleringer skal have et erhvervsrettet sigte, og tilrettelæggelsen skal afspejle dette.

2.3.5 Kernemål og moder-FKB

Til hver fælles kompetencebeskrivelse udvikles og godkendes en faglig kerne af arbejdsmarkedsuddannelser. Med faglig kerne menes arbejdsmarkedsuddannelser, der giver kompetencer i forhold til produkter og /eller ydelser, der er centrale for jobområdet. Disse arbejdsmarkedsuddannelser kaldes kernemål, og den pågældende fælles kompetencebeskrivelse kaldes moder-FKB.

Ved godkendelse af en ny fælles kompetencebeskrivelse skal denne være moder-FKB for så mange kernemål, at der tegner sig et billede af det faglige miljø, en uddannelsesinstitution skal besidde for at kunne udbyde uddannelserne inden for fælles kompetencebeskrivelsen. Hvis en ny fælles kompetencebeskrivelse erstatter en tidligere fælles kompetencebeskrivelse, kan den nye fælles kompetencebeskrivelse overtage den tidligere fælles kompetencebeskrivelses kernemål.

En FKB kan ikke eksistere uden kernemål, da der så ikke vil være tale om et jobområde, som kan afgrænses fra andre jobområder.

Om kernemål gælder følgende:

- De er udviklet med baggrund i én FKB (moder-FKB).
- De giver kompetencer, der er centrale for de produkter/ydelser, som produceres i jobområdet.
- De udgør den faglighed i jobområdet, som adskiller det fra andre jobområder.
- De kan tilkobles andre FKB'er, men er ikke kernemål i disse.

Der findes uddannelser, som ikke er kernemål. Det er:

- Arbejdsmarkedsuddannelser fra fælleskataloget, herunder det obligatoriske fælleskatalog, som pr. definition udvikles på tværs af jobområder og ikke med baggrund i ét jobområde. I Uddannelsesadministration.dk optræder fælleskataloget af tekniske årsager som to FKB'er - én for den obligatoriske del af fælleskataloget og én for resten af fælleskataloget - der hver er moder-FKB for sin del af fælleskatalogets arbejdsmarkedsuddannelser.
- Enkeltfag. I Uddannelsesadministration.dk har hvert enkeltfag af tekniske årsager en moder-FKB, som anvendes i forbindelse med takstfastsættelsen. Dette er alene teknisk begrundet og har ingen retsvirkning.

Der kan i Uddannelsesadministration.dk dannes oversigter, som viser kernemålene i den enkelte FKB (under menupunktet "Oversigter", "FKB med detaljer").

Kernemål bruges af Undervisningsministeriet i forbindelse med udbudsgodkendelsen, idet det er den faglige kerne af uddannelser i FKB'en, som uddannelsesinstitutionens faglige og pædagogiske kompetencer vurderes i forhold til. Endvidere udgør aktiviteten på kernemål en del af grundlaget for uddannelsesinstitutionens opretholdelse af en udbudsgodkendelse.

Kernemål bruges af uddannelsesinstitutionerne som grundlag for udvikling af institutionens faglighed inden for området.

2.3.6 Tilrettelæggelse af strukturer og forløb

Hver enkelt arbejdsmarkedsuddannelse fører til en afsluttet kompetence i forhold til det beskrevne job/arbejdsfunktion. For at give muligheder for kompetenceudvikling til en bredere jobfunktion kan efteruddannelsesudvalg sammensætte flere arbejdsmarkedsuddannelser til en struktur. Strukturer kan

for nogle medarbejdergrupper være et tilbud om grundlæggende kvalificering, som kan medvirke til at forbedre deres tilknytning til arbejdsmarkedet.

Et efteruddannelsesudvalg kan ligeledes beskrive en struktur inden for et jobområde i de tilfælde, hvor den enkelte arbejdsmarkedsuddannelse ikke i sig selv opfylder behovet for fagrettet efteruddannelse i forhold til en given arbejdsfunktion, men hvor behovet kan dækkes ved, at en række arbejdsmarkedsuddannelser indgår i en struktur. Der kan ligeledes beskrives strukturer, som kan føre frem til en certificering, en kontraktuddannelse eller en erhvervsuddannelse/GVU.

Institutionerne kan med de arbejdsmarkedsuddannelser og enkeltfag i FKB, de er godkendte til at udbyde, frit sammensætte forløb af flere uddannelser, der ligeledes fører til en bredere jobfunktion, som efterspørges af det lokale arbejdsmarked. Undervisningsministeriet ser gerne, at institutionerne i forbindelse med markedsføringen af uddannelsesforløb tydeliggør mulighederne for at opnå samlede kompetencer på arbejdsmarkedet.

Når uddannelsesinstitutioner sammensætter uddannelser til forløb, eller når uddannelsesinstitutioner gennemfører arbejdsmarkedsuddannelser i en struktur udviklet af efteruddannelsesudvalg, skal hver enkelt arbejdsmarkedsuddannelse som sædvanlig markedsføres med titel og kode. Skolen kan dog, hvis det skønnes, at der er behov for det, give kursusforløbet en fælles titel. Den fælles titel skal være loyal over for hensigten med AMU-systemet. Overskriften må ikke knytte forløbet til et konkret produkt for eksempel et it-program.

Ved sammensatte forløb skal institutionen desuden sikre sig, at mål, regler og vilkår for afholdelse og tilrettelæggelse af arbejdsmarkedsuddannelser overholdes for hver enkel af de uddannelser, der indgår i det sammensatte forløb. Fraviges nogle af disse, er der ikke længere tale om tilskudsberettigede uddannelser.

Uddannelsesinstitutionen skal sikre, at personer, der ikke har brug for alle uddannelser i forløbet, har mulighed for at deltage i dele af forløbet, eller kan få deres uddannelsesønske imødekommet inden for en rimelig tid enten på institutionen eller på en anden nærtliggende uddannelsesinstitution.

Både de strukturer, som er udviklet af efteruddannelsesudvalg, og de forløb, som institutionerne selv sammensætter, kan med fordel anvendes som grundlag for at gennemføre IKV i forhold til flere uddannelser ad gangen.

Kursisterne skal altid bedømmes i forhold til hver enkelt arbejdsmarkedsuddannelse, og der skal gives uddannelsesbevis for hver enkelt arbejdsmarkedsuddannelse. Dette gælder også, når strukturer og forløb anvendes som udgangspunkt for gennemførelse af IKV. Skolen kan, hvis det ønskes, også udlevere et samlet bevis. Der er ingen centralt stillede krav til et sådant.

2.4 Uddannelsesinstitutionernes programansvar

Det overordnede programansvar følger af Undervisningsministeriets godkendelse til udbud af AMU og vedrører således såvel offentlige som private uddannelsesinstitutioner².

---

² I det følgende dækker begrebet ”godkendt uddannelsesinstitution” såvel offentlige udbydere som private udbydere, der har fået Undervisningsministeriets godkendelse til at udbyde AMU.

En uddannelsesinstitution er forpligtet til at forvalte sin udbudsret og -pligt i tæt samspil med de øvrige aktører, det vil sige øvrige godkendte AMU-institutioner, VEU-centre, efteruddannelsesudvalg, lokale uddannelsesudvalg og Undervisningsministeriet.

Summen af forpligtelser og overordnede ansvar omtales i det følgende som institutionens programansvar. Det samlede programansvar sikrer, at AMU fremstår som et velkendt kvalitetsmærke/brand, hvor der er sikkerhed for, at kursisterne erhverver en landsdækkende kompetence. Hermed adskiller AMU sig fra uregulerede efteruddannelsestilbud i privat regi.

AMU-systemet indeholder med de fælles kompetencebeskrivelser og tilkoblede arbejdsmarkedsuddannelser og enkeltfag mange muligheder for tilpasning i forhold til virksomhedernes aktuelle kompetenceudviklingsbehov. For at sikre bevarelsen af disse frihedsgrader er det afgørende, at AMU-systemet fremstår klart og entydigt for omverdenen, og at man kan regne med opnåelsen af en landsdækkende kompetence. Det er derfor afgørende, at institutionerne er loyale i forhold til programansvaret, og at arbejdsmarkedsuddannelserne forvaltes og udfoldes i overensstemmelse med reglerne. I den forbindelse kan institutioner således ikke binde sig til en virksomheds konkrete gennemførelsesønsker, hvis disse kommer i strid med reglerne og/eller indebærer mulighed for erstatningsansvar.

Inden for institutionens overordnede programansvar kan kravene sammenfattes således:

- Uddannelsesinstitutionen skal bidrage til at videreudvikle AMU-systemets indhold og kvalitet i overensstemmelse med arbejdsmarkedets behov. Opgaven forudsætter institutionens prioritering af AMU ledelsesmæssigt, organisatorisk og strategisk. Dette sker gennem udvikling af uddannelsesudbud og gennem samarbejde med Undervisningsministeriet og efteruddannelsesudvalgene om forsøgs- og udviklingsprojekter, særlige indsatsområder, ad hoc udviklingsgrupper m.v.
- Uddannelsesinstitutionen skal sikre et fagligt og pædagogisk lærermiljø omkring AMU og en grundstamme af fast ansatte/timelærere, som opfylder kravene til faglige og pædagogiske kvalifikationer.
- Uddannelsesinstitutionen skal sikre et voksenpædagogisk miljø for kursisterne. Det vil sige et undervisningsmiljø, som tager udgangspunkt i, at kursisterne er voksne, og i undervisningen inddrager voksnes særlige læringsforudsætninger, herunder erfaringer fra arbejdslivet.
- Uddannelsesinstitutionen skal indgå i et VEU-center og skal samarbejde med øvrige institutioner om at dække uddannelsesbehovet inden for den/de fælles kompetencebeskrivelser, institutionen er godkendt til.
- Uddannelsesinstitutionen skal sikre, at AMU-aktiviteten udbydes og tilrettelægges inden for de til enhver tid gældende regler og rammer.
- Hvis uddannelsesinstitutionen er godkendt efter lov om institutioner for erhvervsrettet uddannelse eller er en privat uddannelsesinstitution med en årlig aktivitet på 20 årselever eller mere, skal den nedsætte lokale uddannelsesudvalg efter drøftelse med de relevante efteruddannelsesudvalg.

Ud over institutionens overordnede programansvar knytter der sig en række konkrete forpligtelser til samarbejde med øvrige institutioner og til administration af området. Disse forpligtelser gennemgås nærmere i kapitel 3 og 4.

2.5 Oversigt over lovgrundlaget

Arbejdsmarkedsuddannelserne (AMU) reguleres af flere love i samspil. De centrale love på området:

- Lov om arbejdsmarkedsuddannelser regulerer AMU's formål, indhold, programmer, råd og udvalg og tilskud til kost og logi
- Lov om åben uddannelse regulerer betingelserne for at uddannelsesinstitutionerne kan få tilskud til gennemført AMU-aktivitet, herunder gennemførte enkeltfag tilkøbet FKB
- Finansloven (§ 20 konto 72) fastsætter AMU's økonomiske rammebetingelser, herunder takster og deltagerbetaling.

Love og regler findes på databasen [Retsinformation](#). Her kan uddannelsesinstitutionerne holde sig orienteret om eventuelle ændringer i love og/eller bekendtgørelser. Det er de til enhver tid gældende bestemmelser, der fastsætter den nærmere regulering.

Det skal understreges, at vejledningen kun er en uddybende forklaring af regelgrundlaget, der er fastsat i love og bekendtgørelser. I tilsynssager vil der altid tages udgangspunkt i regelgrundlaget.

Undervisningsministeriets regler i Retsinformation kan findes på ministeriets hjemmeside www.uvm.dk under menupunkter "Love og regler". Finansloven findes lettest på Finansministeriets hjemmeside www.fm.dk.

2.5.1 Lov om arbejdsmarkedsuddannelser m.v.

Siden Folketinget vedtog lov om arbejdsmarkedsuddannelser m.v. 10. juni 2003, er den ændret flere gange. Seneste version er [lovbekendtgørelse nr. 226 af 4. marts 2014](#). Senere ændringer vil fremgå af Retsinformation.

Loven giver på forskellige punkter ministeren bemyndigelse til at fastsætte nærmere regler. Sådanne regler fremgår af bekendtgørelser, som findes i Retsinformation.

I forbindelse med udvikling, godkendelse og gennemførelse af arbejdsmarkedsuddannelser er følgende bekendtgørelser og vejledninger særlig centrale:

- [Bekendtgørelse nr. 724 af 21. juni 2013 om arbejdsmarkedsuddannelser m.v.](#)
- [Bekendtgørelse nr. 1390 af 10. dec. 2009](#) om VEU-centre og centerråd
- [Vejledning nr. 9216 af 29. april 2004](#) til AMU's program for flygtninge og indvandrere.

2.5.2 Lov om åben uddannelse (erhvervsrettet voksenuddannelse) m.v.

Siden Folketinget vedtog lov om åben uddannelse 30. juni 1993, er den ændret flere gange. Seneste version er [lovbekendtgørelse nr. 62 af 26. januar 2015](#). Senere ændringer vil fremgå af Retsinformation.

Loven giver på forskellige punkter ministeren bemyndigelse til at fastsætte nærmere regler. Sådanne regler fremgår af bekendtgørelser, som findes i Retsinformation.

I forbindelse med udbud, tilrettelæggelse og gennemførelse af AMU og enkeltfag tilkøbet FKB er følgende bekendtgørelser særlig centrale:

- [Bekendtgørelse nr. 957 af 19. aug. 2015](#) om åben uddannelse og tilskud til arbejdsmarkedsuddannelser m.v.
- [Bekendtgørelse nr. 1476 af 17. december 2014](#) om deltagerbetaling ved erhvervsrettet voksen- og efteruddannelse.
- [Bekendtgørelse nr. 551 af 19. juni 2009](#) om indberetning til uddannelsesguiden.dk

Lov om åben uddannelse har et dobbelt sigte. Dels regulerer den formål, mål og rammer for åben uddannelse på alle uddannelsesniveauer, dels regulerer den tilskudsbetingelserne for uddannelsesinstitutionernes udbud af arbejdsmarkedsuddannelser. Som tommelfingerregel gælder, at lov og bekendtgørelse om åben uddannelse omfatter AMU, når AMU er nævnt i den pågældende paragraf. Det skal fremhæves, at ÅU-lovens § 11 stk. 3, der udelukket tilskud til uddannelser, når der i forvejen findes privat finansierede uddannelser, ikke omfatter AMU. Spørgsmålet er reguleret selvstændigt af § 10, stk. 3, i lov om arbejdsmarkedsuddannelser, hvorefter der kun kan udvikles nye arbejdsmarkedsuddannelser på områder, hvor private allerede udbyder uddannelsesaktiviteter, hvis væsentlige arbejdsmarkedspolitiske og uddannelsespolitiske hensyn taler for en statslig regulering af det pågældende uddannelsesområde. Det fremgår af lovens § 10, stk. 5, at Undervisningsministeriet ved godkendelsen af en arbejdsmarkedsuddannelse påser, at reglen er overholdt.

Andre love, som kan være relevante, men som ikke omtales i detaljer her, er:

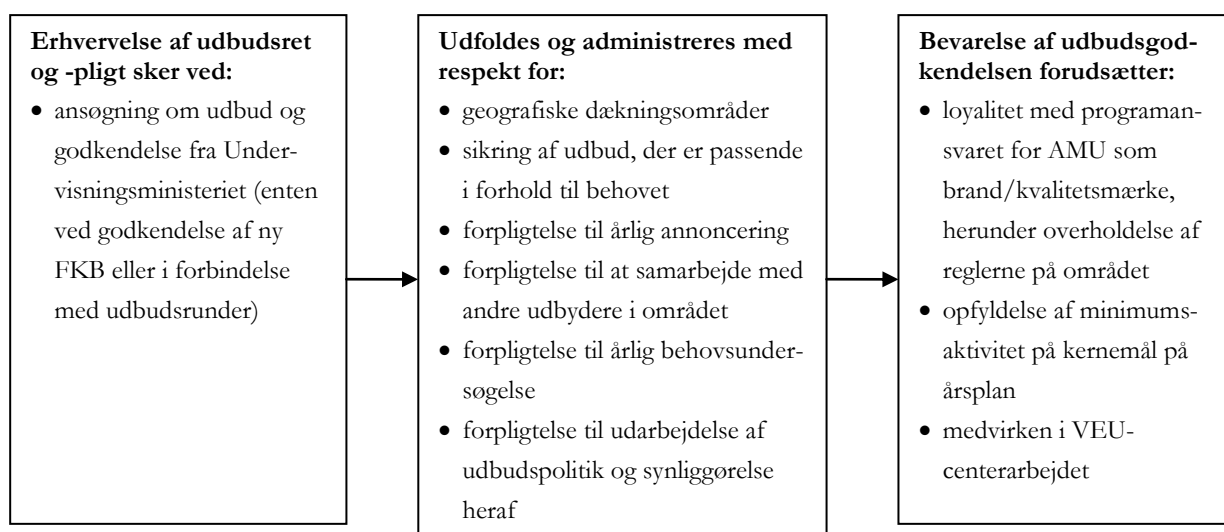
[Lov nr. 860 af 24. august 2012](#) om godtgørelse og tilskud til befordring ved deltagelse i erhvervsrettet voksen- og efteruddannelse med senere ændringer. Ministeriet har udarbejdet en særlig vejledning om denne lov, vejledning nr. 9469 af 9. september 2013.

[Lov nr. 1030 af 23. august 2013](#) om betaling for visse uddannelsesaktiviteter i forbindelse med lov om en aktiv beskæftigelsesindsats m.m.

3. Forvaltning af udbudsgodkendelse og fagligt miljø

Uddannelsesinstitutionernes ansvar i forhold til udbudsgodkendelsen vedrører såvel rettigheder som pligter i forhold til udbudsgodkendelsen. Dette er illustreret i nedenstående figur.

Figur 2: Udbudsrettigheder og -pligter i forhold til kvalitetsmærket AMU

3.1 Udbudsrettigheder og -pligter

Udnyttelse af udbudsrettigheder og opfyldelse af de hermed forbundne pligter forudsætter en række overordnede strategiske beslutninger og drøftelser på bestyrelses- og ledelsesniveau.

3.1.1 Godkendelse til udbud af FKB

Uddannelsesinstitutioner (private som offentlige) godkendes til at udbyde arbejdsmarkedsuddannelser i henhold til § 16 i AMU-loven.

[Lov om arbejdsmarkedsuddannelser m.v. § 16:](#)

”§ 16. Undervisningsministeren godkender efter udtalelse fra Rådet for Voksen- og Efteruddannelse, hvilke offentlige og private uddannelsesinstitutioner der kan udbyde de arbejdsmarkedsuddannelser og enkeltfag, der er optaget i en fælles kompetencebeskrivelse. Godkendelsen omfatter samtlige arbejdsmarkedsuddannelser og enkeltfag i den fælles kompetencebeskrivelse. Undervisningsministeren kan bestemme, at dele af en fælles kompetencebeskrivelse ikke er omfattet af godkendelsen. Godkendelsen gives landsdækkende eller til et andet nærmere afgrænset geografisk område. Godkendelse forudsætter, at uddannelsesinstitutionen medvirker i det VEU-center, som dækker det geografiske område, hvor uddannelsesinstitutionen har hjemsted.

Stk. 2. Godkendelsen efter stk. 1 omfatter udbud af særlige forløb for tosprogede efter § 14 og vurdering af basale færdigheder i læsning, skrivning, stavning, regning eller matematik efter § 14 a, medmindre undervisningsministeren bestemmer, at godkendelsen ikke skal omfatte disse forløb og vurderinger.

Stk. 3. Udbud af individuel kompetencevurdering efter § 15 følger udbuddet af arbejdsmarkedsuddannelser og enkeltfag optaget i en fælles kompetencebeskrivelse. Undervisningsministeren kan bestemme, at godkendelsen efter stk. 1 ikke skal omfatte udbud af individuel kompetencevurdering.

Stk. 4. Den godkendte udbyder, jf. stk. 1-3, forestår selv undervisningen og aktiviteten. Udbyderen kan dog indgå aftale med en anden godkendt udbyder eller en institution for erhvervsrettet uddannelse, som ikke er godkendt efter stk. 1, om, at denne forestår undervisningen eller aktiviteten for udbyderen som udlagt undervisning eller aktivitet.

Stk. 5. Undervisningsministeren kan fastsætte nærmere regler om de godkendte institutioners forvaltning af udbudsgodkendelsen efter stk. 1.

Stk. 6. Uddannelsesinstitutionerne fastsætter antallet af uddannelsespladser ved arbejdsmarkedsuddannelserne, jf. dog bestemmelserne om aktivitetslofter i § 6, stk. 8 og 9, i lov om åben uddannelse (erhvervsrettet voksenuddannelse) m.v. ”

For eksisterende, allerede udviklede fælles kompetencebeskrivelser, foretages som hovedregel med nogle års mellemrum en samlet udbudsrunde, hvor samtlige fælles kompetencebeskrivelser er i spil. Der godkendes dog løbende udbud til nye fælles kompetencebeskrivelser. Der er i alt ca. 100 offentlige og private uddannelsesinstitutioner, der er godkendt til at udbyde fælles kompetencebeskrivelserne.

Undervisningsministeriet er tilbageholdende med at give udbudsgodkendelse til eksisterende fælles kompetencebeskrivelser til nye institutioner mellem udbudsrunderne af hensyn til de allerede godkendte institutioner, som har tilpasset deres administration, udstyr, lærerkapacitet mv. på baggrund af det eksisterende udbudsbillede. De enkelte institutioners godkendelse til udbud fremgår af oversigterne i uddannelsesadministration.dk.

Ved den seneste udbudsrunde i 2009 lagde Undervisningsministeriet særlig vægt på følgende:

- *Uddannelsesinstitutionens faglighed:* Et højt fagligt niveau opnået ved udbud af AMU, EUD eller andre relevante uddannelsesprogrammer samt faglig tyngde inden for AMU, som giver grundlag for videreudvikling af AMU-programmet i forhold til AMU's målgrupper
- *Uddannelsesinstitutionens lærermiljø:* Uddannelsesinstitutionens lærere skal have relevante faglige og pædagogiske kvalifikationer. Der skal være en grundstamme af fast ansatte/tilknyttede lærere, som arbejder med AMU, og lærerne skal have et solidt kendskab til voksenpædagogik og erfaring med erhvervsrettet uddannelse
- *Uddannelsesinstitutionens undervisningsmiljø:* Det vægtes højt, at der er et voksenpædagogisk miljø på uddannelsesinstitutionen
- *Ledelsens strategiske prioritering af AMU:* AMU skal prioriteres eksplicit i uddannelsesinstitutionens strategi, handlingsplaner m.v.
- *Opsøgende arbejde og vejledning:* Uddannelsesinstitutionen skal være organiseret, så den kan håndtere opsøgende arbejde i forhold til især små og mellemstore virksomheder. Institutionen skal have

viden om arbejdsmarkedets behov og virksomhedernes efterspørgsel inden for de områder, som institutionens AMU-udbud dækker

- *Administrative forhold:* Uddannelsesinstitutionen skal have en administration, der kan håndtere administrationen vedrørende kursister, indberetninger, tilskud m.v.

Udbudsgodkendelsen giver almindeligvis ret til følgende:

- udbud af samtlige arbejdsmarkedsuddannelser og enkeltfag i en FKB
- udbud af samtlige arbejdsmarkedsuddannelser i den obligatoriske del af fælleskatalog, herunder udbud af særlige forløb for tosprogede (F/I)
- vurdering af basale færdigheder i læsning, skrivning, stavning, regning eller matematik
- udbud af IKV i forhold til arbejdsmarkedsuddannelser og enkeltfag i FKB'en.

3.1.2 Minimumsaktivitet på kernemål

En godkendt institution er forpligtet til at leve op til kravet om en vis minimumsaktivitet på den enkelte FKB. Minimumsaktiviteten udmeldes samtidig med udbudsgodkendelsen og kan desuden ses på ministeriets hjemmeside. Der er ikke fastsat en minimumsaktivitet, hvis der kun er en udbyder i landet

Minimumsaktiviteten angiver den årlige aktivitet målt på summen af kernemål i fælles kompetencebeskrivelsen, som institutionen som udgangspunkt skal gennemføre for at bevare sin udbudsgodkendelse.

I Uddannelsesadministration.dk kan der under opslaget ”oversigter” dannes oversigter over, hvilke arbejdsmarkedsuddannelser der er kernemål i en given fælles kompetencebeskrivelse³. Enkeltfag og arbejdsmarkedsuddannelser i fælleskataloget er ikke kernemål.

På ministeriets hjemmeside offentliggøres oversigter over den enkelte uddannelsesinstitutioners aktivitet på kernemål. Ved udlagt undervisning og udlicitering tæller kernemålsaktiviteten med i den godkendte uddannelsesinstitutioners minimumsaktivitet. Undervisningsministeriet opgør kernemålsaktiviteten for hver FKB på baggrund af institutionernes samlede indberetninger og udsender nærmere retningslinjer til institutionerne om opfølgning på opgørelsen.

3.1.3 Udbudsret og geografisk dækningsområde

[Bekendtgørelse om arbejdsmarkedsuddannelser](#) § 13:

”Den godkendte udbyder kan alene markedsføre og afholde arbejdsmarkedsuddannelse inden for det geografiske område, hvor udbyderen er godkendt til den fælles kompetencebeskrivelse, jf. § 12, stk. 1. Udbyderen kan inden for det geografiske dækningsområde sammensætte arbejdsmarkedsuddannelserne efter behov.

Stk. 2. Begrænsningen til det geografiske dækningsområde, jf. stk. 1, finder for så vidt angår afholdelsen ikke anvendelse på virksomhedsforlagt undervisning, jf. § 18, stk. 4, 2. pkt.”

³ I [uddannelsesadministration.dk](#) vælg ”oversigter”, ”FKB med uddannelsesmål i listeform” og sæt flueben ved ”vis moder-FKB sammenhæng”.

Uddannelsesinstitutionens udbudsgodkendelse omfatter som udgangspunkt alle mål i en fælles kompetencebeskrivelse.

Udbuddet skal foregå inden for et bestemt geografisk dækningsområde, som er defineret til en eller flere regioner. Inden for en udbudsgodkendelses geografiske dækningsområde kan den godkendte uddannelsesinstitution frit operere med udbud, markedsføring og gennemførelse af uddannelsesmål optaget i fælles kompetencebeskrivelsen.

Uden for udbudsgodkendelsens dækningsområde kan den godkendte uddannelsesinstitution gennemføre AMU som virksomhedsforlagt undervisning.

Det bemærkes, at fjernundervisning ifølge AMU-bekendtgørelsens § 18, stk. 2, 2. – 3. pkt., betragtes som afholdt på det sted, hvor læreren befinder sig under undervisningen. Opholder deltagerne i fjernundervisningen sig på institutionens initiativ på et sted, som ikke er en privat bolig, for at følge undervisningen, betragtes undervisningen tillige som afholdt der.

Markedsføring kan ikke finde sted uden for udbudsgodkendelsens dækningsområde. Ved annoncering i fagblade, dagspresse mv., som også distribueres udenfor dækningsområdet, skal det oplyses, hvor det udbudte kursus afholdes (inden for dækningsområdet).

Hvis der er flere udbydere i samme dækningsområde, forudsættes et tæt samarbejde mellem dem og med VEU-centeret med henblik på at sikre imødekommelse af relevant efterspørgsel og udbud af alle arbejdsmarkedsuddannelser og enkeltfag i den/de fælles kompetencebeskrivelser, institutionerne er godkendt til.

3.1.4 Udbudspligt

Bekendtgørelse om arbejdsmarkedsuddannelser § 12:

”Den godkendte udbyder har for enhver arbejdsmarkedsuddannelse, som udbyderen er godkendt til, pligt til i hele det område, som godkendelsen omfatter, at sikre udbud, der er passende i forhold til behovet.

Stk. 2. Udbuddet sikres gennem pligt til annoncering, jf. § 19, og til samarbejde med andre udbydere, der er godkendt til udbud vedrørende samme fælles kompetencebeskrivelse, eller ved udlægning eller udlicitering, jf. §§ 23 - 24.

Stk. 3. Den godkendte institution skal mindst én gang årligt på dokumenterbar måde undersøge behovet for udbud inden for de pågældende fælles kompetencebeskrivelser. Mindst én gang om året ajourføres på udbyderens hjemmeside en udbudspolitik, som indeholder en beskrivelse af udbyderens samarbejde med de øvrige aktører, herunder en udlægningspolitik og en udliciteringspolitik.”

Udbudspligten indebærer, at institutionen – mindst én gang årligt - skal undersøge behovet for udbud i det geografiske dækningsområde. Det er ikke fastlagt i bekendtgørelsen, hvordan undersøgelsen skal foretages, bortset fra, at det skal være på dokumenterbar måde. Dette er ikke ensbetydende med, at undersøgelsen udelukkende kan foregå skriftligt.

Såfremt der i det geografiske dækningsområde er andre godkendte udbydere til den pågældende fælles kompetencebeskrivelse, sikres opfyldelsen af behovet i et samspil med disse, jf. at de godkendte institu-

tioner skal samarbejde inden for det enkelte VEU-center. Institutioner, der uden for dækningsområdet er godkendt til samme fælles kompetencebeskrivelse, kan inddrages ved udlægning af undervisning inden for dækningsområdet. Endvidere kan en godkendt udbyder inddrage en privat uddannelsesinstitution, der ikke er godkendt til den pågældende fælles kompetencebeskrivelse, som underleverandør ved i større eller mindre omfang at udlicitere afholdelse af undervisningen inden for sin godkendelses dækningsområde til denne. Den godkendte udbyder har frit valg med hensyn til, hvordan den vil sikre opfyldelsen af behovet for afholdelse af uddannelsen.

Udbudspligten omfatter også en udbudspolitik. Kravene til udbudspolitikken er, som det fremgår af § 12 i bekendtgørelse om arbejdsmarkedsuddannelser, at udbudspolitikken skal indeholde en beskrivelse af udbydernes samarbejde med de øvrige aktører, herunder en udlægningspolitik og en udliciteringspolitik. Der findes ikke formkrav til udbudspolitikken, da det vurderes, at institutionernes frie rammer til dette netop kan sikre, at politikken bliver meningsfuld i den lokale kontekst.

På baggrund af udbudspligten forventes det, at en eventuel efterspørgsel, der ikke umiddelbart kan opfyldes på anden måde, imødekommes inden for en rimelig tidsperiode, uanset om der kan samles et helt hold. Det kan generelt ikke gøres til en betingelse, at afholdelse af en enkelt arbejdsmarkedsuddannelse medfører økonomisk balance. Det kan derimod forventes, at den samlede AMU-aktivitet over en periode medfører økonomisk balance eller overskud for institutionen.

Institutionen skal desuden opfylde annonceringspligten jf. § 19 i bekendtgørelse om arbejdsmarkedsuddannelser. Denne pligt indebærer, at institutionen mindst en gang årligt annoncerer de alle de uddannelser, som institutionen er godkendt til at udbyde dvs. både kernemål og ikke-kernemål. Annonceringen skal ske på efteruddannelse.dk, og det er uddannelsens korrekte titel og nummer, der skal anvendes.

Hvis institutionen har grund til at antage, at andre godkendte udbydere i dækningsområdet annoncerer nogle uddannelser, bortfalder kravet om annoncering for de pågældende uddannelser. Dette vil fx kunne være tilfældet, hvis institutionen har set, at nogle uddannelser har været annonceret af en anden institution i det pågældende år, hvis en institution fast plejer at udbyde visse uddannelser og forventes at fortsætte denne praksis, eller hvis institutionen har indgået en aftale med en anden institution om, at denne annoncerer uddannelsen. Aftaler om garantikurser vil således medføre, at annonceringskravet bortfalder for den pågældende uddannelse.

Annonceringen kan desuden undlades for de uddannelser, hvor undervisningen forudsætter særligt højt specialiseret udstyr eller kompetencer. Denne undtagelse er særlig relevant, hvis skolen ikke er i besiddelse af det specialiserede udstyr eller kompetencer. Hvis annonceringen på den baggrund udelades skal institutionen dog følge en plan for, hvordan kendskabet til eksistensen af disse kurser udbredes, og eventuelle henvendelser vedrørende uddannelserne skal besvares med en henvisning til en institution, der reelt vil kunne udbyde uddannelsen.

3.1.5 Lokale uddannelsesudvalg

[Lov om arbejdsmarkedsuddannelser](#) § 9 (uddrag):

”Institutioner godkendt efter lov om institutioner for erhvervsrettet uddannelse nedsætter hver et eller flere lokale uddannelsesudvalg, der tilsammen skal rådgive inden for området for de fælles kompetencebeskrivelser, som institutionen er godkendt til at udbyde arbejdsmarkedsuddannelse inden for. Hver institution fastlægger antallet af lokale uddannelsesudvalg efter drøftelse med de relevante efteruddannelsesudvalg.

Stk. 2. Lokale uddannelsesudvalg rådgiver institutionerne i spørgsmål, der vedrører de uddannelser, der er omfattet af udvalgets virksomhedsområde, og virker for samarbejdet mellem institutionen og det lokale arbejdsmarked.”

[Bekendtgørelse om arbejdsmarkedsuddannelser](#) § 32:

”§ 32. En privat uddannelsesinstitution, som er godkendt til udbud af arbejdsmarkedsuddannelser, skal oprette et eller flere lokale uddannelsesudvalg. § 9, stk. 1 – 5, i lov om arbejdsmarkedsuddannelser m.v. finder anvendelse på disse udvalg.

Stk. 2. Pligten til at oprette udvalg indtræder et år efter udløbet af et kalenderår, for hvilket institutionen har indberettet en aktivitet på 20 årselever eller mere. Pligten bortfalder, når institutionen for to kalenderår i træk har indberettet en aktivitet på mindre end 20 årselever.

Stk. 3. En institution kan opretholde udvalg, der kunne være nedlagt efter stk. 2, 2. pkt.”

Det forudsættes, at institutionen inddrager de lokale uddannelsesudvalg i planlægningen og prioriteringen af institutionens udbud, idet de lokale uddannelsesudvalg har til opgave at rådgive uddannelsesinstitutionerne i spørgsmål, der vedrører de fælles kompetencebeskrivelser, som institutionen er godkendt til at udbyde. Endvidere skal lokale uddannelsesudvalg virke for samarbejde mellem institutionen og det lokale arbejdsmarked. Lokale uddannelsesudvalg kan således give nyttig rådgivning vedrørende uddannelsesinstitutionens udbud af arbejdsmarkedsuddannelser.

Private udbydere skal oprette lokale uddannelsesudvalg, hvis den indberettede aktivitet er 20 årselever eller derover. Pligten indtræder et år efter det kalenderår, hvor aktiviteten blev indberettet. Pligten bortfalder igen, hvis institutionen to kalenderår i træk har indberettet en aktivitet på mindre end 20 årselever. Selvom pligten bortfalder, kan institutionen vælge at opretholde et eller flere udvalg.

For øvrige institutioner, der ikke er godkendt efter lov om institutioner for erhvervsrettet uddannelse fx professionshøjskoler, er der ikke krav om at oprette lokale uddannelsesudvalg.

3.1.6 Opretholdelse og ophør af udbud

[Lov om arbejdsmarkedsuddannelser m.v.](#) § 17:

”§ 17. Børne- og undervisningsministeren kan efter udtalelse fra Rådet for Voksen- og Efteruddannelse pålægge institutioner godkendt efter lov om institutioner for erhvervsrettet uddannelse at udbyde bestemte arbejdsmarkedsuddannelser. Børne- og undervisningsministeren kan endvidere efter udtalelse fra Rådet for Voksen- og Efteruddannelse tilbagekalde en udbudsgodkendelse efter § 16, stk. 1, hvis

der ikke længere er behov for udbuddet.

Stk. 2. Børne- og undervisningsministeren kan tilbagekalde en udbudsgodkendelse efter § 16, stk. 1, hvis en eventuel fastsat minimumsaktivitet ikke opretholdes.

Stk. 3. Børne- og undervisningsministeren kan tilbagekalde en udbudsgodkendelse efter § 16, stk. 1, hvis det skønnes, at institutionen ikke forestår undervisningen og aktiviteten i overensstemmelse med godkendelsens indhold og reglerne om godkendelsen, om uddannelserne og om aktiviteten. Godkendelsen kan ligeledes tilbagekaldes, hvis det skønnes, at der ikke er tilstrækkelig sikkerhed for, at institutionen vil forestå undervisningen og aktiviteten i overensstemmelse med godkendelsens indhold og reglerne.

Stk. 4. Børne- og undervisningsministeren kan fastsætte vilkår for en udbyders forvaltning af en udbudsgodkendelse, herunder fastsætte vilkår, der fraviger regler fastsat i medfør § 16, stk. 2, hvis det skønnes, at udbyderen ikke har forestået undervisningen og aktiviteten i overensstemmelse med godkendelsens indhold og reglerne om godkendelsen, om undervisningen og om aktiviteten, eller det skønnes nødvendigt for at sikre, at udbyderen forestår undervisningen og aktiviteten i overensstemmelse med godkendelsens indhold og reglerne.

Stk. 5. Uddannelsesinstitutionen skal underrette børne- og undervisningsministeren, hvis forudsætningerne for en udbudsgodkendelse efter § 16, stk. 1, ikke længere er til stede.”

Overvejelser om behovet for udbud af en uddannelse kan både føre til pålæg om at udbyde en uddannelse og til tilbagekaldelse af en godkendelse, som der ikke længere vurderes at være behov for. Pålægget kan kun gives til institutioner, der er godkendt efter lov om institutioner for erhvervsrettet uddannelse.

En udbudsgodkendelse vil blive genovervejet i Undervisningsministeriet, hvis den godkendte institution for den enkelte fælles kompetencebeskrivelse ikke realiserer den minimumsaktivitet, der er fastsat i forbindelse med udbudsgodkendelsen. Læs mere om dette i afsnit 3.1.2 Minimumsaktivitet på kernemål

Hvis en udbyder af arbejdsmarkedsuddannelser overtræder reglerne for uddannelserne, vil det kunne få økonomiske konsekvenser i form af dels bortfald af tilskud til undervisningen, dels erstatningspligt for godtgørelse og tilskud til befordring samt kost og logi. Herudover kan undervisningsministerens sanktion afhængigt af overtrædelsen være fratagelse eller begrænsning af udbudsgodkendelsen for den pågældende udbyder.

En institution kan miste en udbudsgodkendelse, hvis udbyderen samlet set udviser en adfærd, der sandsynliggør, at udbudsgodkendelsen ikke vil blive varetaget i overensstemmelse med reglerne. Denne adfærd kan enten bestå i overtrædelse af regler eller vilkår vedrørende en eller flere udbudsgodkendelser eller i forhold, der ikke i sig selv udgør overtrædelser af regler eller vilkår, men som alligevel sandsynliggør en konkret risiko for alvorlige overtrædelser. Som eksempel på sidstnævnte kan nævnes en situation, hvor en fysisk eller juridisk person, som tidligere har været involveret i særligt belastende tilsynssager får en afgørende indflydelse på institutionen eller indleder et samarbejde med den, og ministeriet på den baggrund har mistillid til pågældende institutions evne til at forvalte godkendelsen i overensstemmelse med reglerne. Et andet eksempel er situationer, hvor det kan lægges til grund, at institutionen planlægger overtrædelser eller forsømmer nødvendige forholdsregler for at imødegå misbrug eller misligholdelse.

Ministeriet har mulighed for - ligeledes på grund af forhold som beskrevet ovenfor - at fastsætte særlige vilkår for benyttelsen af godkendelsen. Sådanne vilkår kan for eksempel bestå i begrænsning af adgangen til udlicitering, til at gennemføre virksomhedsforlagt undervisning, til at tilbyde kost og logi, til at

undervise tosprogede eller i pålæg om forskellige former for kontrol- og tilsynsforanstaltninger. Vilkaarne kan evt. begrænses i tid.

Afgørelser om at godkendelsen ikke må anvendes i en periode træffes på baggrund af en samlet vurdering af de foreliggende oplysninger. Der vil navnlig blive lagt vægt på, om der aktuelt udøves eller vil blive påbegyndt en aktivitet af et betydeligt omfang, om hvis lovlighed der består alvorlig tvivl, og på, om denne tvivl beror på manglende eller forsinket medvirken til sagsoplysningen fra den godkendte udbyder eller nogen, for hvem udbyderen er ansvarlig, dvs. typisk den, som den godkendte udbyder har udlagt eller udliciteret undervisningen til.

Hvis institutioner pålægges at udbyde uddannelser eller fratages godkendelser til at udbyde uddannelser på baggrund af arbejdsmarkedspolitiske og uddannelsespolitiske overvejelser (fx ændring i uddannelsesbehov), vil VEU-rådet først skulle høres. Hvis en udbudsfratagelse begrundes i institutionens adfærd skal VEU-rådet til gengæld ikke høres først.

Endeligt skal det nævnes, at en udbudsgodkendelse automatisk bortfalder, når en fælles kompetencebeskrivelse nedlægges. Nedlæggelse af en fælles kompetencebeskrivelse sker altid med mindst tre måneders varsel.

3.1.7 Udbuddets overgang til en anden udbyder, fx ved fusion eller spaltning af en godkendt institution

Som andre offentlige bevillinger og godkendelser, der er meddelt efter en konkret vurdering af ansøgerens kvalifikationer, kan godkendelsen til at udbyde arbejdsmarkedsuddannelser i øvrigt ikke overdrages uden den pågældende myndigheds accept. Godkendelsen tilhører den fysiske eller juridiske person, som godkendelsen er udstedt til. Overdragelse fra denne person af selve undervisningsvirksomheden, altså af aktiviteten (samt evt. bygninger, faciliteter, maskiner etc.), til en anden fysisk eller juridisk person vil derfor kun med Undervisningsministeriets godkendelse kunne komme til at omfatte retsstillingen som godkendt AMU-udbyder.

Ved overdragelse af ejerandele i et kapitalsselskab (et aktieselskab, A/S, et anpartsselskab, ApS, eller et partnerselskab, P/S), der er indehaver af en udbudsgodkendelse, skal Undervisningsministeriet underrettes. Ministeriet har i forbindelse med udbudsrunderen i 2009 forbeholdt sig ret til at reagere på en overdragelse. Efter praksis vil ministeriet tage stilling til, om kapitalsselskabet med den nye kreds af ejere af ejerandelene – med den aktuelle viden om dem – kunne være blevet godkendt til det pågældende udbud. Ministeriet vil således skulle underrettes om overdragelser af ejerandelene i det selskab, der er godkendt til at udbyde AMU.

For så vidt angår den situation, at ministeriet i øvrigt bliver bekendt med andre forhold omkring selskabet, der giver anledning til mistillid til dets evne til at forvalte godkendelsen i overensstemmelse med reglerne, herunder omstændigheder vedrørende ejerskabet til et kapitalsselskab, som er ejer af ejerandele i selve det godkendte selskab, henvises til afsnit 3.1.6. opretholdelse og ophør af udbud, idet det her omtales, hvilken betydning det kan få, hvis en person, som tidligere har været indblandet i overtrædelser af AMU-lovgivningen, kan få afgørende indflydelse på en udbudsgodkendt institution.

Institutioner, der arbejder i retning af en spaltning eller en fusion med en anden institution, bør altid meget tidligt i processen kontakte Undervisningsministeriet for at sikre en hensigtsmæssig og veltilrette-

lagt proces op til godkendelsen. Der henvises til ministeriets hjemmeside for en uddybende beskrivelse af processen.

I forhold til AMU-godkendelser fastlægger ministeriet i dialog med institutionerne, hvorledes de eksisterende godkendelser overføres til den fusionerede institution eller fordeles mellem de udspaltede enheder.

For at mindske eventuelle problemer i forbindelse med indberetning af udlagt undervisning, skal institutionerne sørge for, at eventuelle nye udlægninger efter en ansøgning om en fusion/spaltning er tidsbegrænset til selve perioden for kursernes afholdelse. Dette gælder både udlægninger til og fra en anden institution. Se også regler om udlagt undervisning i afsnit 3.3.

3.2 Virksomhedsforlagt undervisning

[Bekendtgørelse om arbejdsmarkedsuddannelser](#) § 18 stk. 4:

”Undervisningen kan afholdes på en virksomhed, jf. § 11, stk. 2, i lov om arbejdsmarkedsuddannelser m.v. Denne bekendtgørelses regler om virksomhedsforlagt undervisning, jf. § 13, stk. 2, og § 24, stk. 3, 2. pkt., finder anvendelse på undervisning, der foregår på en virksomhed, hvor nogen af deltagerne er ansat. Der skelnes ikke mellem den lokalitet, hvor deltageren sædvanligvis er beskæftiget, og andre lokaliteter, som virksomheden stiller til rådighed.”

En aktivitet betragtes som virksomhedsforlagt undervisning, når undervisningen foregår på en virksomhed, hvor en eller flere af deltagerne er ansat. Det har ingen betydning, om kurset afholdes på det sted, hvor deltagerne arbejder til daglig, eller om virksomheden stiller en anden lokalitet til rådighed for kursusafholdelsen.

Virksomhedsforlagt undervisning skal som anden undervisning indenfor AMU være åben for eventuelle interesserede, der ikke er ansat på den pågældende virksomhed. Det vil sige, at pladserne på holdet ikke kan forbeholdes en bestemt virksomhed, og at personer fra andre virksomheder ikke må afvises med den begrundelse, at de ikke er fra virksomheden.

Det er muligt at udbyde AMU som virksomhedsforlagt undervisning uden for det geografiske dækningsområde. Markedsføringen af AMU er dog begrænset til det geografiske dækningsområde (se uddybning af dette i afsnit 3.1.3 om udbudsret og geografisk dækningsområde).

Udlitteret undervisning kan ikke afholdes virksomhedsforlagt, jf. bekendtgørelse om arbejdsmarkedsuddannelser, § 24, stk. 3, 2. pkt..

Virksomhedsforlagt undervisning udløser ofte en lavere takst end ellers, og der ydes ikke bygningstakstameter. Dette skyldes en forventning om, at virksomheden normalt vil stille undervisningslokaler til rådighed enten gratis eller billigt. I vækstpakken fra 2014 blev fastsat en midlertidig takstforhøjelse til virksomhedsforlagt undervisning i perioden fra 2015 til udgangen af 2017. På baggrund af denne aftale vil uddannelser, der afholdes som virksomhedsforlagt undervisning i takstgruppe 2, 3 og 4 udløse takst 2, uddannelser afviklet som virksomhedsforlagt undervisning i takstgrupper 5, 6 og 7 vil udløse takst 5 og uddannelser afviklet som virksomhedsforlagt undervisning i takstgruppe 8, 9, 10, 11, 12 og 13 vil

udløse takst 8. Efter 2017 vil virksomhedsforlagt undervisning udløse takst 2 uanset uddannelsens takstplacering, ligesom det var tilfældet før vækstpakken.

Virksomhedsforlagt undervisning giver ikke mulighed for tilskud til befordring eller kost og logi for de deltagere, som er ansatte i virksomheden. Læs mere om betingelserne for dette i afsnit 5.2-5.3.

Som altid er det den godkendte udbyder, der har ansvaret for undervisningen. Uddannelsesinstitutionen skal derfor ved undervisning eller individuel kompetencevurdering, der er forlagt til en virksomhed, sikre, at nødvendige teori- og værkstedslokaler, udstyr og materialer er til rådighed ved undervisningen.

At undervisningen foregår virksomhedsforlagt ændrer ikke på kravet om, at der undervises i landsdækkende arbejdsmarkedsrelevante kompetencer jf. afsnit 2.2. En eventuel anvendelse af virksomhedens it-systemer, udstyr eller anlæg er således underlagt AMU's generelle krav om 1) at de centralt godkendte handlingsorienterede uddannelsesmål nås, 2) at undervisningen fører til samme landsdækkende kompetence for alle deltagere og, 3) at undervisningen ikke gennemføres med henblik på produktion for kursistens virksomhed.

Ligeledes gælder der samme regler til lærerens ansættelsesforhold og kvalifikationer, som almindeligvis gælder (se afsnit 3.5.1 - 3.5.2 om hhv. lærernes ansættelsesforhold og om lærernes kvalifikationer)

3.3 Udlagt undervisning og udlicitering

I forbindelse med at den godkendte uddannelsesinstitution sikrer udbud af alle arbejdsmarkedsuddannelser og enkeltfag i en FKB i hele dækningsområdet forventes et tæt samarbejde med øvrige aktører i området. Dette samarbejde kan indebære aftale om, at dele af opgaven udføres af andre, hvilket kan finde sted som udlagt undervisning eller i form af udlicitering.

Hvis institutionen vælger at udlicitere eller udlægge undervisning til andre, forventes dette at være nævnt i institutionens udbudspolitik, som skal kunne findes på institutionens hjemmeside. Ligeledes skal aktuelle aftaler om såvel udlicitering som udlægning være synlige på uddannelsesinstitutionens hjemmeside med angivelse af titel og kode på de udlagte uddannelser/udliciterede opgaver samt navne på de uddannelsesinstitutioner, der er udlagt til, og private virksomheder der er udliciteret til. Dette skal fremgå af institutionens hjemmeside fra tidspunktet for aftalens indgåelse til 1 år efter dens udløb.

3.3.1 Udlagt undervisning

[Bekendtgørelsen om arbejdsmarkedsuddannelser m.v.](#) § 23:

”Den godkendte udbyder kan ved skriftlig aftale overlade det til en anden uddannelsesinstitution, der er godkendt efter denne lov eller efter lov om institutioner for erhvervsrettet uddannelse, for en nærmere angivet periode på op til 1 år helt eller delvis at varetage udbuddet af en eller flere nærmere bestemte arbejdsmarkedsuddannelser. På www.uddannelsesadministration.dk skal den godkendte udbyder registrere aftalen med angivelse af den anden uddannelsesinstitution og af hver arbejdsmarkedsuddannelse samt af udlægningens periode. Aftalen skal med angivelse af uddannelsens titel og nummer fremgå af begge institutioners hjemmesider fra tidspunktet for aftalens indgåelse til 1 år efter dens udløb.

Stk. 2. Den uddannelsesinstitution, der er godkendt til udbuddet, bevarer det overordnede ansvar for varetagelsen af godkendelsen, herunder for markedsføringen, som skal godkendes eller kontrolleres

ved stikprøver. Institutionen bevarer yderligere ansvaret for kursisternes opnåelse af kompetencerne beskrevet i de handlingsorienterede mål, for lærernes kvalifikationer og for kvaliteten.

Stk. 3. En undervisningsinstitution, der har modtaget en udlægning af arbejdsmarkedsuddannelse, kan hverken udlægge eller udlicitere opgaven videre.

Stk. 4. Kapitel 3 finder med de begrænsninger, der følger af stk. 2 - 3, anvendelse på den virksomhed, der udøves af den uddannelsesinstitution, der har modtaget udlægningen.”

Udlagt undervisning foreligger, når en offentlig eller privat uddannelsesinstitution, som ministeriet har godkendt til at udbyde AMU, indgår en skriftlig aftale med en anden institution om, at denne helt eller delvist gennemfører en eller flere konkrete arbejdsmarkedsuddannelser/enkeltfag i en FKB på den godkendte institutions vegne. En udlægningsaftale kan vare op til 1 år.

Udlægningen kan ske til offentlige såvel som private uddannelsesinstitutioner, der er godkendt til at udbyde arbejdsmarkedsuddannelse, og til uddannelsesinstitutioner uden godkendelse til AMU, hvis der er tale om en institution godkendt efter lov om institutioner for erhvervsrettet uddannelse. Der kan ikke udlægges AMU-forløb til private, som ikke har en AMU-godkendelse. Begrundelsen for dette er, at udlægning også kan omfatte myndighedsopgaver.

Formålet med udlagt undervisning er at sikre kursisterne en rimelig lokal og regional uddannelsesdækning, så AMU er optimalt tilgængelig for medarbejdere og virksomheder. Endvidere kan udlagt undervisning anvendes, hvis den godkendte uddannelsesinstitution ikke selv kan løfte hele udbudsforpligtelsen for visse mål i en FKB.

Udlægning kan alene finde sted inden for den godkendte institutions dækningsområde og for en konkret uddannelse og kan omfatte den samlede administration og gennemførelse af enkelte arbejdsmarkedsuddannelser og enkeltfag i en given fælles kompetencebeskrivelse.

Den uddannelsesinstitution, der udlægges til, kan gennemføre uddannelsen som fjernundervisning og virksomhedsforlagt evt. uden for det geografiske dækningsområde. Omfanget af sådanne aktiviteter bør præciseres i den skriftlige aftale.

Udlægningen skal være synlig for omverdenen. Aftaler om udlægning skal derfor fremgå af begge institutioners hjemmeside fra aftalens indgåelse til et år efter, at den udløber. Udlægningen skal desuden registreres på www.uddannelsesadministration.dk. Begge steder skal der angives titel og kode på arbejdsmarkedsuddannelsen samt for hvilken periode, udlægningen finder sted.

Udlagt undervisning kan omfatte markedsføring, visitation og optag, tilrettelæggelse og gennemførelse, udstedelse af bevis og evaluering i viskvalitet.dk. Af den skriftlige aftale mellem institutionerne skal de opgaver, den afholdende uddannelsesinstitution udfører - og dermed afgrænsningen af den konkrete udlægning - fremgå. Det er dog fortsat den godkendte institution, der har det overordnede ansvar for udbuddet. På baggrund af dette er det et krav, at en evt. markedsføring godkendes eller kontrolleres stikprøvevis af den godkendte institution.

Da udlagt undervisning altid foregår på den udlæggende institutions ansvar og under denne institutions tilsyn og overordnede kvalitetskontrol, yder Undervisningsministeriet ikke tilskud til den institution, som undervisningen er udlagt til. Ligeledes sker tilsyn med undervisningen via tilsynet med den udlæggende institution, uden at dette dog udelukker henvendelser til og tilsynsbesøg hos den institution,

hvortil der er sket udlægning. Den afholdende uddannelsesinstitution kan opkræve og modtage deltagerbetaling, mens den godkendte uddannelsesinstitution skal indberette aktiviteten.

En uddannelsesinstitution, der har modtaget en udlægning, kan hverken udlægge eller udlicitere opgaven videre.

Afsnit 3.3.3 indeholder en tjekliste, som kan anvendes i forbindelse med den godkendte uddannelsesinstitutionens tilsyn med udlagt undervisning.

3.3.2 Udlicitering

[Bekendtgørelse om arbejdsmarkedsuddannelser](#) § 24:

”Den godkendte udbyder kan ved skriftlig aftale overlade det til en privat uddannelsesinstitution, der hverken er godkendt efter denne lov eller efter lov om institutioner for erhvervsrettet uddannelse, at varetage nærmere beskrevne dele af udbuddet af en konkret arbejdsmarkedsuddannelse. Aftalen skal med angivelse af den anden part samt uddannelsens titel og nummer være synlig på begge institutioners hjemmesider fra tidspunktet for aftalens indgåelse til 1 år efter dens udløb. Af aftalen skal det fremgå, hvilket eller hvilke hold der er tale om, hvilke opgaver der skal udføres vedrørende det enkelte hold, og med hvilket beløb der skal afregnes for opgaverne vedrørende det enkelte hold.

Stk. 2. Udliciteringen kan ikke omfatte den pligtige annoncering om udbuddet, jf. § 19, og den uddannelsesinstitution, hvortil der er udliciteret, må ikke foretage markedsføring af undervisningen eller vurderingen, jf. § 20, stk. 1. Opgaver vedrørende optagelse af kursister, udstedelse af beviser og certifikater, opkrævning af deltagerbetaling, fastlæggelse og opkrævning af tillægspris for særlige afholdelsesformer samt afmeldegebyr, behandling såvel som afgørelse af sager om tilskud til kost og logi samt enhver optagelse i det centrale uddannelsessystem for erhvervsrettet voksen- og efteruddannelse og enhver indberetning til Ministeriet for Børn og Undervisning påhviler uanset udliciteringen den godkendte udbyder. Den godkendte udbyder er ansvarlig for, at den undervisningsinstitution, til hvilken der er udliciteret, i tilfælde af tilsyn sikrer adgang til ethvert sted, hvor undervisningen afholdes, jf. § 18, stk. 2.

Stk. 3. Udlicitering kan ikke omfatte arbejdsmarkedsuddannelser med generelle tværgående mål optaget i fælleskataloget, jf. § 6. Udliciteret arbejdsmarkedsuddannelse kan ikke afholdes som virksomhedsforlagt undervisning, jf. § 18, stk. 4, 2. pkt.

Stk. 4. En undervisningsinstitution, der har modtaget en udlicitering af arbejdsmarkedsuddannelse, kan ikke udlicitere opgaven til andre.

Stk. 5. Aftalen mellem den godkendte udbyder og den private uddannelsesinstitution skal angive betalingen for hver enkelt opgave og hvilken uddannelse eller hvilke uddannelser, der udliciteres. Aftalen kan blive indgået på den standardkontrakt for udlicitering af arbejdsmarkedsuddannelse, som findes på www.uvm.dk. Benyttes standardkontrakten, må dens bestemmelser alene fraviges ved bestemmelser, som i forhold til standardkontrakten begrænser omfanget af de opgaver, der udliciteres, eller som uden at overskride de grænser, der fremgår af stk. 2 - 4, udvider de pligter vedrørende de udliciterede opgaver, der påhviler modtageren af udliciteringen.

Stk. 6. Benyttes standardkontrakten ikke, skal aftalen mellem den godkendte udbyder og modtageren af udliciteringen regulere samme forhold som standardkontrakten, og aftalen må alene afvige fra standardkontrakten i samme omfang som tilladt af stk. 5.

Stk. 7. Kapitel 3 finder med de begrænsninger, der følger af stk. 2 - 4, anvendelse på den virksomhed, der udøves af den uddannelsesinstitution, der har modtaget udliciteringen.”

Ved udlicitering forstås, at en offentlig eller privat uddannelsesinstitution, som ministeriet har godkendt til at udbyde AMU, indgår en kontrakt med en privat kursusvirksomhed, der ikke er godkendt til at udbyde AMU, om, at denne gennemfører udvalgte dele af en konkret arbejdsmarkedsuddannelse eller et konkret enkeltfag på den godkendte institutions vegne.

Institutioner, der er godkendt til udbud af AMU, har således under visse betingelser mulighed for at udlicitere uddannelsesopgaver, der udgør mindre delelementer af det samlede programansvar. Hensigten med udliciteringer er, at opgaverne herigennem skal kunne løses enten bedre til samme pris eller billigere med samme kvalitet. Udlicitering skal således i de konkrete tilfælde være sagligt og økonomisk velbegrundet. Det indskræpes i øvrigt, at alle udliciteringer skal følge lovgivningens krav om offentligt udbud⁴.

Ministeriet har udarbejdet en standardkontrakt for udlicitering samt en vejledning om rammerne for og kravene til en udlicitering. En udlicitering af arbejdsmarkedsuddannelser eller enkeltfag skal omfatte de forhold, som omhandles i standardkontrakten. Det anbefales derfor også, at institutionen benytter standardkontrakten ved udlicitering.

Det er kun tilladt at ændre i standardkontrakten, såfremt der sker en begrænsning af de udliciterede opgaver eller en udvidelse af pligterne for modtageren af udliciteringen. En udvidelse af pligten må dog ikke bestå i inddragelse af de opgaver/uddannelser, der er nævnt i § 24, stk. 2-3, i bekendtgørelse om arbejdsmarkedsuddannelser.

Hvis der ved udlicitering vælges at benytte en individuel kontrakt, skal denne regulere de samme forhold, som der reguleres i standardkontrakten. Bestemmelserne i en individuel kontrakt må ikke afvige fra standardkontrakten på en anden måde, end man kunne have fraveget den, hvis man havde brugt den.

Andre aftaleforhold mellem institutionen og kursusvirksomheden, som er udliciteringen uvedkommende, bør ikke indgå i kontrakten om udliciteringen. Standardkontrakten kan findes på [ministeriets hjemmeside](#).

I udliciteringskontrakten skal det/de konkrete kursus/kurser specificeres, og der afregnes per opgave. Det betyder, at det ikke er muligt at indgå en rammeaftale om udlicitering alene med en øvre beløbsgrænse.

Institutionen kan ikke udlicitere den overordnede kvalitetskontrol, der er knyttet til at have den offentlige godkendelse til at varetage uddannelsesopgaver, samt elementer af myndighedsudøvelse som optag, opkrævning af deltagerbetaling, bevisudstedelse mv. Det skyldes, at der med ministeriets godkendelsesprocedure af udbud og institutioner er taget entydigt stilling til, hvilke institutioner der kan varetage disse opgaver.

---

⁴ Se regler for dette på forbruger og konkurrencestyrelsens hjemmeside www.kfst.dk

Det skal desuden bemærkes, at uddannelsesmål i fælleskataloget ikke kan udliciteres. Dette betyder, at det ikke er muligt at indgå aftale med en privat kursusvirksomhed om udbud af uddannelsesmål, som kan henføres til fælleskataloget (se evt. afsnit 2.3.3 Arbejdsmarkedsuddannelser og enkeltfag i FKB).

Ligeledes kan IKV og vurdering af basale færdigheder ikke udliciteres. Dette betyder, at uddannelsesinstitutionen ikke må anvende underleverandører til at udføre IKV i AMU. Virksomhedsforlagt undervisning kan heller ikke udliciteres, og det er dermed ikke muligt at indgå aftale med en privat kursusvirksomhed om udbud som virksomhedsforlagt undervisning. Der kan desuden ikke udliciteres på baggrund af en udlægning eller en udlicitering.

Udlicitering kan alene finde sted inden for den godkendte institutions dækningsområde og for en konkret uddannelse. Det er ikke muligt at udlicitere en hel fælles kompetencebeskrivelse.

Udlicitering skal være synlig for omverdenen. Aftaler om udlicitering skal derfor fremgå af den godkendte institutions hjemmeside og af underleverandørens hjemmeside fra tidspunktet for aftalens indgåelse til 1 år efter dens udløb med angivelse af titel og kode på arbejdsmarkedsuddannelsen og med angivelse af navn på institutionen/den private kursusvirksomhed.

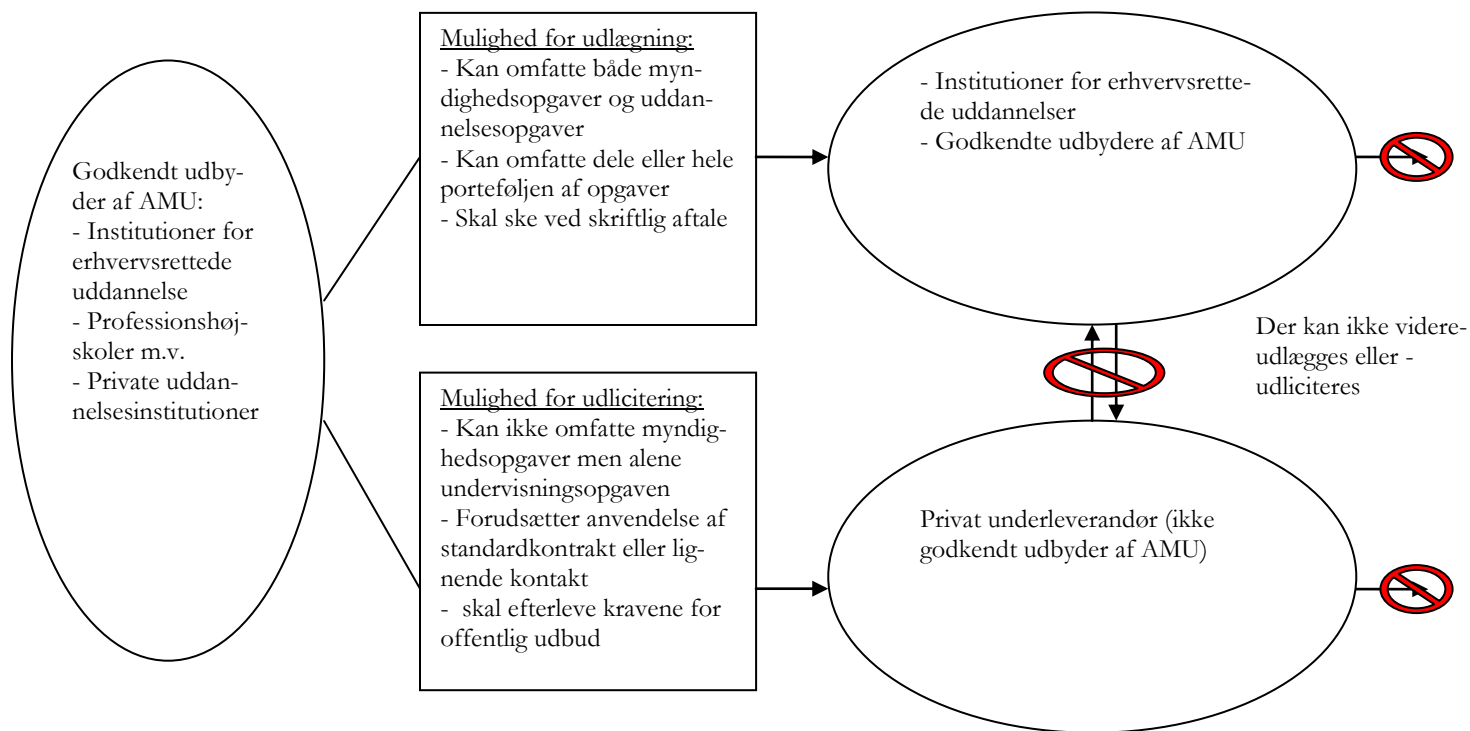
Markedsføring og annoncering af uddannelser skal altid foretages af den godkendte institution. Den private kursusvirksomhed må med andre ord ikke selv markedsføre det udbud, som udliciteringsaftalen vedrører, jf. § 20 i bekendtgørelse om arbejdsmarkedsuddannelser m.v.

Indgåelse af en udliciteringsaftale skal ske under iagttagelse af de almindelige principper i forvaltningslovens § 2 om inhabilitet og interessesammenfald.

Det er i oversigten i det følgende afsnit uddybet, hvilke opgaver, der kan udliciteres. Tjeklisten kan desuden anvendes i forbindelse med den godkendte uddannelsesinstitutionens tilsyn med udliciteret undervisning. Det skal understreges, at det altid er den godkendte institution/udbyder, der har ansvaret for at sikre den pædagogiske kvalitet samt overholdelse af administrative regler på området. Undervisningsministeriets tilsyn med undervisningen sker således via ministeriets tilsyn med den godkendte institution, uden at dette dog udelukker henvendelser til og tilsynsbesøg hos den kursusvirksomhed, hvortil der er sket udlicitering.

3.3.3 Oversigt over udlagt undervisning og udlicitering

Figur 3: Muligheder for udlagt undervisning og udlicitering

Oversigt over opgaver i forbindelse med AMU, der kan udlægges eller udliciteres

	Kan udlægges	Kan udliciteres
Markedsføring		
Overordnet ansvar for markedsføring, herunder annoncering på den godkendte institutions hjemmeside	Nej	Nej
Markedsføringsinitiativer i forbindelse med konkrete arbejdsmarkedsuddannelser og enkeltfag i FKB	Ja – med stikprøvekontrol eller forhåndsgodkendelse af markedsføringsinitiativer	Nej
Optagelse, fastsættelse og opkrævning af deltagerbetaling		
Optage kursister	Ja	Nej
Oprette og administrere uddannelser og kursister i EASY-A	Ja	Nej
Indberette aktivitet	Ja	Nej
Modtage taxametertilskud fra UVM	Nej	Nej
Opkræve deltagerbetaling	Ja	Nej
Fastlægge og opkræve eventuel tillægspris for særlige afholdelsesformer	Ja	Nej
Aftale med virksomhed om tillægspris for gennemførelse med færre kursister end minimumsantal og opkræve tillægspisen	Ja	Nej
Fastlæggelse og opkrævning af eventuelt afmeldegebyr	Ja	Nej
Sagsbehandling af kost og logi og attestation af VEU- godtgørelse og befordringstilskud	Ja	Nej
Afholdelse og tilrettelæggelse		
Overordnet ansvar for at kursisterne opnår kompetencerne i de handlingsorienterede målformuleringer og herunder at der anvendes lærere, der har de nødvendige kvalifikationer	Nej	Nej
Vurdering af basale færdigheder	Ja	Nej
IKV	Ja, i tilknytning til udlagte arbejdsmarkedsuddannelse og enkeltfag	Nej
Arbejdsmarkedsuddannelser fra fælleskataloget	Ja	Nej
Tilrettelægge og afholde undervisning	Ja	Ja
Bedømmelse	Ja	Ja
Anvende afholdelsesformer som virksomhedsforlagt undervisning	Ja	Nej
Anvende afholdelsesformer som fjernundervisning	Ja	Ja
Udstedelse af uddannelsesbevis		
Udstede uddannelsesbevis	Ja	Nej
Evaluerings og kvalitetssikring		
Overordnet ansvar for kvalitet	Nej	Nej
Inddatere i Viskvalitet	Ja	Nej

Indberette i Viskvalitet på hjemmeside	Nej	Nej
--	-----	-----

Tjekliste til den godkendte uddannelsesinstitutions tilsyn med udlagt undervisning

	Skriftlig aftale inden udlægning	Kvalitetskontrol/tilsyn
Hvilke (evt. dele af) uddannelser indgår i udlægningen, kursusnr. og titel	Skal fremgå	Tjekkes stikprøvevis og ved mistanke om uregelmæssigheder
Mulighed for tilstedeværelses, virksomhedsforlagt eller fjernundervisning	Skal fremgå konkret	Tjekkes stikprøvevis og ved mistanke om uregelmæssigheder
Markedsføring, herunder målgruppe og geografisk dækningsområde		Godkendes efter stikprøver og ved mistanke om uregelmæssigheder
Annoncering på ug.dk og institutionens hjemmeside		Godkendes efter stikprøver og ved mistanke om uregelmæssigheder
Opkrævning af deltagerbetaling, tillægspris til normprisen, samt tillægspris og afmeldegebyr	Skal fremgå, hvis det indgår i aftalen	Tjekkes stikprøvevis og ved mistanke om uregelmæssigheder
Visitation og optag af kursister, herunder holddannelse		Tjekkes stikprøvevis og ved mistanke om uregelmæssigheder
Sagsbehandling for kost og logi, VEU-godtgørelse og befordringstilskud	Skal fremgå, hvis det indgår i aftalen	Tjekkes stikprøvevis og ved mistanke om uregelmæssigheder
Lokaler og udstyr	Skal fremgå	Tjekkes stikprøvevis og ved mistanke om uregelmæssigheder
Lærernes faglige og pædagogiske kompetencer	Skal fremgå	Tjekkes stikprøvevis og ved mistanke om uregelmæssigheder
Undervisningsmaterialer, herunder beskrivelse af uddannelsens handlingsorienterede målformulering, opgaver og projekter, virksomhedscases m.v., herunder grundlaget for lærernes bedømmelse af kursisterne	Aftale om opbevaring skal fremgå	Tjekkes stikprøvevis og ved mistanke om uregelmæssigheder
Mødeprotokol og indberetning af aktivitet	Skal fremgå	Tjekkes stikprøvevis og ved mistanke om uregelmæssigheder
Forløbsbeskrivelse	Aftales konkret	Tjekkes stikprøvevis og ved mistanke om uregelmæssigheder
Udskrivning af uddannelsesbeviser		Tjekkes stikprøvevis og ved mistanke om uregelmæssigheder
Inddatering i Viskvalitet	Skal fremgå	Tjekkes stikprøvevis og ved mistanke om uregelmæssigheder

Vurdering af basale færdigheder	Omfang skal fremgå	Tjekkes stikprøvevis og ved mistanke om uregelmæssigheder
IKV	Omfang skal fremgå	Tjekkes stikprøvevis og ved mistanke om uregelmæssigheder

3.4 VEU-centre

Godkendelse til at udbyde AMU forudsætter, at uddannelsesinstitutionen medvirker i det VEU-center⁵, som dækker det geografiske område, hvor uddannelsesinstitutionen har hjemsted. Dette gælder for såvel private som offentlige institutioner.

VEU-centre er udpeget af Undervisningsministeriet og etableret på eksisterende uddannelsesinstitutioner, som er omfattet af lov om institutioner for erhvervsrettet uddannelse og godkendt til at udbyde AMU.

For hvert VEU-center er der nedsat et centerråd, som omfatter dels medlemmer fra bestyrelsen fra de institutioner, der er godkendt til at udbyde AMU, dels repræsentanter fra lokale VUC's bestyrelser.

3.4.1 VEU-centrenes opgaver

VEU-centrene har til formål at skabe større fokus på kvalitet og effekt af den grundlæggende almene og erhvervsrettede voksenuddannelse.

VEU-centre skal således

- tilbyde medarbejdere, virksomheder og ledige rådgivning om, hvordan og hvor de kan få dækket deres uddannelsesbehov. Især er der fokus på at sikre, at nye brugere af AMU og brugere med komplekse uddannelsesbehov kun behøver at henvende sig et sted for at få løst deres uddannelsesbehov
- medvirke til at afdække uddannelsesbehovet i centrets geografiske dækningsområde, samt eventuelt medvirke til at iværksætte analysearbejde i forhold til uddannelsesindsatsen.
- deltage i koordineringen af uddannelsesinstitutionernes virksomhedsopsøgende arbejde, markedsføring og rådgivning af virksomheder og medarbejdere.

Der indgås udviklingskontrakter herom mellem det enkelte VEU-center og Undervisningsministeriet.

VEU-centre kan herudover påtage sig andre koordineringsopgaver i forhold til de institutioner, der medvirker i VEU-centret, i forhold til offentlige myndigheder og/eller i forhold til aktører på det lokale og regionale arbejdsmarked.

3.5 Uddannelsesinstitutionens ansvar for udvikling af et voksenpædagogisk, fagligt miljø

Det er en del af uddannelsesinstitutionernes programansvar (se afsnit 2.4 uddannelsesinstitutionernes programansvar) at sikre et godt fagligt og pædagogisk undervisningsmiljø, hvor der tages udgangspunkt i, at kursisterne er voksne. Ved seneste udbudsrunde havde dette og institutionernes prioritering af AMU en stor betydning.

3.5.1 Lærernes kvalifikationer

[Bekendtgørelse om arbejdsmarkedsuddannelser](#) § 14:

⁵ Læs mere om VEU-centrene på www.veu-center.dk.

”Den godkendte udbyder af arbejdsmarkedsuddannelse har ansvaret for lærernes kvalifikationer og for, at lærerne gennemfører den nødvendige kvalificering, herunder for tilrettelæggelse af pædagogisk praktisk vejledning for lærere, der følger pædagogisk uddannelse, jf. stk. 3.

Stk. 2. Lærere, der underviser på arbejdsmarkedsuddannelse, skal som minimum have kvalifikationer, som normalt inden for deres faglige område svarer til erhvervsuddannelsesniveau, samt ved ansættelsen herudover mindst 3 års relevant og tidssvarende erhvervs erfaring.

Stk. 3. Læreren skal have eller senest efter 4 år som underviser på arbejdsmarkedsuddannelse have opnået pædagogiske kvalifikationer målrettet undervisning af voksne mindst svarende til niveauet i en pædagogisk diplomuddannelse. For lærere ansat før den 1. juli 2013 er fristen dog 6 år. I almindelighed påbegynder læreren relevant uddannelse senest et år efter at være begyndt at undervise. Den godkendte udbyder af arbejdsmarkedsuddannelse kan fravige kravet om diplomuddannelsesniveau i særlige tilfælde, hvor niveauet i en videregående voksenuddannelse i pædagogik er hensigtsmæssig for kompetenceprofilen for skolens samlede lærergruppe.

Stk. 4. For timelærere, som er ansat på halv tid eller et mindre timetal, kan udbyderen fravige kravene i stk. 3.

Stk. 5. Lærere, der underviser i dansk som andetsprog, skal have uddannelsen til underviser i dansk som andetsprog for voksne eller tilsvarende kvalifikationer.”

Det fremgår af bekendtgørelsen, at den godkendte udbyder af arbejdsmarkedsuddannelse har ansvaret for lærernes kvalifikationer og for, at lærerne gennemfører den nødvendige kvalificering.

Der er krav om, at lærerne, der underviser på arbejdsmarkedsuddannelser, som minimum har kvalifikationer, som indenfor deres fagområde svarer til erhvervsuddannelsesniveau. Desuden skal de ved ansættelsen minimum have 3 års relevant og tidssvarende erhvervs erfaring. Disse krav gælder både fastansatte lærere og timelærere.

Desuden er det et krav, at læreren senest efter 4 års ansættelse som underviser på AMU skal have opnået pædagogiske kvalifikationer målrettet undervisning af voksne. De pædagogiske kvalifikationer skal minimum svare til niveauet i en pædagogisk diplomuddannelse. For lærere ansat før den 1. juli 2013 er fristen dog 6 år.

Læreren vil typisk påbegynde den relevante uddannelse senest et år efter ansættelsesstart. I særlige situationer, hvor den godkendte udbyder finder det hensigtsmæssigt for den samlede kompetenceprofil for skolens lærergruppe, at læreren har en videregående voksenuddannelse, kan den godkendte udbyder af arbejdsmarkedsuddannelse fravige kravet om diplomuddannelsesniveau.

Timelærere, der er ansat på halv tid eller mindre, er undtaget kravet om specifikke pædagogiske kvalifikationer.

Lærere, der underviser i dansk som andetsprog, skal enten have uddannelsen til underviser i dansk som andetsprog for voksne eller have kvalifikationer, der svarer til dette.

Efteruddannelsesudvalgene udbyder løbende kurser, konferencer, temadage og lignende målrettet lærerne inden for arbejdsmarkedsuddannelsernes forskellige jobområder.

Institutionerne skal efter henvendelse fra Undervisningsministeriet kunne redegøre for lærerkompetencer i forhold til de fælles kompetencebeskrivelser, som en institution er godkendt til at udbyde.

3.5.2 Lærernes ansættelsesforhold

Lærerne skal være ansat på statens løn- og ansættelsesvilkår, såfremt den godkendte udbyder er en offentlig uddannelsesinstitution. Offentlige uddannelsesinstitutioners samarbejde med eksterne undervisere, f.eks. fra et konsulentfirma, kan således alene ske ved ansættelse af de pågældende som timelærere efter statens løn- og ansættelsesregler, jf. Finansministeriets timelønscirkulære, eller ved udlicitering af undervisningen. Ved udlicitering skal lærerne være ansat hos underleverandøren.

Ovenstående forhindrer dog ikke, at uddannelsesinstitutionens lærere kan suppleres med gæstelærere fra en virksomhed, så længe betaling herfor ikke afholdes af uddannelsesinstitutionen, og uddannelsen både formelt og reelt er åben for alle. En gæstelærer er gæst i undervisningen. Han/hun deltager i en på forhånd aftalt og afgrænset del af undervisningen og underviser i et eller flere afgrænsede emner inden for den handlingsorienterede målformulering.

Lærerne skal være ansat af uddannelsesstedet eller ansat på en anden godkendt institution for erhvervsrettet uddannelse, eller en anden institution, som er godkendt til udbud af arbejdsmarkedsuddannelser. Dette betyder, at en institution kan låne lærere fra en anden institution til at varetage undervisning (i overensstemmelse med lærernes overenskomst), såfremt den lånte lærer derved bliver underlagt uddannelsesstedets instruktionsbeføjelse i undervisningen. Uanset om læreren er ansat på institutionen eller udlånt fra en anden godkendt institution, er det uddannelsesstedets ansvar, at undervisningen er i overensstemmelse med reglerne. (se evt. § 17 i [bekendtgørelse om ændring af bekendtgørelse om arbejdsmarkedsuddannelser m.v.](#))

Også i situationer, hvor gæstelærer varetager en del af undervisningen, er det skolens (evt. lånte) underviser, der har det overordnede ansvar. Derfor skal skolens underviser altid være til stede, når en gæstelærer underviser på AMU. Gæstelæreren kan i øvrigt ikke føre protokol eller bedømme, om deltagerne skal have uddannelsesbevis, jf. § 17, stk. 3, i AMU-bekendtgørelsen..

Der er som udgangspunkt ingen hindringer for, at underviseren kan have tilknytning til en virksomhed, hvor en eller flere deltagere er ansat. Institutionen skal dog - som det altid er tilfældet - sikre, at undervisningen bliver tilrettelagt, så de handlingsorienterede mål bliver nået, og så arbejdsmarkedsuddannelsen giver landsdækkende kompetencer til samtlige deltagere jf. § 17 i AMU-bekendtgørelsen.

Ifølge bekendtgørelse om åben uddannelse og tilskud til arbejdsmarkedsuddannelse m.v., § 19, stk. 7, ydes der ikke tilskud til undervisning, når 1) undervisningen finder sted i en virksomhed eller lignende, 2) alle eller et ikke uvæsentligt antal af deltagerne er ansat i den pågældende virksomhed, og 3) undervisningen varetages af lærere, der også er ansat i den pågældende virksomhed, eller der i øvrigt foreligger omstændigheder, som er egnet til at vække tvivl om den pågældende lærers upartiskhed i forhold til virksomheden. Denne afgrænsning anvendes udelukkende i forbindelse med tilskud til undervisningen. Se evt. afsnit 3.2 virksomhedsforlagt undervisning.

3.5.3 Undervisningsmateriale og udstyr

Uddannelsesinstitutionerne har ansvar for, at det nødvendige udstyr og de nødvendige undervisningsmaterialer i forhold til den enkelte uddannelse er til rådighed. Dette gælder uanset, hvor undervisningen afholdes (jf. § 18 i AMU-bekendtgørelsen).

Som et tilbud til uddannelsesinstitutionerne og som inspiration til tilrettelæggelse og gennemførelse af undervisningen kan efteruddannelsesudvalgene udarbejde undervisningsmaterialer til arbejdsmarkeds-

uddannelserne. Efteruddannelsesudvalgene kan søge om tilskud til udviklingsarbejdet i Undervisningsministeriet. Undervisningsministeriet har ophavsrettighederne til de færdige materialer.

For ikke at konkurrere med private forlag har Undervisningsministeriet besluttet, at alt undervisningsmateriale, som udvikles med tilskud fra AMU-bevillinger, skal offentliggøres på www.emu.dk. Det er gratis at anvende disse materialer. Materialer til brug ved certifikatprøver og tilsvarende er undtaget fra kravet om offentliggørelse på Materialeplatformen.

Uddannelsesinstitutionerne stiller udstyr og undervisningsmaterialer gratis til rådighed for kursisterne som en del af uddannelsen. Salg af undervisningsmateriale, leje af udstyr eller lignende kan derfor ikke gøres til en del af en eventuel tillægspris til normprisen (deltagerbetalingen).

Uddannelsesinstitutionen kan sælge undervisningsmaterialer til kursister, som gerne vil beholde de anvendte undervisningsmaterialer efter uddannelsen. I markedsføringen af kurset må salget af undervisningsmateriale ikke gøres til en forudsætning for gennemførelsen. Undervisningsmateriale, som et efteruddannelsesudvalg har udviklet med tilskud fra AMU-bevillinger, og som er stillet gratis til rådighed på Materialeplatformen, kan ikke gøres til genstand for salg.

3.5.4 Specialpædagogisk støtte

Hvis en kursist i AMU har brug for særligt udstyr eller særlige hjælpemidler for at kunne gennemføre AMU-uddannelse på lige vilkår med andre kursister, kan uddannelsesinstitutionen kontakte styrelsens leverandør af udlevering af og instruktion i it-hjælpemidler samt test af funktionsnedsættelse:

I Region Midtjylland kontaktes AOF Center Midtjylland, Ørnsøvej 5-7, 8600 Silkeborg, tlf. 8722 4224, mail: aof@aof.dk.

I Region Nordjylland kontaktes VUC Nordjylland, På Sporet 8B, 9000 Aalborg, tlf. 9930 0300, mail: aalborg@vucnordjylland.dk.

I Region Sjælland kontaktes VUC Roskilde, Læderstræde 4, 4000 Roskilde, tlf. 4630 8600, mail: vucroskilde@vucroskilde.dk.

I Region Hovedstaden kontaktes KVUC, Vognmagergade 8, 1120 København K, tlf. 8232 6600, mail: kvuc@kvuc.dk.

I Region Syddanmark kontaktes VUC Syd, Chr. X's Vej 39, 6100 Haderslev, tlf. 7361 3333, mail: post@vucsyd.dk.

I Bornholms Regionskommune kontaktes Kommunikationscentret Bornholm, Sveasvej 8, 3700 Rønne, tlf. 5692 6400, mail: kommunikationscentret@brk.dk.

Spørgsmål vedrørende specialpædagogisk støtte til arbejdsmarkedsuddannelser kan rettes til Styrelsen for Undervisning og Kvalitet, Kontor for SPS og Fastholdelse, som administrerer ordningen, eller til styrelsens leverandører af udlevering af og instruktion i it-hjælpemidler samt test af funktionsnedsættelse til AMU-kursister, med henblik på at få stillet udstyr og hjælpemidler til rådighed.

Styrelsens leverandører hjælper uddannelsesinstitutionerne med at afdække behovet for it-hjælpemidler, leverer og instruerer kursisten i bruger af hjælpemidlet.

Til AMU-kursister med læsevanskeligheder udleveres it-hjælpemidler. It-hjælpemidler kan omfatte en bærbar computer med syntetisk tale og en scanner samt undervisningsmaterialer i elektronisk form, men kan også være kompenserende programmer. Det kan også dreje sig om hjælpemidler til kursister med nedsat syn eller kursister med hørenedsættelser, og i dette tilfælde skal styrelsen kontaktes direkte og ikke ovennævnte leverandører.”

4. Institutionernes vilkår for tilrettelæggelse og afholdelse af uddannelserne

[Bekendtgørelse om arbejdsmarkedsuddannelser m.v. § 17](#) (uddrag):

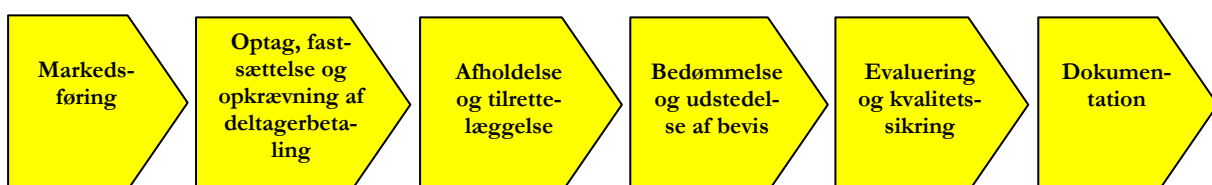
”Uddannelsesstedet tilrettelægger undervisningen således, at de centralt godkendte handlingsorienterede mål bliver nået. Undervisningen skal uanset den pædagogiske metodefrihed føre til samme landsdækkende kompetence for alle deltagere.”

Arbejdsmarkedsuddannelser kan gennemføres af den enkelte udbyder med store frihedsgrader, når det drejer sig om undervisningens konkrete tilrettelæggelse. Det er således uddannelsesinstitutionernes opgave at oversætte arbejdsmarkedsuddannelsernes handlingsorienterede målformulering til konkret undervisning og dermed fastlægge vejen ad hvilken, kursisterne kan nå uddannelsernes centralt godkendte mål. Det er et krav, at undervisningen tilrettelægges, så den fører til landsdækkende kompetencer, og de centralt fastsatte handlingsorienterede mål nås.

For at sikre at AMU-uddannelserne fremstår klart genkendelige og let identificerbare for de relevante aktører, og for at skabe størst mulig sikkerhed for at kursisterne opnår en landsdækkende kompetence, uanset hvor i landet en arbejdsmarkedsuddannelse gennemføres, er der knyttet en række forpligtelser til den konkrete afholdelse og administration af en arbejdsmarkedsuddannelse eller et enkeltfag i FKB. Disse forpligtelser er med til at sikre, at den aktivitet, der udbydes, med rette kan karakteriseres som AMU-aktivitet og muliggør erhvervelse af en landsdækkende kompetence.

Institutionernes forpligtelser og ansvar i forhold til administration, tilrettelæggelse og gennemførelse af arbejdsmarkedsuddannelser og enkeltfag i FKB kan opsummeres i nedenstående figur:

Figur 4: En udbyders forpligtelser i forhold til konkret afholdelse og administration af en arbejdsmarkedsuddannelse eller et enkeltfag

Figuren illustrerer forløbet fra markedsføring af en uddannelse frem til afslutning, evaluering og dokumentation⁶, og institutionernes ansvar under et sådan forløb kan opsummeres i følgende punkter:

⁶ Læs mere om dokumentation i ”AMU-dokumentation - To vejledninger til institutionerne om dokumentation af regeloverholdelse i forbindelse med Kvalitets- og Tilsynsstyrelsens tilsyn med udbud, tilrettelæggelse og gennemførelse af arbejdsmarkedsuddannelser og enkeltfag i fælles kompetencebeskrivelser (AMU). Vejledningerne findes på [ministeriets hjemmeside](#).

- Institutionen markedsfører hver enkelt arbejdsmarkedsuddannelse med udgangspunkt i den centralt godkendte handlingsorienterede målformulering i forhold til målgruppen og med oplysning om kode og titel, uddannelsens art (AMU eller enkeltfag), pris og minimumsdeltagerantal for holdoprettelse, hvis institutionen ønsker at kunne opkræve tompladstillæg, (jf . pkt. 4.8.2.) Institutionen kan herunder eventuelt oplyse om et vejledende maksimumsdeltagerantal.
- Institutionen kan angive, at et kursus er et garantikursus, som giver en garanti for, at kurset afholdes med mindst en deltager, på det annoncerede tidspunkt og på det anførte sted. I sjældne tilfælde kan der være pædagogiske og didaktiske forhold, som taler for et andet antal. I disse særlige tilfælde kan der fastsættes et minimumdeltagerantal på maksimal fem deltagere, hvilket dog forudsætter, at der er indgået aftale med det relevante efteruddannelsesudvalg herom.
- Institutionen opkræver den normpris for uddannelsen, som er fastsat i finansloven.
- I det omfang en institution vælger at opkræve afmeldegebyr eller tillæg til normprisen, sker det inden for de fastsatte regler herom.
- Institutionen tilrettelægger sit udbud således, at hovedparten af udbuddet ligger inden for normprisen.
- For ansøgere, som institutionen er bekendt med forgæves har ansøgt om optagelse på et hold, eller hvis tilmelding bliver annulleret, opretter institutionen venteliste og vejleder personen om muligheden for selv at søge på efteruddannelse.dk efter andre udbud af uddannelsen.
- Institutionen kan inden for lovgivningens rammer frit vælge tilrettelæggelses- og afholdelsesformer med henblik på den bedst mulige undervisning af de konkrete kursister på et hold.
- Institutionen kan også uden for det geografiske dækningsområde gennemføre undervisningen virksomhedsforlagt.
- Institutionen skal tilrettelægge undervisningen af en arbejdsmarkedsuddannelse med henblik på, at kursisterne når uddannelsens centralt godkendte mål, som de fremgår af AMU's handlingsorienterede målformulering eller enkeltfagets kompetencemål. Det skal sikres, at der opnås en landsdækkende kompetence. Institutionen skal sikre, at kursisterne senest ved kursusstart gøres bekendt med uddannelsens centralt godkendte handlingsorienterede målformulering. Undervisning i enkeltfag i FKB tilrettelægges i overensstemmelse med uddannelsesordningen for den erhvervsuddannelse, enkeltfaget stammer fra.
- Ved den enkelte arbejdsmarkedsuddannelses afslutning skal institutionen udlevere et uddannelsesbevis til kursister, der efter lærerens vurdering har nået uddannelsens centralt godkendte handlingsorienterede mål. I modsat fald kan der eventuelt udleveres et deltagerbevis. Der udleveres enkeltfagsbevis for bestået enkeltfag.

Endvidere forudsættes at:

- Institutionen sikrer, at der til hvert hold er adgang til nødvendige teori- og værkstedslokaler samt relevant udstyr og undervisningsmateriale.
- Institutionen gennemfører undervisningen inden for den normerede varighed, der er angivet for den pågældende uddannelse. En eventuel afkorting af varighed kan ske for den enkelte kursist, hvis det sker på baggrund af en konkret vurdering af dennes forudsætninger.
- Institutionen sikrer, at lærerne på de enkelte hold har de relevante og krævede faglige og pædagogiske kvalifikationer, og at de er ansat på en institution, der er godkendt til at udbyde AMU. Dette gælder også ved udlagt undervisning. Ved udliciteret undervisning skal lærerne være ansat på den virksomhed, der udliciteres til.
- Institutionen sikrer, at der for kursister med særlige behov stilles specialpædagogisk støtte til rådighed.
- Institutionen sikrer, at der afrapporteres efter reglerne i viskvalitet.dk.

- Institutionen tilbyder alle kursister en vurdering af basale færdigheder i læsning, skrivning og regning.
- Institutionen udbyder og afholder IKV efter behov.
- Institutionen kan i forbindelse med tilsyn dokumentere, at regler for udbud, tilrettelæggelse og gennemførelse af arbejdsmarkedsuddannelser er overholdt.

4.1 Institutionernes markedsføring af arbejdsmarkedsuddannelser

Regler om markedsføring af arbejdsmarkedsuddannelse og enkeltfag tilkøbet en fælles kompetencebeskrivelse er fastsat i:

- § 18 i [lov om arbejdsmarkedsuddannelser m.v.](#)
- § 20 i [bekendtgørelse om arbejdsmarkedsuddannelser m.v.](#)
- § 11 i [lov om åben uddannelse \(erhvervsrettet voksenuddannelse\) m.v.](#)
- § 5 og 19 i [bekendtgørelse om åben uddannelse og tilskud til arbejdsmarkedsuddannelser mv.](#)

Markedsføringsaktiviteter er en væsentlig del af udbydernes programansvar. Den opsøgende markedsføring, annoncering i f.eks. fagblade og på UG.dk, beskrivelser af udbuddet på uddannelsesinstitutionens hjemmeside, pjecer m.v. udgør ikke blot en væsentlig del af institutionens ansigt udadtil, men også en væsentlig del af det samlede AMU-systems. Markedsføringen giver virksomheder og medarbejdere kendskab til AMU's tilbud om systematisk kompetenceudvikling i forhold arbejdsmarkedets behov.

Markedsføringen skal være i overensstemmelse med formålet med de enkelte arbejdsmarkedsuddannelser og enkeltfag i FKB og i overensstemmelse med formålet med AMU-programmet. Derfor skal markedsføringen af hver enkelt arbejdsmarkedsuddannelse være målrettet AMU's målgruppe af ufaglærte og faglærte, og den skal være relevant i forhold til AMU's erhvervsrettede formål.

Det er et særligt ansvar at synliggøre, at arbejdsmarkedsuddannelserne fører til en landsdækkende kompetence og dækker uddannelsesbehov, som arbejdsmarkedets parter har identificeret og fundet relevante, og som staten på den baggrund yder støtte til. Det er derfor vigtigt, at markedsføring sker i forhold til uddannelsens centralt godkendte mål og i forhold til personer med uddannelsesbaggrund til og med erhvervsuddannelsesniveau jf. [AMU-bekendtgørelsen § 20](#) og [ÅU-bekendtgørelsen §5](#).

Virksomheder, medarbejdere og ledige, som er målgruppen for markedsføringen, skal kunne identificere tilbuddet som en offentligt reguleret og kvalitetssikret aktivitet. Det er derfor hver enkelt arbejdsmarkedsuddannelses eller enkeltfags mål for sig, der er rammen for markedsføringen og anvendelsen af uddannelsen.

I markedsføringen skal det angives, at der er tale om arbejdsmarkedsuddannelse eller enkeltfag i FKB, og kursets titel, kode og pris skal angives. Desuden må ordlyden i den handlingsorienterede målformulering, der enten skal fremgå direkte eller ved et link, ikke ændres. Hvis uddannelsen gennemføres på andet sprog end dansk, skal sproget eller sprogene, der benyttes, også fremgå.

I annonceringen skal der på uddannelsesinstitutionens hjemmeside, på efteruddannelse.dk og på UG.dk endvidere angives et minimumdeltagerantal for oprettelse af hold, hvis institutionen vil kunne benytte

sig af muligheden for at indgå aftale om tompladstillæg med en arbejdsgiver, jf. pkt. 4.8.2. Hvis der er tale om garantikursus, vil dette også typisk nævnes.

Til tider kan det være hensigtsmæssigt, at det fremgår af annonceringen, hvilket specifikt produkt, der anvendes i undervisningen, og dette kan fremgå af undertitlen. Ved afholdelsen af kurset er det dog afgørende, at de tillærte kompetencer også kan overføres til andre mærker/produkter, og at tilrettelæggelsen følger indholdet i den central godkendte handlingsorienterede målformulering. På korte kurser kan det dog være i kursisternes interesse at vide, hvilket konkret produkt undervisningen tager udgangspunkt i. Ministeriet accepterer derfor, at et sådan valg af produkt/mærke fremgår af annonceringen, så kursisterne tilmelder sig på et oplyst grundlag.

Et eksempel på dette kan være ”46718 Grafik - Kreative og komplekse illustrationer”, hvor det fremgår af den handlingsorienterede målformulering, at deltageren i løbet af 3 dage blandt andet lærer at anvende illustrationsprogrammets muligheder, faciliteter og funktioner til at udarbejde fx mere unikke og kreative illustrationer og produkter til forskellige former for kommunikation. Kompetencerne, der opnås, er generelle, og kursisten vil kunne overføre de opnåede kompetencer til andre programmer. Alligevel kan det være interessant for kursisten at vide, hvilket program der primært tages udgangspunkt i på de forskellige udbudte kurser. Alternativet ville formentlig være, at kursisten ringede til skolen og spurgte. Ministeriet accepterer derfor, at programmet fremgår i undertitlen, men det forudsættes, at der med udgangspunkt i dette program perspektiveres og vises eksempler fra andre programmer, således at der altid undervises i generelle kompetencer.

I særlige tilfælde, hvor uddybende informationsformidling i væsentligt grad hæmmer effekten af det valgte medies markedsføringsform (fx radiospots, plakater, webbannere), er minimumskravene til markedsføring af AMU, at:

- den er målrettet AMU's målgruppe
- den sker i forhold til aktivitetens formål og mål
- den ikke gennem valg af ord, billeder eller medium sigter mod anvendelse i en ikke-arbejds-mæssig sammenhæng eller i øvrigt vildleder om uddannelsesaktivitetens mål eller indhold.
- og at modtageren henvises til andet medie, hvor de uddybende informationer kan findes på en lettilgængelig måde.

Da udbud skal være åbne for alle, skal alle udbud af arbejdsmarkedsuddannelser og enkeltfag i FKB annonceres på institutionens hjemmeside, på UG.dk og efteruddannelse.dk, og der skal være adgang for alle, der opfylder adgangsbetingelserne til AMU. Dette gælder også ved virksomhedsforlagt undervisning. Dette betyder, at ingen må afvises med begrundelsen om, at man ikke er ansat på samme virksomhed som de øvrige kursister. Det gælder dog fortsat, at alle kursusdeltagere på et hold kan være fra samme virksomhed, hvis der enten ikke er andre ansøgere, eller hvis virksomhedens ansatte kan fylde hele holdet.

Uddannelsen skal annonceres senest otte dage før kursusstart jf. [bekendtgørelsen om åben uddannelse](#) § 19. Dette krav kan fraviges, når der er tale om uddannelser, som igangsættes meget pludseligt og tæt på startdato. I sådanne tilfælde skal annonceringen have fundet sted dagen efter beslutningen om kurssets gennemførelse og senest dagen inden.

Følgende oplysninger skal fremgå af institutionens hjemmeside:

- godkendt kode og titel for AMU-uddannelsen eller enkeltfaget i FKB
- afholdelsesform
- minimumdeltagerantal for oprettelse af hold, hvis institutionen ønsker at have mulighed for at indgå en aftale med en arbejdsgiver om tompladstillæg, jf. § 10 b i lov om åben uddannelse (erhvervsrettet voksenuddannelse), jf. pkt. 4.8.2
- sted for afholdelse; også ved virksomhedsforlagt eller udliciteret undervisning er det den adresse, hvor undervisningen skal finde sted, der skal oplyses
- eventuel tilmeldingsfrist
- eventuel garantikursus-mulighed
- begyndelses- og afslutningstidspunkt herunder tidspunkt for evt. afsluttende prøve
- eventuelle optagelsesbetingelser
- normeret uddannelsestid (dvs. den godkendte varighed for AMU-uddannelsen eller enkeltfaget i FKB)
- oplysning om fravigelse af den normerede uddannelsestid for enkeltfag i FKB med oplysning om den uddannelsestid/årsværksnormering, der træder i stedet for denne og oplysning om de forudsætninger hos deltagerne, dette nødvendiggør. Oplysningerne skal være offentligt tilgængelige fra annonceringstidspunktet
- deltagerbetalingens størrelse
- for enkeltfagene oplysning om, i hvilken erhvervsuddannelse enkeltfaget indgår.

Den godkendte institution har ansvaret for, at markedsføringen af uddannelser er i overensstemmelse med de gældende regler. Dette gælder også ved udlagt undervisning, hvor om markedsføringen af uddannelser kan udføres af andre end den godkendte institution selv. Den godkendte institution skal derfor ved udlægning kontrollere underleverandørers markedsføring. Det kan for eksempel ske gennem stikprøvevis kontrol eller forhåndsgodkendelse af markedsføringsinitiativer.

Når flere tilskudsberettigede uddannelsesaktiviteter markedsføres som et samlet kursusforløb, skal det fremgå, hvilke konkrete arbejdsmarkedsuddannelser der indgår, tillige med deltagerbetalingen for de enkelte dele. Institutionen skal ved udbud og markedsføring samtidig sikre, at uddannelsessøgende og virksomheder, der alene har behov for enkelte af uddannelserne i det samlede kursusforløb, kan få deres uddannelsesønske imødekommet på institutionen eller på en anden nærtliggende institution inden for en rimelig tid (jf. § 5. i [bekendtgørelse nr. 957 af 19. august 2015 om åben uddannelse og tilskud til arbejdsmarkedsuddannelser.](#))

Hvis skolen skønner, at der er behov herfor, kan skolen give kursusforløbet en fælles titel, men de enkelte arbejdsmarkedsuddannelser og enkeltfag skal altid samtidig markedsføres med den godkendte titel og kode. Den fælles overskrift skal være loyal over for hensigten med AMU-systemet. Den fælles overskrift må ikke knytte forløbet til et konkret produkt, for eksempel et it-program. Det er således ikke tilladt, at et produkt, som f.eks. Adobe Photoshop, Microsoft Word og Microsoft Excel, nævnes i den fælles titel.

Markedsføringen må ikke sammenblende AMU-aktivitet og aktiviteter, som gennemføres som indtægtsdækket virksomhed (IDV) som f. eks. uddannelsesplanlægning. Tilbydes der ydelser som IDV, skal prisen anføres særskilt, og det skal fremgå, at det er muligt at deltage i AMU-aktiviteten uden tilkøb af andre ydelser.

4.2 Adgangsbetingelser, tilmelding og optagelse

4.2.1 Adgangsbetingelser

Regler om adgang til AMU er fastsat i:

- § 10a i [lov om arbejdsmarkedsuddannelser m.v.](#)
- § 9-11 i [bekendtgørelse om arbejdsmarkedsuddannelser m.v.](#)

Adgang – inkl. tilskud – til AMU forudsætter ifølge AMU-lovens § 10, at kursisten enten har fast bopæl i Danmark eller reel og faktisk beskæftigelse i Danmark. På certifikatuddannelser kan der desuden være eventuelle adgangskrav, som er fastsat som led i myndighedskrav til certifikatet.

Institutionerne skal som led i kontrollen af, at mindst en af de to adgangsbetingelser er opfyldt, sikre, at deltagerne har afgivet de krævede erklæringer og oplysninger. I situationer, hvor der er grund til mistanke om rigtigheden af oplysningerne, skal institutionerne foretage nærmere undersøgelser.

Ved fast bopæl i Danmark forstås, at den pågældende er registreret med bopæl i det Centrale Personregister (CPR), mens beskæftigelse i Danmark forstås således, at den pågældende skal være beskæftiget i en virksomhed med forretningssted her i landet eller arbejde i en anden persons private husholdning i Danmark.

Beskæftigelsen betragtes alene som reel og faktisk, hvis den beskæftigede ud over deltagelsen i arbejdsmarkedsuddannelse eller individuel kompetencevurdering enten over for en arbejdsgiver og efter dennes anvisninger mod vederlag skal præstere ydelser, som normalt kan anses for henhørende under arbejdsmarkedet, eller i egen virksomhed udøver økonomisk aktivitet med henblik på økonomisk udbytte.

For den første gruppe – de ansatte – gælder, at en beskæftigelse, der er af så ringe omfang, at den alene udgør et rent marginalt supplement, ikke anses som reel og faktisk beskæftigelse. For så vidt angår den anden gruppe – de selvstændige – gælder, at den økonomiske aktivitet skal udøves regelmæssigt over en ikke helt kort periode og at aktiviteten ikke blot er af ganske underordnet omfang, for at den anses som reel og faktisk beskæftigelse.

Såfremt der er tale om en virksomhed, der tillige har forretningssteder i et eller flere andre lande, betragtes beskæftigelsen kun som beskæftigelse i Danmark, hvis den beskæftigede befinder sig i Danmark, mens beskæftigelsen udøves, for en ansats vedkommende dog også hvis denne hovedsageligt modtager anvisninger fra Danmark, når arbejdet udføres.

For ansøgere der ikke er registreret med bopæl i Danmark i CPR, skal ansøgeren - og for en ansats vedkommende også dennes arbejdsgiver - ifølge AMU-bekendtgørelsens § 16, stk. 6 -, udtrykkeligt bekræfte, at betingelserne er opfyldt. Derudover skal det oplyses, om beskæftigelsen i Danmark er tidsbegrænset og i givet fald hvorledes. Uanset om beskæftigelsen er tidsbegrænset eller ej, skal det endvidere oplyses, hvilke arbejdsfunktioner ansøgeren skal udfylde som led i beskæftigelsen. I efteruddannelse.dk findes blanketter, der kan anvendes til bekræftelsen og til at afgive oplysningerne. Der findes en blanket for hhv. ansatte og for selvstændige. Bekræftelsen og oplysningerne kan afgives uden brug af disse blanketter, fx på en blanket, som den enkelte virksomhed har udarbejdet, og som særligt tager højde for

denne virksomheds forhold. De to blanketter på eftrerruddannelse.dk lægger op til afgivelse af så mange oplysninger, at der i vidt omfang vil være grundlag for at afgøre også komplicerede tilfælde.

Når en arbejdsgiver tilmelder en ansat og afgiver den ovennævnte bekræftelse og oplysning, vil bekræftelsen og oplysningen kunne anvendes, hvis personen skal tilmeldes til arbejdsmarkedsuddannelser igen. Dette kræver blot, at arbejdsgiveren ved den nye tilmelding erklærer, at den tidligere bekræftelse og oplysning fortsat er i overensstemmelse med de faktiske forhold. Denne erklæring kan afgives som led i selve tilmeldingen.

Uddannelsesstedet kan kræve dokumentation for ansættelsesforholdet, for eksempel i form af ansættelseskontrakt og yderligere oplysninger til belysning af beskæftigelsen.

Personer, der har fast bopæl eller reel og faktisk beskæftigelse på Færøerne eller i Grønland, har adgang til AMU mod at betale fuld deltagerbetaling dvs. takst inkl. moms, normpris og evt. tillæg til normprisen. Reel og faktisk beskæftigelse på Færøerne eller i Grønland dokumenteres ved fremlæggelse af ansættelseskontrakt.

Personer, der har fast bopæl i et af de øvrige nordiske lande, har adgang til arbejdsmarkedsuddannelserne, selvom de almindelige adgangsbetingelser (fast bopæl eller reel og faktisk beskæftigelse i Danmark) ikke er opfyldt. Det er dog forudsat, at personen kan godtgøre, at tilsvarende uddannelse ikke findes i bopælslandet, eller at vedkommende bor i et område, der grænser op til Danmark, og at den institution, hvor undervisningen finder sted, enten er tættere på eller nemmere at komme til end institutioner, hvor tilsvarende uddannelse kan følges i bopælslandet. Disse personer er dog ikke tilskudsberettiget, og de skal derfor betale fuld deltagerbetaling dvs. takst inkl. moms, normpris og evt. tillæg til normprisen. Uddannelsesinstitutionen vurderer ud fra sit kendskab til forholdene i det pågældende nordiske land, om betingelserne for optagelse kan anses for opfyldt på baggrund af det, ansøgeren fremlægger, og kan i den forbindelse lægge vægt på, at den pågældende vil komme til at betale fuld deltagerbetaling.

Ledige, der er bosat i Danmark, har adgang til AMU. Finansieringen af lediges deltagelse er fastsat i beskæftigelseslovgivningen. Det betyder, at institutionerne kan optage ledige, der bor i Danmark, men at det afhænger af den pågældende lovgivning, om jobcentre har pligt til at udbetale taxametertilskud og deltagerbetaling. Dette er uddybet i lov nr. 165 af 19. februar 2013 om betaling for visse uddannelsesaktiviteter i forbindelse med lov om en aktiv beskæftigelsesindsats m.m.

For at sikre at ansøgeren sprogligt vil være i stand til at følge undervisningen med tilfredsstillende resultat, kan det ifølge AMU-bekendtgørelsens § 16, stk. 4, pålægges deltageren senest ved påbegyndelsen af uddannelsen at gennemføre en test i undervisningssproget eller undervisningssprogene. Arbejdsmarkedsuddannelse tilrettelægges normalt med dansk som undervisningssprog, men kan udbydes såvel på dansk som på andet eller andre sprog eller med en kombination af dansk og andet/andre sprog jf. AMU-bekendtgørelsens § 17, stk. 6., jf. afsnit 4.3.2.

4.2.2 Tilmelding

Regler om tilmelding til AMU er fastsat i:

- § 18a i [lov om arbejdsmarkedsuddannelser m.v.](#)
- kapitel 4 i [bekendtgørelse om åben uddannelse og tilskud til arbejdsmarkedsuddannelser](#)

Virksomheder og selvstændige erhvervsdrivende skal tilmelde kursister via portalen EfterUddannelse.dk. Den elektroniske tilmelding gælder alle uddannelsesinstitutioner, som er tilsluttet det administrative system EASY. Uddannelsesinstitutionen skal vederlagsfrit yde den fornødne vejledning og bistand til virksomheder og selvstændige i forbindelse med den digitale tilmelding.

Uddannelsesinstitutionen kan med fuldmagt fra virksomheden overtage opgaven med tilmelding og tage betaling for denne ydelse efter reglerne for indtægtsdækket virksomhed (IDV), forudsat at institutionen har oplyst virksomheden om, at den kan vælge at gennemføre tilmeldingen selv med vederlagsfri bistand og vejledning fra uddannelsesinstitutionen.

Uddannelsesinstitutionen skal fastsætte frister for ansøgning om optagelse. Ved uddannelser, hvor der er deltagerbetaling, skal uddannelsesinstitutionen fastsætte en frist for betaling for deltagelse i undervisningen jf. § 19 i bekendtgørelsen om åben uddannelse. Deltagerbetalingen skal være betalt senest ved uddannelsesinstitutionens aktivitetsindberetning til ministeriet jf. § 10 i bekendtgørelsen om deltagerbetaling ved erhvervsrettet voksen- og efteruddannelse. De nærmere retningslinjer for modtagelse af deltagerbetaling og indberetning af tilskudsberettiget aktivitet fremgår af [IEU-instruksen](#).

4.2.3 Optagelse

§ 16 i bekendtgørelse om arbejdsmarkedsuddannelser m.v.:

”Uddannelsesstederne har pligt til at optage ansøgere til arbejdsmarkedsuddannelse og individuel kompetencevurdering, der opfylder betingelserne i § 9, inden for de i medfør af lov om åben uddannelse (erhvervsrettet voksenuddannelse) m.v. udmeldte rammer.

Stk. 2. I tilfælde, hvor gennemførelse af uddannelsen ifølge myndighedskrav er en betingelse for udøvelse af et erhverv, jf. § 7, stk. 5, kan kun personer, der efter gennemførelsen af uddannelsen tillige vil opfylde eventuelle øvrige betingelser for udøvelse af erhvervet, optages på uddannelsen. Hvis der ifølge reglerne om adgangen til udøvelse af erhvervet skal foretages et skøn over, om en bestemt betingelse for denne adgang er opfyldt, kan uddannelsesinstitutionen, forudsat at det efter reglerne om adgangen til udøvelse af erhvervet er muligt at opnå en forhåndsudtalelse eller forhåndsafgørelse vedrørende opfyldelsen af den skønsmæssige betingelse, afvise at optage en person, for hvem der ikke foreligger en positiv forhåndsudtalelse eller forhåndsafgørelse.

Stk. 3. Optagelse på arbejdsmarkedsuddannelse kan afslås, hvis en ansøger har deltaget i flere arbejdsmarkedsuddannelser end nødvendigt af erhvervsmæssige årsager. Ansøgere, der henvender sig til institutionen vedrørende optagelse på en arbejdsmarkedsuddannelse, eller som er mødt frem til undervisning, hvortil de er optaget ved digital tilmelding, henvises til andre uddannelsesmæssige aktiviteter eller til individuel kompetencevurdering, hvis de må antages ikke at have det fornødne faglige niveau for at kunne nå uddannelsens mål inden for den angivne maksimale varighed.

Stk. 4. For at sikre, at ansøgeren sprogligt vil være i stand til at følge undervisningen med tilfredsstillende resultat, kan det pålægges ansøgeren at gennemføre en test i undervisningssproget eller undervisningssprogene senest ved påbegyndelsen af uddannelsen.

Stk. 5. Optagelse på arbejdsmarkedsuddannelse eller individuel kompetencevurdering kan ikke betinges af organisationstilhørsforhold eller medlemskab af en arbejdsløshedskasse.

Stk. 6. Ved optagelsen skal ansøgeren opfylde betingelserne i § 9, § 10 eller § 11 vedrørende adgang til arbejdsmarkedsuddannelse. For ansøgere uden fast bopæl i Danmark, der angiver at have adgang til arbejdsmarkedsuddannelse efter § 9, skal det i forbindelse med optagelsen udtrykkeligt bekræftes af ansøgeren samt for en ansats vedkommende tillige af dennes arbejdsgiver, at betingelserne i § 9, stk. 3 - 5, er opfyldt. Derudover skal ansøgeren og for en ansats vedkommende tillige dennes arbejdsgiver

oplyse, dels om beskæftigelsen i Danmark er tidsbegrænset og i givet fald hvorledes, dels hvilke arbejdsfunktioner ansøgeren skal udfylde som led i beskæftigelsen. Uddannelsesstedet kan kræve fremlæggelse af grundlaget for ansættelsesforholdet, såsom ansættelseskontrakt, og yderligere oplysninger til belysning af beskæftigelsen. Når en arbejdsgiver tilmelder en ansat, om hvem der tidligere over for samme uddannelsesinstitution er afgivet bekræftelse efter 2. pkt. og oplysning efter 3. pkt., kræves sådan bekræftelse og oplysning ikke på ny, hvis arbejdsgiveren ved den nye tilmelding erklærer, at den tidligere bekræftelse og oplysning fortsat er i overensstemmelse med de faktiske forhold. Reel og faktisk beskæftigelse på Færøerne eller i Grønland, jf. § 10, dokumenteres ved fremlæggelse af ansættelseskontrakt.

Stk. 7. Den godkendte udbyder skal tilbyde en ansøger, som henvender sig til institutionen om optagelse på en arbejdsmarkedsuddannelse uden at blive optaget på uddannelsen, optagelse på institutionens venteliste. En ansøger, hvis tilmelding bliver annulleret, fordi det pågældende hold på grund af manglende opnåelse af et krævet mindsteantal tilmeldinger eller af anden grund ikke bliver oprettet, skal ligeledes have tilbudt optagelse på institutionens venteliste. Institutionen skal samtidig med et tilbud om optagelse på venteliste vejlede om muligheden for løbende at holde sig orienteret i det centrale informationssystem for arbejdsmarkedsuddannelser om alle udbud af uddannelsen.”

Uddannelsesinstitutionen skal som udgangspunkt optage alle ansøgere, der opfylder adgangsbetingelserne i AMU. Hvis uddannelsesinstitutionen af kapacitetsmæssige årsager ikke kan optage alle rettidigt tilmeldte ansøgere, skal optagelse ske efter kriterier, der på forhånd er fastsat af institutionen. Institutionen må alene anvende fagligt relevante kriterier samt tilmeldingstidspunkt som udvælgelseskriterier. Kriterierne skal være offentligt tilgængelige fra det tidspunkt, hvor institutionen annoncerer den pågældende uddannelsesaktivitet (jf. § 9 i [bekendtgørelse om åben uddannelse og tilskud til arbejdsmarkedsuddannelser m.v.](#)).

For ansøgere, som institutionen er bekendt med forgæves har ansøgt om optagelse på et hold, skal institutionen tilbyde optagelse på venteliste. Dette gælder både, hvis en person har henvendt sig til institutionen om et kursus, og hvis institutionen aflyser kursus med allerede tilmeldte kursister. Desuden skal institutionen vejlede alle berørte om muligheden for selv løbende at holde sig orienteret i efteruddannelse.dk om alle udbud af uddannelsen.

Personer, der henvender sig til institutionen vedrørende et kursus, hvor institutionen vurderer, at personen ikke har det fornødne faglige niveau for at kunne nå uddannelsens mål inden for den angivne maksimale varighed, skal henvises til andre uddannelsesmæssige aktiviteter eller til vurdering af basale færdigheder.

Ud fra den centralt godkendte handlingsorienterede målformulering kan institutionerne ved kursusstart vurdere, om kursisterne har det faglige niveau, som forudsættes for at kunne nå uddannelsens mål inden for den angivne maksimale varighed. Hvis kursister ved denne visitation viser sig ikke at have det faglige niveau, skal institutionen om muligt henvise til en uddannelse, som modsvarer kursistens kompetenceudviklingsbehov.

Hvis det er relevant, kan en person tage samme uddannelse flere gange. Der kan fx være et behov, hvis man har deltaget i en arbejdsmarkedsuddannelse uden at få uddannelsesbevis, fordi uddannelsesmålet ikke er nået. Ligeledes kan det være relevant at tage en arbejdsmarkedsuddannelse igen, hvis der er sket væsentlige indholdsmæssige ændringer, som gør den tidligere uddannelse er forældet. Endelig kan det være relevant i multiplankurser, som er kurser, hvor arbejdsmarkedsuddannelsens målformulering er godkendt således, at undervisningen kan gennemføres med udgangspunkt i forskellige materialer (se

f.eks. arbejdsmarkedsuddannelsen 42002 Fremstilling af tagrender og nedløb, der er godkendt til gennemførelse i hhv. zink og kobber), og den pågældende kursist har brug for at anvende begge materialer⁷.

Selv om en person opfylder betingelserne for adgang, kan en uddannelsesinstitution afslå at optage vedkommende, hvis han/hun har deltaget i flere arbejdsmarkedsuddannelser ”end nødvendigt af erhvervmæssige årsager”. Afgørelse om afslag skal foretages ud fra en konkret vurdering i forhold til den pågældende person. Se også regler om begrænsninger i VEU-godtgørelse afsnit 5.1 VEU-godtgørelse.

Til certifikatuddannelser, hvor udøvelsen af et erhverv er betinget af, at uddannelsen er gennemført, vil der kun kunne optages personer, der opfylder eventuelle øvrige betingelser til udførelsen af erhvervet. Hvis betingelsen entydigt kan vurderes (fx alder eller besiddelse af kørekort), håndterer skolen selv denne vurdering. Hvis betingelsen forudsætter, at der foretages et skøn (fx vedrørende helbredstilstand eller vandel), er det afgørende, om der kan opnås en forhåndsafgørelse eller forhåndsudtalelse om udfaldet af skønnet. Hvis dette er tilfældet, kan institutionen vælge alene at optage de kursister, som kan fremvise en positiv afgørelse eller udtalelse om opfyldelse af den fastsatte betingelse.

De forskellige situationer er illustreret i oversigten nedenfor:

Betingelsestype	Mulighed for optagelse
Betingelsen kan vurderes entydigt (fx alder eller besiddelse af kørekort)	Skolen skal afvise elever, der ikke opfylder betingelsen
Betingelsen forudsætter skøn (fx helbredstilstand eller vandel) og der er mulighed for at opnå en forhåndsvurdering/forhåndsudtalelse om opfyldelse af den fastsatte betingelse	Skolen kan vælge at afvise elever, der ikke dokumenterer at opfylde betingelsen
Betingelsen forudsætter skøn (fx helbredstilstand eller vandel) og der er ikke mulighed for at opnå en forhåndsvurdering/forhåndsudtalelse om opfyldelse af den fastsatte betingelse	Skolen må ikke afvise elever på grund af betingelsen

(Undervisningsministeriet er i øvrigt i gang med at udarbejde et bilag til vejledningen, hvor der vil være en oversigt over sådanne certifikatuddannelser, hvor der til erhvervet skal være opfyldt yderligere betingelser. Oversigten vil blive lavet på baggrund af henvendelser til de ansvarlige myndigheder.)

Uddannelsesinstitutionen kan ikke få tilskud til optag af egne ansatte på arbejdsmarkedsuddannelse. Der kan kun ydes tilskud svarende til den udmeldte aktivitetsramme.

4.3 Tilrettelæggelse og afholdelse

[§ 17 i bekendtgørelse om arbejdsmarkedsuddannelser m.v. \(uddrag\):](#)

”Uddannelsesstedet tilrettelægger undervisningen således, at de centralt godkendte handlingsorienterede mål bliver nået. Undervisningen skal uanset den pædagogiske metodefrihed føre til samme lands-

⁷ Oversigt over multiplanuddannelser kan findes på uddannelsesadministration.dk under oversigter og herefter under kontraktuddannelser mm. undtaget fra 10-ugersreglen om godtgørelse.

dækkende kompetence for alle deltagere.”

Uddannelsesinstitutionerne kan indenfor lovens rammer frit vælge afholdelsesform på grundlag af indholdet i arbejdsmarkedsuddannelsernes handlingsorienterede målformuleringer og de fælles kompetencebeskrivelser (FKB).

Arbejdsmarkedsuddannelser kan tilrettelægges som sammenhængende undervisning eller opsplittet undervisning i mere eller mindre end 7 timer og 24 minutter om dagen. Arbejdsmarkedsuddannelser kan afholdes på alle ugedage og som undervisning om aftenen, om natten eller i weekenden. Arbejdsmarkedsuddannelser bliver dog primært tilrettelagt som undervisning i dagtimerne og dermed den almindelige arbejdstid. Arbejdsmarkedsuddannelser kan ligeledes tilrettelægges som fjernundervisning og som virksomhedsforlagt undervisning.

4.3.1 Afholdelsesformer

Det er uddannelsesinstitutionernes opgave at omsætte arbejdsmarkedsuddannelsernes centralt godkendte handlingsorienterede målformulering til konkret undervisning, og dermed fastlægge vejen ad hvilken kursisterne kan nå uddannelsernes mål. Dette må dog ikke føre til en omskrivning af de centralt godkendte handlingsorienterede mål.

En arbejdsmarkedsuddannelse fører til samme landsdækkende kompetence uanset på hvilken uddannelsesinstitution i Danmark, den er erhvervet. Hovedformålet med afholdelsen er derfor, at kursisterne gennem undervisningen kommer frem til denne landsdækkende kompetence, og at de centralt godkendte handlingsorienterede mål nås. Uddannelsesstedet skal sikre, at deltagerne senest ved kursets start kender uddannelsens handlingsorienterede målformulering.

Arbejdsmarkedsuddannelser skal afholdes på steder, hvor der er adgang for tilsyn, og det skal foregå i Danmark jf. § 18 stk. 2, i bekendtgørelse om arbejdsmarkedsuddannelser m.v. Ved tilsyn skal en uddannelsesinstitution kunne dokumentere, hvorledes en undervisning er tilrettelagt, fx ved at fremvise anvendt undervisningsmateriale, opgaver etc.

Institutionen overvejer relevante afholdelsesformer, herunder undervisning i åbent værksted, fjernundervisning og virksomhedsforlagt undervisning, med henblik på at sikre, at relevante uddannelsesbehov imødekommes med et fagligt og pædagogisk udbud, som opfylder målgruppens efterspørgsel og behov for kompetenceudvikling. Ved udliciteret eller udlagt undervisning skal der altid være truffet aftale om den konkrete afholdelsesform, idet afholdelsesformen blandt andet har betydning for uddannelsernes taxametertilskud. At virksomhedsforlægge er ikke en mulighed ved udliciteret undervisning.

Arbejdsmarkedsuddannelser er udviklet med henblik på at kunne gennemføres med de afholdelsesformer, der vælges af uddannelsesinstitutionerne. Der forventes en praksisnær undervisning, men undervisningen må ikke tilrettelægges med henblik på produktion. AMU kan således ikke tilrettelægges som vekseluddannelse, hvor en del af uddannelsesstiden udgøres af praktikuddannelse, således som det foregår i erhvervsuddannelserne. Til gengæld kan undervisningen afholdes opsplittet med perioder af beskæftigelse på virksomheden mellem de enkelte undervisningsdele, jf. pkt. 4.3.5.

Deltagelse i produktion under observation/instruktion fra en instruktør kan ikke være AMU og udløser derfor ikke taxametertilskud og VEU-godtgørelse. Det gælder endvidere generelt, at der kun ydes VEU-

godtgørelse i det omfang, udbuddet udløser tilskud efter lov om åben uddannelse, jf. § 3, stk. 1, i lov om godtgørelse ved deltagelse i erhvervsrettet voksen- og efteruddannelse.

For enkeltfag optaget i en fælles kompetencebeskrivelse gælder, at enkeltfaget skal gennemføres med henblik på, at kursisterne når uddannelsesmålet, som er beskrevet i uddannelsesordningen for den erhvervsuddannelse, faget stammer fra. Kursisterne bedømmes efter uddannelsesordningens bestemmelser. Enkeltfag i FKB kan gennemføres med samme afholdelses- og tilrettelæggelsesformer som arbejdsmarkedsuddannelse.

4.3.2 Sprog m.v.

[Bekendtgørelse om arbejdsmarkedsuddannelser m.v.](#) § 17 stk. 6:

”Undervisningsstedet tilrettelægger normalt arbejdsmarkedsuddannelse med dansk som undervisningssprog. Medmindre myndighedskrav omkring adgang til udøvelse af et erhverv, jf. § 7, stk. 5, er til hinder herfor, kan undervisningen gennemføres på andre sprog end dansk eller med en kombination af dansk og andre sprog, hvis det er oplyst ved markedsføringen, jf. § 20, stk. 5”.

Arbejdsmarkedsuddannelser og enkeltfag i FKB afholdes normalt med dansk som undervisningssprog. Undervisningen kan afholdes på andre sprog end dansk eller med en kombination af dansk og andre sprog, hvis det er oplyst ved markedsføringen. Ligeledes kan eventuelle prøver afholdes på et andet sprog end dansk, med mindre andet fremgår af den handlingsorienterede målformulering. Det er op til skolerne, hvordan undervisning og prøveafholdelse på andre sprog end dansk tilrettelægges.

I certifikatuddannelser kan der være myndighedskrav, der hindrer, at der undervises på andre sprog end dansk. Uddannelsesbeviser og certifikater udstedes på dansk. Hvis der er behov for det, kan de dog oversættes til engelsk. Se afsnit om beviser og certifikater, jf. pkt. 4.7 Bedømmelse, bevis og certifikater.

Efteruddannelsesudvalgene kan udvikle undervisningsmateriale på andre sprog end dansk og kan søge om tilskud til udviklingsarbejdet ved den årlige ansøgning om midler fra puljen til udvikling af arbejdsmarkedsuddannelser mv. Undervisningsmateriale udviklet af efteruddannelsesudvalgene med tilskud offentliggøres på Materialeplatformen på www.emu.dk, hvor det kan hentes gratis af uddannelsesinstitutionerne.

Efter § 8 a, stk. 2, i lov om åben uddannelse kan uddannelsesinstitutionen ved fastlæggelse af deltagerbetaling eventuelt tillægge et beløb som betaling for en særlig tilrettelæggelses- og afholdelsesform ved deltagelse i en arbejdsmarkedsuddannelse eller et enkeltfag i FKB. Hjælp til tolkning er i lovens forarbejder nævnt som et eksempel på en ydelse i tilknytning til uddannelsen, der vil kunne begrunde et sådant tillæg. Læs mere om tillæg til normprisen i kapitel 4.

4.3.3 Normeret varighed

§ 7, stk. 2, i [bekendtgørelse om arbejdsmarkedsuddannelser m.v.](#)

”Der fastsættes en normeret varighed for uddannelserne i forhold til uddannelsernes mål. Uddannelsens varighed fastsættes i dage, eventuelt brøkdeler heraf, à 7 timer og 24 minutter. For uddannelser, som er udviklet til tosprogede, er det en vejledende, maksimal varighed, der fastsættes.”

§ 17, stk. 2, i [bekendtgørelse om arbejdsmarkedsuddannelser m.v.](#)

”Uddannelsesstedet kan ud fra en konkret vurdering af den enkelte deltagers forudsætninger afkorte uddannelsestiden i forhold til den normerede varighed af arbejdsmarkedsuddannelsen. Læreren skal være beskæftiget med undervisning, herunder afholdelse af prøver, i en periode af en samlet varighed, som svarer til det antal dage, som indberettes som uddannelsens varighed for de pågældende kursister. Kursisterne skal, bortset fra eventuelt sygefravær og lignende, tilsvarende være beskæftiget med modtagelse af undervisning, jf. § 21, stk. 1. Hvis der ikke er tale om fjernundervisning, jf. stk. 5, skal lærer og deltagere være til stede samtidigt. Aktiviteter, der gennemføres med henblik på produktion for kursistens virksomhed, kan ikke medregnes som undervisning, henholdsvis modtagelse af undervisning.”

Arbejdsmarkedsuddannelsens/enkeltfagets forventede tidsmæssige udstrækning opgøres som normeret varighed. Varigheden angives i dage, hvor en dag svarer til 7 timer og 24 minutter. Der godkendes normalt ikke arbejdsmarkedsuddannelser med en varighed på mindre end en dag.

Det angivne antal dage afspejler den varighed, der er nødvendig for, at målet for kompetenceudviklingen kan nås af kursister fra udviklingsmålgruppen i det relevante jobområde og den sværhedsgrad og kompleksitet, der skal opnås gennem uddannelsen.

For uddannelser, som er udviklet til tosprogede, er det en vejledende, maksimal varighed, der fastsættes, jf. bekendtgørelsens § 7, stk. 2, 2. pkt.

For kursister, der kan nå uddannelsens mål på kortere tid, er der mulighed for afkorting af varigheden på baggrund af en konkret vurdering af den enkelte kursist. Afkorting kan enten aftales før uddannelsen påbegyndes, for eksempel på baggrund af en individuel kompetencevurdering, eller det kan besluttes under uddannelsen, hvis deltageren har nået målet før den normerede tid. Afkorting af varighed af en arbejdsmarkedsuddannelse vil ikke kunne foretages i forhold til hele hold, og det er den godkendte og maksimale varighed, der skal oplyses ved markedsføring.

Det gælder for enkeltfag i FKB, at disse kan afkortes for hele hold for deltagere med særlige forudsætninger. Ved annonceringen af enkeltfag skal uddannelsesinstitutionen oplyse varigheden samt de forudsætninger, den kortere varighed kræver af deltagerne jf. bekendtgørelse om åben uddannelse og tilskud til arbejdsmarkedsuddannelser § 19, stk. 1, nr. 7, litra h.

Ved afkorting af en uddannelses maksimale varighed kan der kun opkræves deltagerbetaling og indberettes tilskudsudløsende aktivitet svarende til den faktiske varighed i klokketimer.

4.3.4 Undervisningstid

§ 17 stk. 4 i [bekendtgørelse om arbejdsmarkedsuddannelser m.v.](#):

”Uddannelsesstedet kan tilrettelægge arbejdsmarkedsuddannelse som sammenhængende undervisning eller opsplittet undervisning i mere eller mindre end 7 timer og 24 minutter om dagen, på alle ugedage og som undervisning om aftenen, om natten eller i weekenden. Kun pauser, som er sædvanlige i den branche eller en af de brancher, hvortil uddannelsen er knyttet, kan medregnes i undervisningstiden.”

En undervisningsdag i en arbejdsmarkedsuddannelse svarer til 7,4 klokketimer (dvs. 7 timer og 24 minutter). Antallet af lektioner, der kan gennemføres på en undervisningsdag, afhænger af den enkelte institutions beslutning om lektionernes varighed, samt af længden på de pauser der er indlagt i løbet af undervisningsdagen. Omfanget af pauser skal følge normerne på arbejdsmarkedet.

Institutionen kan vælge at udbyde undervisning på deltid, hvormed der er færre undervisningstimer pr. dag. Dette forudsætter dog, at der undervises i tilsvarende flere dage, så antallet af undervisningstimer svarer til angivelsen i målbeskrivelsen.

Undervisningen kan tilrettelægges som aften-, nat- eller weekendundervisning. Dette er dog primært tiltænkt undervisning, hvor kursisterne fast arbejder på disse tidspunkter.

I aftale om vækstpakke fra 2014 var et af initiativerne, at institutioner i 2015-2017 skal kompenseres for at afholde AMU på alle tidspunkter. Med dette brev ændres retningslinjerne for, hvornår institutionerne kan få tillægstaksten.

Retningslinjerne vil være, at institutionerne kan få tillægstaksten, hvis hele arbejdsmarkedsuddannelsen afholdes på følgende tidspunkter:

Mandag – torsdag:	Før klokken 8 og efter 16
Fredag:	Før klokken 8 og efter 14
Lørdag – søndag:	Hele døgnet

Undtagelsen fra dette er uddannelser, hvori der i undervisningstiden er en certifikatprøve. For sådanne uddannelser vil gælde, at der kan modtages tillægstakst, selvom selve certifikatprøven afholdes udenfor de nævnte tidspunkter, hvis resten af uddannelsen afholdes indenfor de nævnte tidspunkter.

Ved arbejdsmarkedsuddannelse opereres der ikke med lærerfri undervisning eller undervisningsfri timer, og eventuelle hjemmeopgaver eller lektier kan ikke tælles som en del af undervisningstiden. Det er således ikke i overensstemmelse med reglerne f.eks. at stoppe undervisningen på en arbejdsmarkedsuddannelse med en maksimal varighed på 5 dage (svarende til 37 klokketimer) efter 34 klokketimer.

Der er i arbejdsmarkedsuddannelserne ikke mulighed for praktik på egen virksomhed eller anden arbejdsplads (bortset fra særligt tilrettelagte forløb for flygtninge og indvandrere). Det betyder, at det er en forudsætning for at opkræve deltagerbetaling, indberette aktivitet med henblik på taxametertilskud eller udbetale VEU-godtgørelse, at undervisningen gennemføres med det antal klokketimer, der svarer til uddannelsens maksimale varighed.

Hvis institutionen foretager en afkorting af varigheden for den enkelte kursist, hvilket forudsætter en individuel vurdering (læs afsnit om normeret max. varighed) skal deltagerbetaling, indberettet aktivitet og udbetalt VEU-godtgørelse svare til det afholdte antal timer.

Hvis en institution vælger at gennemføre en arbejdsmarkedsuddannelse med en vejledende maksimal varighed på f.eks. 3 dage på f.eks. 2 dage med f.eks. 11,1 klokketime om dagen, skal institutionen stadig opkræve deltagerbetaling og indberette aktivitet svarende til 3 dage, mens der skal udbetales VEU-godtgørelse for 2 dage, idet der maksimalt kan udbetales VEU-godtgørelse for 7 timer og 24 minutter per dag.

4.3.5 Opsplittet undervisning

Opsplittet undervisning betyder, at undervisningen afholdes med varigheden opsplittet over et længere tidsforløb, for eksempel én dag om ugen i fem uger. Opsplittet undervisning kan tilrettelægges både som fuldtids- og deltidsundervisning. Denne afholdelsesform kan vælges enten af pædagogiske grunde eller for at tilgodese virksomheder, der ikke kan have medarbejdere på uddannelse flere dage i træk eller en hel uge ad gangen.

En pædagogiske fordel ved denne afholdelsesform kan være, at deltageren får lejlighed til at afprøve eller reflektere over det lærte i forbindelse med den daglige jobudøvelse, evt. gennem løsning af en mindre opgave i forbindelse med arbejdet, og at deltageren efterfølgende får lejlighed til at drøfte afprøvning/ refleksion/ opgaveløsning med læreren og de øvrige deltagere.

Det skal understreges, at deltageren ikke på samme tid kan passe sit arbejde og være på kursus, og at den ovenfor beskrevne afprøvning/refleksion/opgave derfor ikke er en tilskudsberettiget aktivitet. En tilskudsberettiget aktivitet er alene knyttet op på den periode, hvor der foregår undervisning med en lærer afsat til dette formål.

4.3.6 Fjernundervisning

Som fjernundervisning betegnes undervisning, hvor kursister og lærer i normale tilfælde ikke uden brug af tekniske hjælpemidler kan se eller høre hinanden.

Definitionen forudsætter, at der er tilrettelagt relevante læringsaktiviteter, som forudsætter løbende dialog og aktivt samspil mellem deltager og lærer i hele undervisningstiden. Der er mulighed for, at undervisningen kan foregå uden for uddannelsesinstitutionen og typisk via nettet. Skolen skal ved tilsyn kunne dokumentere, at der har været tilrettelagt og foregået undervisning under hele uddannelsens varighed

I fjernundervisning kan læreprocessen være asynkron eller synkron. Ved asynkron fjernundervisning kan den lærende deltage på tidspunkter, hvor læreren ikke underviser. Den lærende kommunikerer som regel med underviseren og andre deltagere via e-mail eller lignende. Ved synkron fjernundervisning kan lærer og kursister kommunikere direkte med hinanden i et virtuelt klasseværelse eller lignende.

Ved fjernundervisning, f.eks. i form af e-læring, stilles særlige krav til tilrettelæggelsen, da læreren ikke har mulighed for at følge den enkelte deltager så tæt som ved klasserumsundervisning. Læreren bør derfor have en skærpet opmærksomhed på, hvordan den enkelte deltager når uddannelsens mål. I den forbindelse skal læreren være aktivt opsøgende i forhold til den enkelte, og undervisningen skal tilrettelægges således, at det er muligt at følge den enkelte f.eks. via krav om ”studieaktivitet” i form af mail, deltagelse i et conferencesystem el.lign.

Uanset om der er tale om asynkron eller synkron fjernundervisning skal skolen sætte en lærer af i hele arbejdsmarkedsuddannelsens normerede varighed, og undervisningen skal være planlagt med læringsaktiviteter i hele forløbet, således at deltagerne modtager den undervisning, de har krav på. Skolen skal ved tilsyn kunne dokumentere, at der er blevet brugt lærertid svarende til den normerede varighed og skal kunne dokumentere, hvad lærerens tid er blevet brugt til. Dette er en forudsætning for, at forløbet kan udløse taxametertilskud.

Fjernundervisning betragtes som udgangspunkt som afholdt på det sted, hvor læreren opholder sig, jf. AMU-bekendtgørelsens § 18, stk. 3, 2. pkt. For fjernundervisning opfyldes kravet om, at arbejdsmar-

kedsuddannelser skal afholdes i Danmark, derfor når læreren befinder sig i Danmark, mens der undervises. I situationer, hvor institutionen har taget initiativ til at samle en gruppe af deltagere, der fjernundervises, betragtes dette samlingssted ifølge bekendtgørelsens § 18, stk. 3, 3. pkt., også som afholdelsessted, og et sådant eventuelt samlingssted skal derfor også være i Danmark. Samling i private hjem er dog undtaget fra dette jf. § 18 stk. 3 i bekendtgørelse om arbejdsmarkedsuddannelser m.v.

Når afholdelsesformen fjernundervisning anvendes i AMU, sker det (som altid i AMU) med henblik på, at deltagerne når det centralt godkendte handlingsorienterede mål med arbejdsmarkedsuddannelsen, og de landsdækkende kompetencer opnås. Deltagerne skal bedømmes og have AMU-uddannelsesbevis.

En arbejdsmarkedsuddannelse kan tilrettelægges således, at afholdelsesformen fjernundervisning anvendes i hele forløbet eller en del af forløbet. Hvis over 50 procent af den samlede undervisning er tilrettelagt som fjernundervisning, indberettes hele arbejdsmarkedsuddannelsen med tilskudmærket ”fjernundervisning”. Det vil sige, at hele arbejdsmarkedsuddannelsen udløser undervisningstaxametertilskud og fællesudgiftstaxametertilskud, men ikke bygningstaxametertilskud. Deltagerne kan i denne situation ikke få godtgørelse til uddannelsen. Hvis andelen af hele arbejdsmarkedsuddannelsens undervisning, der er tilrettelagt som fjernundervisning, udgør højst 50 pct. af uddannelsen, udløses både undervisnings-, fællesudgifts- og bygningstaxametertilskud. Deltagerne kan desuden få godtgørelse til hele uddannelsen.

Det skal understreges, at deltagernes og underviserens fælles tilstedeværelse i minimum 51 pct. af tiden, kombineret med selvtræning, opgaveløsning eller lignende, mens deltageren passer sit arbejde i resten af tiden, ikke er tilstrækkeligt til, at uddannelsesinstitutionen kan opkræve taxameter og deltagerne kan opnå VEU-godtgørelse.

4.3.7 Åbent værksted

Denne afholdelsesform betyder, at deltagerne med samme lærer/lærere i samme lokale, deltager i forskellige uddannelser eller kursusforløb inden for samme område eller beslægtede områder.

Deltagerne kan optages successivt, når der er ledige pladser, og når det passer bedst ind i virksomhedens planlægning. Deltagerne kan afslutte undervisningen, når uddannelsens mål er nået, også hvis uddannelsens mål er nået inden udløb af den vejledende maksimale varighed. Se afsnit 4.3.3 Normeret varighed.

Åbent værksted kan tilrettelægges med heltidsundervisning, deltidsundervisning, opsplittet undervisning samt undervisning i weekenden og om aftenen.

4.4 Vurdering af basale færdigheder

§ 14 a i [lov om arbejdsmarkedsuddannelser m.v.](#):

”Alle, der deltager i arbejdsmarkedsuddannelser og enkeltfag optaget i en fælles kompetencebeskrivelse eller individuel kompetencevurdering efter denne lov, skal have mulighed for at få vurderet deres basale færdigheder i læsning, skrivning, stavning, regning eller matematik samt vejledning i tilknytning hertil.

Stk. 2. Vurdering af basale færdigheder efter stk. 1 anvendes som grundlag for at

1) tilrettelægge undervisningen i overensstemmelse med vurderingsresultatet,

- 2) vejlede deltageren til uddannelse og undervisning i læsning, skrivning, stavning, regning eller matematik efter anden lovgivning, herunder forberedende voksenundervisning, og
- 3) vejlede deltageren til og tilrettelægge uddannelsesforløb, der kombinerer uddannelse efter denne lov med uddannelse og undervisning i læsning, skrivning, stavning, regning eller matematik efter anden lovgivning, herunder forberedende voksenundervisning.

Der er desuden fastsat regler i:

- § 27 i bekendtgørelse om arbejdsmarkedsuddannelser m.v.

Uddannelsesinstitutionerne skal tilbyde samtlige kursister i arbejdsmarkedsuddannelse eller enkeltfag i FKB en vurdering af deres basale færdigheder i læsning, skrivning, stavning, regning og matematik⁸.

I tilknytning til vurderingen skal uddannelsesinstitutionerne tilbyde kursisterne vejledning om relevante undervisnings- og uddannelses tilbud, for eksempel forberedende voksenundervisning (FVU), undervisning for ordblinde eller arbejdsmarkedsuddannelse i faglig læsning og skrivning, faglig regning og matematik eller i dansk som andetsprog.

Vurderingen og vejledningen kan evt. foregå i undervisningstiden eller i tilknytning hertil. Der kan dog ikke bruges undervisningstid, hvis der er tale om en certifikatuddannelse, hvor det vil være i strid med betingelserne for certifikatuddannelsen, at der bruges undervisningstid på en sådan vurdering og vejledning jf. § 27 stk. 4 i [AMU-bekendtgørelsen](#).

Det er frivilligt for den enkelte kursist, om han/hun vil tage imod et tilbud om at få vurderet sine basale færdigheder. Vurderingen må derfor ikke gøres til en obligatorisk del af deltagelsen i arbejdsmarkedsuddannelser, og det skal fremgå over for kursisterne, at der er tale om et tilbud.

Uddannelsesinstitutionernes forpligtelse til at tilbyde en vurdering af basale færdigheder er vedtaget som en del af en særlig indsats for at styrke læse-, skrive- og regneindsatsen for voksne. Undersøgelser viser, at mange voksne har problemer med læsning, skrivning, regning og matematik. Alene på AMU regner man med, at cirka en tredjedel af kursisterne har læse- og skrivevanskeligheder.

Vurderingen af basale færdigheder og vejledning i tilknytning hertil forventes at kunne øge kursisternes motivation for at deltage i voksen- og efteruddannelse og muligheder for at gennemføre.

Uddannelsesinstitutionen skal bruge vurderingen af de basale færdigheder som grundlag for

- at tilrettelægge og tilpasse den enkelte kursists AMU-undervisning med henblik på at understøtte gennemførelse og forbedre udbyttet af AMU-undervisningen

---

⁸Vejledning om Vejledende læsetest for voksne og vejledende matematiktest for voksne (vurdering af basale færdigheder) kan findes på [Vejledning om FVU på de erhvervsrettede uddannelsesinstitutioner](#) og www.emu.dk/vurdering-af-basale-færdigheder.

- at vejlede kursisten til undervisning i basale færdigheder efter anden lovgivning, når vurderingen tyder på, at kursisten vil kunne have udbytte deraf
- at vejlede kursisten til og tilrettelægge forløb, der kombinerer AMU og f.eks. FVU.

4.5 Individuel kompetencevurdering (IKV)

Regler om individuel kompetencevurdering er fastsat i:

- § 15 til § 15 c i [lov om arbejdsmarkedsuddannelser m.v.](#)
- § 28 i [bekendtgørelse om arbejdsmarkedsuddannelser m.v.](#)
- § 4 i [bekendtgørelse om åben uddannelse og tilskud til arbejdsmarkedsuddannelser m.v.](#)

IKV-programmet giver den enkelte IKV-deltager mulighed for at få vurderet og anerkendt sine realkompetencer - uanset hvor og hvordan de er erhvervet. De kompetencer, som en IKV-deltager kan få vurderet og anerkendt ved at gennemføre IKV, svarer til de kompetencer, som beskrives i de centralt godkendte mål for arbejdsmarkedsuddannelser eller for enkeltfag, der er optaget i en fælles kompetencebeskrivelse.

Formålet med IKV er at undgå, at en person bruger tid på at uddanne sig i noget, vedkommende kan og ved i forvejen, i stedet for at bruge tid på at bygge videre på det lærte og lære nyt.

Et uddannelsessted kan gennemføre individuel kompetencevurdering i forhold til arbejdsmarkedsuddannelser/enkeltfag, der er tilkøbt de fælles kompetencebeskrivelser, som uddannelsesstedet er godkendt til at udbyde. En individuel kompetencevurdering kan vare indtil 5,0 dage.

Uddannelsesstedet anerkender en deltagers realkompetencer på baggrund af et individuelt tilrettelagt vurderingsforløb, hvor deltageren får mulighed for at demonstrere sine realkompetencer inden for det ønskede kompetenceområde. Uddannelsesstedet kan udstede dokumentation for anerkendte kompetencer i form af:

- AMU-uddannelsesbevis, når uddannelsesstedet vurderer, at deltageren har kompetencer, der svarer til et helt godkendt handlingsorienteret uddannelsesmål tilkøbt en fælles kompetencebeskrivelse
- AMU-kompetencebevis, når uddannelsesstedet vurderer, at deltageren har kompetencer, der svarer til dele af et godkendt handlingsorienteret uddannelsesmål tilkøbt en fælles kompetencebeskrivelse.

For så vidt der for en kompetence, der ønskes anerkendt, ikke udstedes uddannelsesbevis eller kompetencebevis, skal uddannelsesstedet udarbejde en uddannelsesplan, der tager afsæt i deltagerens anerkendte kompetencer og indeholder de arbejdsmarkedsuddannelser/enkeltfag tilkøbt fælles kompetencebeskrivelser, som deltageren skal gennemføre for at nå sit kompetencemål (jf. § 28 stk. 1 i bekendtgørelse om arbejdsmarkedsuddannelser m.v.).

IKV kan ikke gennemføres som fjernundervisning, jf. § 28 stk. 4 i bekendtgørelse om arbejdsmarkedsuddannelser m.v.

Som udgangspunkt kan IKV gennemføres i forhold til alle uddannelsesmål i arbejdsmarkedsuddannelser og enkeltfag i fælleskompetencer. Dog kan der i forhold til visse certifikatuddannelser ikke ske en afkortning eller erstatning af uddannelsen gennem brug af IKV. På nogle områder kan det dog være mulighed for, at deltageren blot gennemfører en certifikatprøve, hvis deltageren har forudsætningerne for det. Det ofte stillede krav om, at deltageren skal have fulgt undervisningen for at opnå certifikat, udelukker muligheden for, at der kan gennemføres en IKV. Kravet er som oftest opstillet af sikkerhedsmæssige hensyn, som vil være mere tungtvejende end det fleksibilitetsmæssige hensyn, som ligger til grund for IKV-tilbuddet. Dette er baggrunden for, at det ikke er muligt at afkorte disse certifikatuddannelser gennem brugen af IKV. I de tilfælde, hvor der er mulighed for blot at gå op til certifikatprøven, er der mulighed for at få anerkendelse for allerede erhvervede kompetencer uden at gennemføre undervisningen. Mulighederne for afkortning gennem IKV fremgår således af den lovgivning, som det enkelte certifikat reguleres efter. Man kan finde en henvisning til bestemmelserne i Uddannelsesadministration.dk under den enkelte arbejdsmarkedsuddannelse.

IKV i AMU må ikke udliciteres. Det betyder, at uddannelsesinstitutionen ikke må anvende underleverandører til at udføre IKV i AMU.

4.6 Tilbud til tosprogede

Regler om AMU's tilbud til tosprogede (tidligere betegnet "flygtninge og indvandrere") er fastsat i:

- § 14 i [lov om arbejdsmarkedsuddannelser m.v.](#)
- § 25 og § 26 i [bekendtgørelse om arbejdsmarkedsuddannelser m.v.](#)

AMU's tilbud til tosprogede giver de tosprogede, der ikke har de nødvendige grundlæggende forudsætninger for at deltage i arbejdsmarkedsuddannelse, mulighed for at kvalificere sig. Tilbuddet består dels af arbejdsmarkedsuddannelser målrettet tosprogede, dels af muligheden for at den enkelte udbyder af arbejdsmarkedsuddannelse fleksibelt kan tilrettelægge særlige uddannelsesforløb for tosprogede. De særlige uddannelsesforløb kan efter nærmere retningslinjer frit kombineres af arbejdsmarkedsuddannelser, herunder arbejdsmarkedsuddannelser målrettet tosprogede, enkeltfag i FKB og eventuelt praktik efter behov.

AMU's særlige tilbud til tosprogede består altså af:

- *arbejdsmarkedsuddannelser specielt udviklet til tosprogede*, f.eks. i dansk som andetsprog, introduktion til et brancheområde eller almen fødevarehygiejne. Kurserne kan udbydes enkeltstående eller som element i særlige uddannelsesforløb for tosprogede⁹
- *særlige uddannelsesforløb for tosprogede*, der kan sammensættes af

⁹ Opdateret oversigt over kurser kan ses på

<http://www.uvm.dk/Uddannelser-og-dagtilbud/Uddannelser-til-voksne/Overblik-over-voksenuddannelser/Arbejdsmarkedsuddannelser/Tosprogede-i-AMU>

Arbejdsmarkedsuddannelser målrettet tosprogede har "F/I" i titlen. Det er en forkortelse for flygtninge og indvandrere.

- arbejdsmarkedsuddannelser, herunder arbejdsmarkedsuddannelser specielt udviklet til tosprogede
- enkeltfag optaget i fælles kompetencebeskrivelser
- praktik.

Der skal indgå mindst to af ovenstående elementer, for at der er tale om et særligt uddannelsesforløb for tosprogede. En uddannelsesinstitution kan frit sammensætte forløb af arbejdsmarkedsuddannelser og enkeltfag inden for de fælles kompetencebeskrivelser, institutionen er godkendt til, når følgende regler følges:

- I særlige uddannelsesforløb, hvor der indgår en eller flere af uddannelserne i dansk som andet-sprog, kan en del af undervisningen i dansk som andetsprog integreres med den faglige undervisning i højst 1/3 af den ugentlige undervisningstid.
- Uddannelsesinstitutionen kan forlænge varigheden af en, flere eller alle de arbejdsmarkedsuddannelser eller enkeltfag, der indgår i forløbet med op til 25 %, hvis deltagerne har behov for det. Der skal være taget beslutning om eventuelle forlængelser fra starten af forløbet.
- Indgår der praktik i forløbene, må den maksimalt vare 12 uger. De enkelte praktikperioder vil normalt have en varighed på op til fire uger. Praktikdelen må ikke vare længere end undervisningsdelen.

Praktik må kun tilbydes i forbindelse med særlige uddannelsesforløb for tosprogede. Det samme gælder for uddannelsen 40137 Fagunderstøttende dansk som andetsprog for F/I.

Institutionen skal være opmærksom på at for at anvende ovenstående muligheder, skal hele forløbet oprettes i EASY på en gang, som et særligt forløb for tosprogede. Der er tilknyttet en koordinations-takst til særlige uddannelsesforløb for tosprogede.

Deltagere i AMU's forløb for tosprogede skal som minimum have danskkundskaber svarende til Prøve i Dansk 1, jf. [Lov om danskuddannelse til voksne udlændinge m.fl.](#), men der vil ofte blive fordret et højere dansksprogligt niveau, for at deltagerne kan få et tilstrækkeligt udbytte af undervisningen. En ansøger til et særligt uddannelsesforløb for tosprogede skal gennemgå en sprogttest senest ved påbegyndelse af uddannelsen. Danskforudsætninger kan afklares inden for rammerne af Individuel kompetencevurdering (IKV).

Lærere, der underviser i dansk som andetsprog, skal have uddannelsen til underviser i dansk som andet-sprog eller tilsvarende kvalifikationer.

4.7 Bedømmelse, bevis og certifikater

Regler om bedømmelse, bevis og certifikater for arbejdsmarkedsuddannelse er fastsat i:

§ 21 i [bekendtgørelse om arbejdsmarkedsuddannelser m.v.](#)

§ 22 i [bekendtgørelse om arbejdsmarkedsuddannelser m.v.](#)

Regler om bedømmelse af enkeltfag (enkeltfag tilkoblet FKB følger de generelle regler for enkeltfag) er fastsat i:

§ 17 stk. 2 i [bekendtgørelse om åben uddannelse og tilskud til arbejdsmarkedsuddannelser m.v.](#)

Ved afslutning af hver arbejdsmarkedsuddannelse bedømmer læreren, om kursisten har nået de centralt godkendte handlingsorienterede mål, og denne bedømmelse danner baggrund for udstedelse af et uddannelsesbevis. Der gives ikke karakter.

I forbindelse med certifikatuddannelser kan der være særlige krav til bedømmelse, som vil fremgå af uddannelsesbeskrivelsen i uddannelsesadministration.dk.

I forhold til myndighedscertifikater henvises i øvrigt til regler fastsat af den myndighed, der regulerer området. For selve udstedelsen gælder de regler om indhold, form og administrative procedurer, som er fastsat af eller efter bemyndigelse fra myndigheden, jf. AMU-bekendtgørelsens § 22, stk. 1, 2. pkt.

Et såkaldt ”branchecertifikat” kan udstedes, hvis der foreligger et formaliseret regelsæt udarbejdet af en almindeligt anerkendt certificerings- eller brancheorganisation eller lignende. Hvis et efteruddannelsesudvalg ønsker, at en uddannelse fremover fører til et sådant certifikat, skal det søge undervisningsministerens godkendelse heraf.

Der skal udstedes godkendt AMU-uddannelsesbevis til kursister, der har nået uddannelsens mål. Beviser udskrives gennem det administrative system EASY. Institutionen attesterer på uddannelsesbeviset, at læreren har bedømt, at en kursist har nået uddannelsens centralt godkendte mål. I bevisteksten kan der være mulighed for at krydse af, om undervisningen er gennemført med et særligt materiale eller lignende. Hvis en kursist efter lærerens bedømmelse ikke har nået uddannelsens mål, kan der eventuelt udstedes et deltagerbevis.

Ved forløb, som er sammensat af flere arbejdsmarkedsuddannelser, skal deltagerne bedømmes i forhold til hver enkelt af de uddannelser, der indgår i forløbet, og have uddannelsesbevis for hver enkelt af de arbejdsmarkedsuddannelser, hvor målet nås. Uddannelsesinstitutionen kan derudover, hvis det ønskes, udlevere et samlet bevis for forløbet. Det er ingen formkrav til et sådant bevis.

Forudsætningen for at få uddannelsesbevis er som nævnt i AMU-bekendtgørelsen, at deltageren har nået uddannelsens mål. Deltagernes tilstedeværelse i et bestemt antal timer kan således ikke lægges til grund for udstedelse af uddannelsesbevis.

Enkeltfag i FKB bedømmes i henhold til den uddannelsesordning, de stammer fra.

Der kan ikke udstedes AMU-uddannelsesbevis eller bevis for enkeltfag på baggrund af kurser udbudt som indtægtsdækket undervisning.

Kurser for ledige, som købes af et jobcenter og afregnes til den gældende takst og gennemføres i henhold til den godkendte målbeskrivelse og godkendt varighed, regnes ikke for IDV, og der kan udstedes AMU-uddannelsesbevis eller bevis for enkeltfag.

Kurser for personer, der har fast bopæl eller faktisk beskæftigelse på Færøerne eller i Grønland, som afregnes til gældende takst og gennemføres i henhold til den godkendte målbeskrivelse og godkendt varighed, regnes ikke for IDV, og der kan udstedes AMU-uddannelsesbevis eller bevis for enkeltfag.

Det samme er tilfældet, når en person, som har fast bopæl i et af de øvrige nordiske lande, og som ikke har reel og faktisk beskæftigelse i Danmark, i medfør af bekendtgørelsens § 11 deltager i AMU.

Ved tilsyn skal uddannelsesinstitutionen kunne redegøre for grundlaget for bedømmelsen af deltagernes målopfyldelse og dermed for udstedelsen af bevis. Det kan for eksempel være i form af opgaveformuleringer eller beskrivelse af bedømmelsesmetode.

Uddannelsesbeviser registreres i en database i det administrative system EASY. Hvis et uddannelsesbevis bliver væk for en tidligere deltager, kan alle erhvervsskoler udskrive et nyt bevis på baggrund af oplysning om deltagerens personnummer, og institutionerne har pligt til at imødekomme sådanne forespørgsler. Skolerne må ikke tage et gebyr for udstedelse af beviset. Begrundelsen for dette er, at opkrævningen forudsætter en eksplicit hjemmel i lov eller tekstanmærkning på finansloven, og der er ikke en sådan hjemmel på dette område.

4.7.1 Oversættelse af uddannelsesbevis til engelsk

AMU-uddannelsesbeviser oversat til engelsk (Certificate Supplement) kan hentes på [Styrelsen for universiteter og Internationaliserings hjemmeside](#).

Certificate Supplement er en beskrivelse, som er et tillæg til uddannelsesbeviset for de danske erhvervsuddannelser, herunder arbejdsmarkedsuddannelser. Tillægget kan frit hentes af alle fra hjemmesiden. Formålet med tillæggene er at fremme den internationale mobilitet og at skabe gennemsigtighed mellem de europæiske erhvervsrettede uddannelser.

De danske tillæg til uddannelsesbeviser er baseret på teksten på uddannelsesbeviset for arbejdsmarkedsuddannelsen. I tillægget redegøres for uddannelsens navn og længde, samt hvilke kvalifikationer og færdigheder man opnår, og hvilke typiske job og arbejdsområder uddannelsen kvalificerer til.

Tillægget skal primært bruges af personer, som vil søge arbejde i udlandet, og af udenlandske arbejdsgivere, som ansætter medarbejdere med en dansk, erhvervsrettet uddannelse. Tillægget er en slags varedeklaration, som tydeliggør, hvad uddannelsen indeholder.

Beskrivelserne kan desuden benyttes i andre sammenhænge, hvor der er behov for at redegøre for de danske erhvervsuddannelser og arbejdsmarkedsuddannelser, fx i forbindelse med internationale udviklingsaktiviteter og samarbejde mellem europæiske uddannelsesinstitutioner.

Uddannelsesbeviser oversættes og lægges på hjemmesiden, efterhånden som dette efterspørges.

Efteruddannelsesudvalg og uddannelsesinstitutioner kan få oversat et eksisterende uddannelsesbevis til en arbejdsmarkedsuddannelse til et engelsk tillæg ved at henvende sig til ministeriets kontor for erhvervsrettet voksenuddannelse med oplysning om arbejdsmarkedsuddannelsens nummer og titel, samt i hvilken sammenhæng det engelske tillæg skal bruges.

4.8 Deltagerbetaling

§ 8 a i [Lov om åben uddannelse \(erhvervsrettet voksenuddannelse m.v.\)](#) (uddrag):

”Undervisningsministeren fastsætter efter høring af Rådet for Voksen- og Efteruddannelse regler om deltagerbetaling for deltagelse i arbejdsmarkedsuddannelser og enkeltfag fra erhvervsrettet uddannelse optaget i en fælles kompetencebeskrivelse og fastlægger en normpris. Deltagerbetaling består af normprisen og kan yderligere tillægges et beløb efter stk. 2. Undervisningsministeren kan fastsætte regler om, at enkelte eller grupper af uddannelser fritages for deltagerbetaling eller dele heraf.

Stk. 2. Uddannelsesinstitutionen kan ved fastlæggelse af deltagerbetaling efter stk. 1 tillægge et beløb som betaling for en særlig tilrettelæggelses- og afholdelsesform ved deltagelse i en af de uddannelser eller et af de enkeltfag, der er nævnt i stk. 1. Det tillagte beløb kan ikke overstige et beløbsloft, som ministeren fastsætter. I annonceringen af udbuddet af en uddannelse eller et enkeltfag med deltagerbetaling, der indeholder et tillæg, skal institutionen specificere, hvad tillægget dækker”

Arbejdsmarkedsuddannelse gennemføres med et væsentligt element af statsfinansiering, og for at sikre at efterspørgslen er kvalificeret og udtryk for et reelt opkvalificeringsbehov, er der som hovedregel krav om opkrævning af deltagerbetaling.

For kursister, der har en videregående uddannelse, opkræves fuld deltagerbetaling. Ved fuld deltagerbetaling forstås en betaling, der svarer til taxametertilskuddene og den almindelige deltagerbetaling¹⁰. Med vækstpakken fra 2014 kom dog den undtagelse, at hvis en videregående uddannelse ikke har været anvendt de seneste 5 år, skal der kun betales den almindelige deltagerbetaling. Denne undtagelse gælder i 2015-2017.

Det er en tilskudsforudsætning, at uddannelsesinstitutionen opkræver den normpris (deltagerbetaling) for uddannelsen, som er fastsat i finansloven, og at deltagerbetaling er rettidigt indbetalt. I henhold til [IEU-instruksen](#) anses deltagerbetaling for rettidigt modtaget, når betalingen er registreret (på posthus, i bank, i netbank, i skolens kassefunktion eller hos anden lovlig betalingsformidler) senest på datoen for rettidig revisorattestation af aktivitetsindberetningen for den pågældende indberetningsperiode (det pågældende kvartal).

Der gælder særlige regler for kursister, der modtager visse overførselsindkomster.

Der kan kun indberettes aktivitet, hvor deltagerbetalingen er betalt, jf. Undervisningsministeriets [IEU-instruksen](#).

I Finansloven fastsættes størrelsen på deltagerbetalingen for arbejdsmarkedsuddannelser og enkeltfag i FKB, herunder fastsættes eventuelle uddannelsesområder, som fritages fra deltagerbetaling. Den finanslovsfastsatte deltagerbetaling kaldes også ”normprisen”.

I forbindelse med vækstpakken fra 2014 blev deltagerbetaling midlertidigt (i perioden 2015-2019) afskaffet på de otte forskellige læse-, skrive og regnekurser (AMU-dansk og AMU-matematik), hvis kurserne tages i sammenhæng med en anden arbejdsmarkedsuddannelse. Den anden arbejdsmarkedsuddannelse kan være hvilken som helst anden arbejdsmarkedsuddannelse på nær de otte pågældende læse-, skrive-

---

¹⁰ § 8 stk. 4 i Lov om åben uddannelse

og regnekurser samt 40080 IKV i AMU, 40081 IKV i AMU - F/I og 40131 Vurdering af basale færdigheder. De to kurser bør tages så tæt på hinanden som muligt, og der må maksimalt gå to måneder fra afslutningen på det første kursus til starten på det andet kursus, hvis det skal være uden deltagerbetaling på læse-, skrive- eller regnekurset.

4.8.1 Tillægspris for særlig tilrettelæggelse

Regler om fastlæggelse af tillæg til normprisen for særlig tilrettelæggelse er fastsat i:

- § 8 a i [lov om åben uddannelse \(erhvervsrettet voksenuddannelse\) m.v.](#)
- § 5 i [bekendtgørelse om deltagerbetaling ved erhvervsrettet voksen- og efteruddannelse.](#)

I henhold til § 8 a, stk. 2 i lov om åben uddannelse kan uddannelsesinstitutionen eventuelt tillægge et beløb til normprisen som betaling for en særlig fordyrende tilrettelæggelses- og afholdelsesform ved deltagelse i en AMU uddannelse eller et enkeltfag i FKB. Tillægget kan ikke overstige et beløbsloft, som ministeren fastsætter på de årlige finanslove. Beløbsloftet fremgår af den til enhver tid gældende bekendtgørelse om deltagerbetaling ved erhvervsrettet voksen- og efteruddannelse.

Tillægsprisen kan finansiere en særlig, fordyrende afholdelses- eller tilrettelæggelsesform inden for de rammer, der fremgår af lov om åben uddannelse og den til enhver tid gældende bekendtgørelse om deltagerbetaling.

Uddannelserne skal uanset en eventuel tillægspris altid tilrettelægges i overensstemmelse med det godkendte mål. På tilsvarende måde ændrer en tillægspris ikke på kravet om, at uddannelserne skal udbydes åbent.

I annonceringen af udbuddet af en AMU-uddannelse eller et enkeltfag i FKB med deltagerbetaling, der indeholder et tillæg, skal uddannelsesinstitutionen specificere, hvad tillægget dækker. Formålet hermed er at sikre gennemskuelighed med hensyn til beregning af prisen og at give virksomhederne mulighed for at vælge mellem tilbud fra flere uddannelsesinstitutioner samt at vælge uddannelsen gennemført uden den særlige tilrettelæggelsesform, som tillægget dækker.

Lovgiverne har ikke ønsket at udarbejde en ”positivliste”, som angiver de særlige tilrettelæggelses- og afholdelsesformer, der kan opkræves tillægspris for. Det er derfor uddannelsesinstitutionernes opgave at fastlægge et eventuelt tillæg ud over normprisen og inden for loftet, og der er intet til hinder for, at fastlæggelsen sker i tæt dialog og samarbejde med virksomhederne. Det afgørende er, at der er tale om en udgift, der relaterer sig til den særlige tilrettelæggelse og til det godkendte mål med den pågældende uddannelse.

Som eksempler på særlige tilrettelæggelsesformer nævnes i bemærkningerne til lovforslaget ekstraudgifter til lærerens transport fra institution til en virksomhed, hvor undervisningen finder sted som virksomhedsforlagt, hjælp til tolkning, afholdelse af uddannelserne om aftenen, dobbelt lærerdækning og andre ydelser i tilknytning til uddannelsens afholdelse og tilrettelæggelse, som ikke er forudsat i forbindelse med udviklingen af målformuleringen for uddannelsen.

Da tillægsprisen for en særlig tilrettelæggelses- og afholdelsesform retter sig mod den særlige afholdelsesform på et kursus, skal tillægsprisen betales af alle kursister på det hold, der er omfattet af den særlige tilrettelæggelsesform, uanset om de har meldt sig selv eller er tilmeldt af en virksomhed.

For at sikre udbud på normale betalingsvilkår for arbejdsgivere og kursister, der ikke har mulighed for eller ikke ønsker at betale tillægget til normprisen, skal institutionen fortsat tilrettelægge kursusudbud på normale betalingsvilkår. Denne uddannelsesaktivitet skal udgøre uddannelsesinstitutionens hovedaktivitet. En institution kan derfor ikke vælge at gennemføre alle kursusudbud, som særligt tilrettelagte. Undervisningsministeren har mulighed for at begrænse en institutions udbud af uddannelse med særlig afholdelses- og tilrettelæggelsesform.

På skolens hjemmeside kan skolen generelt oplyse, hvilke særlige tilrettelæggelsesformer, som skolen kan imødekomme, og hvilket prisniveau der er knyttet til de forskellige elementer i den særlige tilrettelæggelsesform.

Efter § 3 i bekendtgørelsen om deltagerbetaling ved erhvervsrettet voksen- og efteruddannelse er arbejdsmarkedsuddannelser og enkeltfag i FKB inden for det pædagogiske område og social- og sundhedsområdet ikke omfattet af deltagerbetaling (normpris), men er omfattet af deltagerbetaling (tillæg) efter bekendtgørelsens § 5. Det betyder, at der er mulighed for, at arbejdsgiverne trods fritagelse for den del af deltagerbetalingen, der udgør normprisen, har adgang til at betale en tillægspris for en særlig tilrettelæggelses- og afholdelsesform efter reglerne herfor.

Ønsker en virksomhed en ekstraordinær forplejning, kan dette ikke omfattes af tillægsprisen. Men virksomheden kan vælge adskilt og særskilt selv at afholde udgiften hertil. Institutionen kan forvalte forplejningen på virksomhedens vegne. Virksomheden kan ikke knytte vilkår til et sådant tilskud. Tilskuddet må ikke være betaling for en del af markedsføringen eller gennemførelsen af arbejdsmarkedsuddannelsen.

Det nødvendige undervisningsmateriale og nødvendigt udstyr stilles gratis til rådighed for deltagerne som en del af undervisningen og kan derfor heller ikke omfattes af et tillæg til normprisen. På tilsvarende måde kan vurdering af basale færdigheder, som alle deltagere i AMU-uddannelser og enkeltfag i FKB skal tilbydes, heller ikke omfattes af et tillæg til normprisen.

Udarbejdelse af generelle personlighedsprofiler og gennemførelse af PC-kørekort er ikke en del af AMU, men udgør en IDV-aktivitet. Derfor kan der ikke opkræves tillæg til normprisen for sådanne ydelser.

4.8.2 Tillægspris for hold med færre kursister end det annoncerede minimumsantal

§ 10 b i lov om åben uddannelse:

”Uddannelsesinstitutionen kan aftale med en arbejdsgiver, at denne betaler en tillægspris for, at institutionen gennemfører undervisningen på en arbejdsmarkedsuddannelse eller et enkeltfag inden for en fælles kompetencebeskrivelse med færre deltagere end det antal deltagere, der i annonceringen af udbuddet af uddannelsen eller enkeltfaget er angivet som minimum for gennemførelse. Der kan tidligst indgås en sådan aftale 5 dage før første undervisningsdag. Tillægsprisen kan helt eller delvis dække institutionens meromkostninger ved at gennemføre undervisningen med færre deltagere.”

En uddannelsesinstitution kan aftale med en virksomhed, at denne betaler en tillægspris for, at institutionen gennemfører undervisningen på en arbejdsmarkedsuddannelse eller et enkeltfag i FKB med færre kursister end det antal kursister, der i annonceringen af udbuddet af uddannelsen eller enkeltfaget er angivet som minimum for gennemførelse.

Betaling af tillægsprisen skal bidrage til, at virksomheden, på trods af at institutionen har modtaget for få tilmeldinger, kan få mulighed for at få medarbejderne på uddannelse på det tidspunkt, der passer arbejdsgiveren bedst.

Udgangspunktet for beregning af en sådan tillægspris er det minimumsantal deltagere for gennemførelse, som institutionen har angivet ved uddannelsernes annoncering. Arbejdsgiveren betaler herefter deltagerbetalingen for sine egne tilmeldte og fremmødte ansatte og derudover en tillægspris.

Tillægsprisen kan i et vist omfang fastsættes ved aftalens indgåelse. I så fald kan den maksimalt svare til takst og deltagerbetaling for det antal pladser, som ikke er besat på dette tidspunkt. Pladser, som ved aftalens indgåelse var besat med deltagere uden tilknytning til virksomheden, skal denne – uanset om disse møder op - ikke betale for, og det samme gælder pladser, som er blevet besat senere med deltagere uden forbindelse med virksomheden, når disse faktisk møder op.

Alternativt kan aftalen baseres på de faktiske forhold ved undervisningens påbegyndelse, så det simplethen er antallet af ubesatte pladser ved undervisningens påbegyndelse, der er afgørende, dog således at der fortsat ses bort fra de pladser, som ved aftalens indgåelse var besat med deltagere uden forbindelse med virksomheden. Denne konstruktion passer bedst med, at en virksomhed, der har indgået en aftale om tompladsbetaling, ikke kan afkræves betaling for udeblivelse eller for sen afmelding, idet aftalen her vil medføre, at virksomheden kommer til at betale tompladsbetaling for de pladser, hvor dens medarbejdere ikke møder op.

Det er stadig et krav, at uddannelserne markedsføres og udbydes åbent efter de almindelige regler herom, og der kan ikke nægtes ansøgere adgang, når der er ledige pladser. Der er derfor ikke mulighed for, at uddannelsesinstitutionerne kan indgå bindende aftale med arbejdsgivere om en tillægspris før tidligst fem dage inden uddannelsens start. Hvis nye deltagere umiddelbart inden uddannelsens start vil have plads på et hold, hvor en virksomhed allerede har aftalt at betale for uopfyldte pladser, skal disse deltagere have adgang uanset aftalen.

4.8.3 Afmeldegebyr

Bestyrelsen for en uddannelsesinstitution kan i henhold til § 10 a i lov om åben uddannelse beslutte, at der skal ske betaling for udeblivelse eller framelding senere end en uge før første undervisningsdag. Vilklårene kan kun gælde for virksomheders og selvstændigt erhvervsdrivendes tilmelding af kursister. Vilklårene skal i så fald gælde for alle virksomheder og hele uddannelsesinstitutionens AMU-udbud. En virksomhed, som har indgået aftale om tompladsbetaling, kan ikke afkræves gebyr for udeblivelse eller for sen afmelding.

4.9 Indtægtsdækket virksomhed

Regler om indtægtsdækket virksomhed er samlet i Vejledning om indtægtsdækket virksomhed .
---

§ 4 stk. 1 i [lov om åben uddannelse](#):

”Uddannelsesinstitutionerne kan udbyde åben uddannelse som indtægtsdækket virksomhed uden tilskud efter denne lov til virksomheder eller lignende. Uddannelsesaktiviteten kan tilrettelægges efter aftale med den eller de pågældende virksomheder.”

Uddannelsesinstitutionerne kan afholde forskellige aktiviteter som indtægtsdækket virksomhed ved siden af den tilskudsberettigede aktivitet. Rammerne for IDV-aktiviteter fremgår af ovennævnte vejledning.

Det fremgår bl.a. af vejledningen, at

- aftagerne ikke må være forpligtet til at aftage de pågældende varer eller tjenesteydelser,
- institutionen skal kunne adskille den produktion af varer eller tjenesteydelser, der søges udført med indtægtsdækning, fra institutionens almindelige virksomhed,
- de indtægtsdækkede aktivitetsområder skal være naturlige udløbere af institutionens almindelige virksomhed.

Hvad særligt angår jobcentrenes køb af uddannelser fremgår det af vejledningen, at

- Takstfastsatte uddannelser skal afregnes til den gældende takst i henhold til de på finansloven fastsatte takster. Der ikke kan beregnes en fortjeneste på dette salg. Salg af disse uddannelser er ikke IDV.
- Individuelt tilpassede uddannelser kan tillægges en fortjeneste.

For arbejdsmarkedsuddannelser og enkeltfag tilkøbet en FKB gælder, at de skal markedsføres på en sådan måde, at det for virksomheder og deltagere er åbenbart, at man kan deltage i tilskudsberettiget arbejdsmarkedsuddannelse og/eller et enkeltfag tilkøbet en FKB uden forudsætning om tilkøb af andre ydelser, som ikke er tilskudsberettigede.

Arbejdsmarkedsuddannelser og enkeltfag tilkøbet FKB skal derfor markedsføres særskilt og adskilt fra produkter eller ydelser, der sælges som indtægtsdækket virksomhed. Til produkter og ydelser hører såvel anden uddannelse som uddannelsesplanlægning for virksomhederne, særlige tests, betaling af leje mv. Prisen for hvert enkelt element skal fremgå tydeligt, ligesom det skal fremgå, hvilke elementer der kan ydes VEU-godtgørelse til.

Arbejdsmarkedsuddannelser/enkeltfag tilkøbet FKB og IDV kan afholdes i forlængelse af hinanden, når hver del gennemføres selvstændigt. AMU-uddannelser/enkeltfag i FKB skal fremstå med en klar identitet og afgrænset fra IDV-aktivitet, f.eks. således at arbejdsmarkedsuddannelsen afholdes om dagen og IDV-aktiviteten om aftenen. Forløbet skal tilrettelægges således, at de enkelte AMU-uddannelser/enkeltfag i FKB gennemføres, bedømmes og kvalitetssikres i overensstemmelse med gældende regler. Virksomheder og deltagere skal have mulighed for at fravælge den del af forløbet, der er indtægtsdækket virksomhed. Prisen for hvert enkelt element skal fremgå tydeligt af fakturaen.

Uddannelsesplanlægning kan kun tilbydes som et IDV-produkt adskilt fra de tilskudsberettigede AMU-uddannelser eller enkeltfag i FKB og må ikke være en forudsætning for institutionens optag eller visitation af kursister til AMU. Salg af uddannelsesplanlægning kan således alene ske uafhængigt af markedsføring og gennemførelse af de tilskudsberettigede uddannelsesaktiviteter.

Det fremgår af forarbejderne til ÅU-lovens § 4, at alle deltagere på et forløb, hvor nogle deltager som led i IDV, skal betale efter reglerne om IDV. Dette betyder, at deltagere, der udløser taksameter, ikke kan komme på samme hold som deltagere på IDV. I anledning af et spørgsmål i Folketinget svarede den daværende undervisningsminister i overensstemmelse hermed i 2008, at det ikke var muligt at købe pladser på hold, der blev udbudt som tilskudsberettiget AMU.

Det bemærkes i denne forbindelse, at budgetvejledningen kræver, at institutioner, der tilbyder ydelser som indtægtsdækket virksomhed, kan ”adskille den produktion af varer eller tjenesteydelser, der søges udført med indtægtsdækning, fra institutionens øvrige opgaver”, og at forudsætningen for en fordeling af en lønudgift er, at denne sker ”i overensstemmelse med den faktiske fordeling af tidsforbruget”. Dette krav kan vanskeligt opfyldes, hvis deltagere med forskellig finansiering bliver undervist samtidig af samme lærer. Ifølge Undervisningsministeriets vejledning om IDV er lønudgiften til en lærer, der underviser holdet, da også en direkte udgift, som skal konteres fuldt ud som IDV og således ikke fordeles forholdsmæssigt på henholdsvis IDV- og taksameterfinansieret aktivitet.

Det nødvendige undervisningsmateriale stilles gratis til rådighed for deltagerne som en del af AMU-undervisningen. Uafhængigt af markedsføringen og afviklingen af de tilskudsberettigede uddannelser kan der ske salg af undervisningsmateriale, som deltagerne gerne vil beholde efter uddannelsen. Undervisningsmateriale, som efteruddannelsesudvalgene har udviklet med offentligt tilskud, og som UVM har stillet gratis til rådighed for alle på www.emu.dk, kan dog ikke gøres til genstand for salg.

Der kan ikke udstedes AMU-uddannelsesbevis for en IDV-aktivitet, og der udstedes derfor fx ikke AMU-uddannelsesbevis for individuelt tilpassede uddannelser, som jobcentrene køber. Kurser for ledige, som købes af et jobcenter og afregnes til den gældende takst, og som gennemføres i henhold til den godkendte målbeskrivelse og godkendt varighed, er ikke IDV, og der kan udstedes AMU-uddannelsesbevis eller bevis for enkeltfag.

Personer, der har fast bopæl eller reel og faktisk beskæftigelse på Færøerne eller i Grønland, har adgang til AMU, mod at betale fuld deltagerbetaling dvs. takst inkl. moms, normpris og evt. tillæg til normprisen. Disse uddannelser betragtes ikke som IDV, og der kan udstedes uddannelsesbevis efter reglerne. Det samme gælder de nordiske deltagere, der kan optages i medfør af AMU-bekendtgørelsens § 11.

Ydelser, der ligger uden for AMU's formål, f.eks. generelle personlighedsprofiler og PC-kørekort, kan ikke udgøre en særlig tilrettelæggelses- eller afholdelsesform. Sådanne ydelser gennemføres som indtægtsdækket virksomhed (IDV). Institutionen kan endvidere gennemføre uddannelsesaktiviteter som ikke kan indeholdes i AMU-rammen som IDV.

4.10 Kvalitetssikring af undervisningen

Regler om kvalitetssikring er fastsat i:

- § 28-29 i [lov om arbejdsmarkedsuddannelser](#).
- § 29-31 i [bekendtgørelse om arbejdsmarkedsuddannelser m.v.](#)

Arbejdsmarkedsuddannelser tilrettelægges af den enkelte uddannelsesinstitution inden for frie rammer, men det er et krav, at uddannelsesinstitutioner og efteruddannelsesudvalg arbejder systematisk og synligt med sikring af kvaliteten. Derudover har Undervisningsministeriet fastsat nogle minimumskrav i forbindelse med kvalitetssikringen.

4.10.1 Afsæt i en fælles definition af god kvalitet

Undervisningsministeriet, repræsentanter for efteruddannelsesudvalg og uddannelsesinstitutioner har i fællesskab fastlagt, at arbejdet med kvalitet i arbejdsmarkedsuddannelserne skal tage udgangspunkt i en fælles, konkret definition på, hvad god kvalitet er. For arbejdsmarkedsuddannelserne er god kvalitet i uddannelsesindsatsen defineret ved, at følgende to målsætninger bliver opfyldt samtidig:

- Deltagerne opnår de kompetencer, der er hensigten med den arbejdsmarkedsuddannelse, de deltager i.
- De kompetencer, deltagerne opnår, er relevante for deltagerne selv, virksomhederne og arbejdsmarkedet.

4.10.2 Guidelines og gode råd til overholdelse af regelsættet

For at understøtte uddannelsesinstitutionernes arbejde med at sikre kvaliteten og overholdelse af regelsættet i forbindelse med udbud af arbejdsmarkedsuddannelser har Undervisningsministeriet i samarbejde med skoleforeningerne taget initiativ til udarbejdelsen af publikationen [”Guidelines og gode råd til overholdelse af regelsættet for AMU”](#). Publikationen omfatter skabeloner til tjeklister, der kan implementeres i den enkelte uddannelsesinstitutionens kvalitetssystem. Der er dels tjeklister til generelle aktiviteter i relation til uddannelsesinstitutionens godkendelse, dels til konkrete aktiviteter relateret til det enkelte hold.

4.10.3 Systematisk arbejde med kvalitet

Kvalitetsarbejdet i AMU tager udgangspunkt i kvalitetscirklen, som er EU’s anbefalede model for arbejdet med kvalitet i erhvervsrettet uddannelse og efteruddannelse. Det er Undervisningsministeriets krav, at uddannelsesinstitutioner og efteruddannelsesudvalg etablerer arbejdsgange, der sikrer, at der arbejdes systematisk med kvalitet i alle led af uddannelsesindsatsen ud fra principperne i kvalitetscirklen.

4.10.4 Kvalitetsudvikling og -opfølgning ved brug af VisKvalitet

Evalueringsredskabet [VisKvalitet](#) skal anvendes af uddannelsesinstitutioner og efteruddannelsesudvalg til dokumentation og udvikling af uddannelsernes kvalitet og relevans til brug for videre opfølgning. Undervisningsministeriet benytter VisKvalitet i forbindelse med dialog med uddannelsesinstitutioner om kvalitetssikring og udvikling af uddannelsesindsatsen samt ved tilsyn med området (jf. § 29 i [bekendtgørelse om arbejdsmarkedsuddannelser](#)).

Samtlige AMU-kursister samt et repræsentativt udvalg af virksomheder skal tilbydes at evaluere den gennemførte AMU-uddannelse i VisKvalitet. Kursisteevalueringerne omfatter blandt andet tilfredshedsmålinger med kursets faglige niveau, opfyldelse af kursets formål, egen indsats, undervisningens tilrettelæggelse og kursusindholdets anvendelse på arbejdet fremover. Det er afgørende, at der nøje følges op på, hvordan kursisterne oplever kursernes kvalitet, og det forventes, at systemet bruges til løbende ledelsesinformation og kvalitetsovervågning hos den godkendte institution, ligesom den godkendte institution er forpligtet til at synliggøre resultaterne fra VisKvalitet på institutionens hjemmeside.

Efteruddannelsesudvalgene skal løbende følge med i kursisternes og deres virksomheders tilbagemelding om den oplevede kvalitet.

4.11 Tilskudsindberetning

Regler om aktivitets- og tilskudsindberetning er fastsat i:

- § 19-20 i [lov om arbejdsmarkedsuddannelser m.v.](#)
- § 6 i [lov om åben uddannelse \(erhvervsrettet voksenuddannelse\) m.v.](#)
- § 19 i [bekendtgørelse om åben uddannelse og tilskud til arbejdsmarkedsuddannelser m.v.](#)

Undervisningsministeriet udbetaler kun tilskud for gennemført aktivitet til uddannelsesinstitutioner, som er godkendt til udbud. Derfor skal afregning af eventuelle udlægninger og udliciteringer ske ved intern afregning mellem de involverede parter. Dette er et element i, at ansvaret for udbuddet påhviler den institution, som har godkendelsen.

Retningslinjerne for udbetaling af tilskud til arbejdsmarkedsuddannelser, herunder retningslinjer for opgørelse og indberetning af aktivitet, fremgår af [IEU-instruksen](#).

5. Vilkår for kursister og virksomheder

I tilknytning til afholdelse af arbejdsmarkedsuddannelser er der mulighed for, at personer kan få forskellige former for subsidier, der øger incitamentet til voksen- og efteruddannelse.

5.1 VEU-godtgørelse

Personer, der opfylder alle de følgende betingelser, er berettiget til VEU-godtgørelse, når de har tab af indtægt ved deltagelse i arbejdsmarkedsuddannelse og enkeltfag, der indgår i en fælles kompetencebeskrivelse:

- Deltageren skal være lønmodtager eller selvstændig erhvervsdrivende. Det er status på tidspunktet for kursets begyndelse, der er afgørende for, om personen betragtes som værende i arbejde.
- Deltageren skal enten være ufaglært eller faglært eller have en højere uddannelse, som er mindst fem år gammel og ikke har været brugt de seneste fem år.
- Deltageren skal have tilknytning til Danmark. Det betyder, at personen skal være ansat hos en arbejdsgiver, der er underlagt dansk lovgivning. For så vidt angår en selvstændig erhvervsdrivende skal virksomheden være underlagt dansk lovgivning.
- Deltageren skal have forladt folkeskolen og opfylde adgangsbetingelserne til den uddannelse, der søges VEU-godtgørelse til.

Godtgørelse skal søges inden for 4 uger efter uddannelsens afslutning og kan udbetales til arbejdsgiveren, hvis denne udbetaler løn under uddannelsen.

Reglerne for VEU-godtgørelse og tilskud til befordring administreres af A-kasserne for de forsikrede deltagere og af Kvalitets- Tilsynsstyrelsen for de ikke-forsikrede deltagere.

På www.veug.dk kan man finde yderligere information om VEU-godtgørelse. De nærmere bestemmelser vedrørende beskæftigelse, indtægtstab, hidtidigt uddannelsesniveau, uddannelser der berettiger til VEU-godtgørelse etc. fremgår af lov om godtgørelse og tilskud til befordring ved deltagelse i erhvervsrettet voksen- og efteruddannelse, jf. lbk. nr 860 af 24. august 2012 og bekendtgørelse nr. 877 af 28. juni 2013 om godtgørelse og tilskud til befordring ved deltagelse i erhvervsrettet voksen- og efteruddannelse (godtgørelsesbekendtgørelsen). Der henvises nærmere til vejledning nr. 9469 af 9. september 2013.

5.1.1 Uddannelsesstedets ansvar vedrørende fejludbetalt VEU-godtgørelse

Hvis der uberettiget er udbetalt VEU-godtgørelse, fordi reglerne om uddannelsesaktiviteten, herunder tilskudsbetingelserne, ikke er overholdt, og udbetalingen skyldes, at en uddannelsesinstitution har afgivet urigtige eller mangelfulde oplysninger om uddannelsesaktiviteten, kan der på det nævnte grundlag rejses erstatningskrav mod institutionen. De urigtige eller mangelfulde oplysninger angående overholdelsen af reglerne kan angå uddannelsesaktivitetens udbud, faglige indhold, tilrettelæggelse og øvrige forhold vedrørende aktiviteten.

Da uddannelsesinstitutionerne må anses for at være professionelle aktører, påhviler der institutionerne et skærpet ansvar for opfyldelse af gældende bestemmelser. En uddannelsesinstitution, der er ansvarlig for en uddannelsesaktivitets indhold og forløb, vil som alt overvejende hovedregel ikke kunne hævde, at den har været i en undskyldelig vildfarelse om de faktiske forhold vedrørende uddannelsens forløb og indhold. Det betyder også, at uddannelsesinstitutionen i næsten ingen tilfælde berettiget vil kunne angive, at den har befundet sig i en undskyldelig – og dermed ansvarsfritagende – vildfarelse om forståelse af regler, der normerer uddannelsesaktivitetens indhold og forløb, og som er afgørende for, om der kan opnås støtte – heller ikke i de tilfælde, hvor retsreglerne er komplicerede.

Det er uden betydning for vurdering af ansvarsgrundlaget og dermed for erstatningskravet, om uddannelsesinstitutionen selv afholder uddannelsesaktiviteten, herunder om undervisningen foregår på institutionen eller hos en arbejdsgiver, eller om uddannelsesaktiviteten er udliciteret til en privat udbyder. Uddannelsesinstitutionen er under alle omstændigheder ansvarlig for, at gældende bestemmelser overholdes og for oplysninger herom.

Undervisningsministeriet vil i hvert enkelt tilfælde af konstateret uberettiget udbetaling af VEU-godtgørelse foretage en vurdering af, hvor alvorlig uddannelsesinstitutionens tilsidesættelse af gældende regler er set i forhold til det erstatningskrav, der kan rejses mod uddannelsesinstitutionen.

Uddannelsesinstitutionen vil blive hørt om erstatningskravet. Erstatningskravet kan modregnes i institutionernes løbende tilskud.

5.2 Tilskud til befordring

For deltagere i dels arbejdsmarkedsuddannelser, dels enkeltfag, der er optaget i en fælles kompetencebeskrivelse, gælder der samme betingelser for retten til tilskud til befordring som for retten til VEU-godtgørelse. Der kan imidlertid ikke opnås tilskud til befordring, hvis undervisningen er virksomhedsforlagt.

Ved transport mellem bopæl og uddannelsessted kan deltageren få befordringstilskud for den del, der ligger ud over 24 kilometer, dog højst for 576 km pr. dag. Hvis deltageren er indkvarteret under uddannelsen, har deltageren ret til tilskud til befordring ved uddannelsens begyndelse og afslutning, på søgnehelldage og i weekender. Tilskuddet ydes for afstanden mellem deltagerens bopæl og undervisningsstedet, dog højst for 400 km. pr. rejse. Tilskuddet udgør i 2013 niveau 1,07 kr. pr. km, og er skattefrit.

Hvis det samlede befordringstilskud er under 35 kroner, udbetales det ikke. Der kan dog godt blive udbetalt mindre end 35 kroner i den enkelte udbetaling, så længe det samlede tilskud for hele perioden med uddannelse er mindst 35 kroner. Mindstebeløbet reguleres hvert år den første mandag i juli måned.

Reglerne om befordringstilskud findes i godtgørelsesloven og godtgørelsesbekendtgørelsen, jf. ovenfor under punkt 5.1.

5.2.1 Uddannelsesstedets ansvar vedrørende fejludbetalte befordringstilskud

Der henvises til punkt. 5.1.1.

5.3 Tilskud til kost og logi

Deltagere i dels arbejdsmarkedsuddannelser, dels enkeltfag, der er optaget i en fælles kompetencebeskrivelse, kan under visse nærmere betingelser opnå tilskud til udgifter til kost og logi, når de mellem kursusdage har overnattet uden for deres bolig.

Persongruppen er afgrænset til de deltagere, som opfylder betingelserne for tilskud til befordring, har mere end 120 km i transport mellem bopæl og det sted, hvor undervisningen foregår, og retur og ikke har taget mod et tilbud om indkvartering fra uddannelsesstedet.

Tilskuddet beregnes samlet for kost og logi, det har karakter af refusion af dokumenterede, afholdte udgifter, og det beløber sig til op til 450 kr. pr. overnatning. Der gælder en ansøgningsfrist på 4 uger fra uddannelsens sidste dag.

Bekendtgørelse nr. 1258 af 11. november 2010 indeholder nærmere regler om, hvad der betragtes som deltagerens bolig ved beregning af afstanden, om hvilke overnatninger der – afhængigt af hvilke dage der er undervist – kan udløse tilskuddet, og om dispensation fra blandt andet afstandskravet. Reglerne administreres af uddannelsesstedet, hvis afslag kan indbringes for Ankestyrelsens Beskæftigelsesudvalg.

Det er som nævnt en betingelse for adgangen til at modtage tilskud til kost og logi, at deltageren opfylder betingelserne for tilskud til befordring, og derfor kan der blandt andet ikke udbetales tilskud til kost og logi i forbindelse med undervisning, der foregår på den virksomhed, hvor den pågældende deltager er ansat.

5.3.1 Uddannelsesstedets ansvar vedrørende fejludbetalte tilskud til kost og logi

I tilfælde, hvor der er udbetalt tilskud til kost og logi med urette, har arbejdsløsheds-kassen eller uddannelsesstedet ikke krav på refusion fra statskassen, og udbetalte refusionsbeløb skal tilbagebetales, medmindre den fejlagtige udbetaling skyldes deltagerens svigagtige forhold.

I de sidstnævnte tilfælde, dvs. hvis modtageren har givet urigtige oplysninger, har fortiet oplysninger af betydning for retten til tilskud eller i øvrigt indså eller burde have indset, at modtagelsen var uberettiget, skal den pågældende tilbagebetale tilskuddet.